

L'organisme viu més gran de la Terra

Núm. 1.521
6 D'AGOST
DEL 2013

4 EUROS

EL TEMPS

www.eltemps.cat

A portrait of a man with a beard and mustache, wearing a dark suit, white shirt, and dark tie. The image is monochromatic, appearing in shades of blue and white. The man is looking slightly to the left of the camera with a serious expression. The background is a blurred, light-colored pattern.

Pérez de los Cobos
D'inquisidor a president

Aqualogy. La marca global de solucions integrades de l'aigua.

El desenvolupament de la societat i la preservació del medi ambient exigeixen una gestió eficient de l'aigua. El talent, la innovació i el compromís són els pilars d'Aqualogy, la marca global de solucions integrades de l'aigua. Aqualogy ofereix solucions adaptades a les necessitats d'institucions o d'empreses. Al servei de les persones.

Benvinguts al futur de l'aigua

www.aqualogy.net

AQUALOGY
Where water lives.

EL GAT INVISIBLE

A PORTADA

**D'inquisidor
a president**

- 5 Editorial
- 6 Cartes dels lectors

Opinió

- 8 **Vicenç Villatoro**
Complir la llei
- 9 **Xavier Vinader**
Cimera anti-'projectes faraònics'
Muriel Casals
No gens difícil d'explicar

- 53 **Alfons Llorenç**
Gerba

- 66 **Joan Francesc Mira**
Sobre la modernitat

Portada

- 10 **D'inquisidor a president**
- 12 El constitucionalista parcial
- 14 El president del TC que no s'estimava la Constitució
- 20 Parca memòria

Política

- 24 **Corrupció** Macabra processó de condemnats
- 27 **Procés sobiranista** Entrevista a Mark McNaught

- 30 **País Valencià** Entrevista a Justo Serna

Medi ambient

- 32 **La Gran Barrera de Corall** El gran escull

Societat

- 40 **Ecologisme** L'embolic del discutit hotel

Dossier Euram

- 43 El decàleg de la competitivitat internacional

Cultura

- 46 **Música** Entrevista a Miquel Pujadó
- 50 **Teatre** Pitarra contra Espriu

- 54 **Literatura** Entrevista a Jordi Tomàs

Galeria

- 56 **Llibres** Per Lluís Bonada
- 57 **Crítica de llibres** Per Joan Daniel Bezsonoff
- 58 **Art**
- 60 **Cinema** Per Àlex Gorina
- Teatre** Per Joan-Anton Benach
- 61 **Art** Per Ricard Mas
- 62 **Tecnologia** Per Sam Dracir
- 63 **Agenda**

Taula parada

- 64 Per Joan Nebot
- 65 Per Jaume Fàbrega

Desconfiança justificada

Direcció, administració, publicitat i vendes:

Octubre Centre de Cultura Contemporània.
Carrer de Sant Ferran, 12. 46001 València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 155 165.

Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.

Redacció de Palma: Carrer de l'Almudaina, 8 entresòl-
dreta. 07001-Palma.
Telèfon i Fax: 971 720 763.

Web:

http://www.eltemps.cat

Correu electrònic: eltemps@eltemps.net

Subscripcions: 902 131 025.

subscriptions@eltemps.net

Edita: Edicions del País Valencià, SA.

Editor: Eliseu Climent.

Director general: Vicent Sanchis.

Director de continguts: Àlex Milian.

Coordinadora: Sumpsi Palau.

Redacció de València: Víctor Maceda i Violeta Tena.

Redacció de Barcelona: Gemma Aguilera i Lluís Bonada.

Redacció de Palma: Miquel Payeras.

Producció: Ana Vanesa Prieto (*maquetació i gràfics*).

Rubriques: Francesc-Marc Àlvaro, Sebastià Alzamora, Oriol Amat, Joan-Anton Benach, Xavier Bru de Sala, Toni Canyís, Muriel Casals, Agustí Colomines, Salvador Cot, Martí Domínguez, Jaume Fàbrega, Llibert Ferri, Josep Gifreu, Àlex Gorina, Manuel S. Jardí, Alfons Llorenç, Glòria Marcos, Ricard Mas, Andreu Mas-Colell, Joan F. Mira, Joan Nebot, Roger Palà, Marta Pessarrodona, Josep Ramoneda, Jordi Riba, Ferran Sàez Mateu, Josep Maria Terricabras, Ramon Tremosa, Vicenç Villatoro, Xavier Vinader.

Corresponsals: Pau Bori (*Belgrad*), Natàlia Boronant (*Moscú*), Erena Calvo (*Rabat*), Macià Claramunt (*Castelló*), Raquel Correa (*Brussel·les*), Míriam Díez (*Roma*), Joan Lluís Ferrer (*Eivissa*), Carla Fibla (*Amman*), Ricard González (*Washington*), Victòria Jiménez (*Londres*), Juli Martí (*París*), Federico Rivas (*Buenos Aires*), A. V. Santamaria (*Alacant*), Gemma C. Serra (*Berlín*), Maria Josep Siscar (*Ciutat de Mèxic*), Miquel Toran (*Pequín*).

Col·laboradors: Albert Aguilera, Laura de Andrés, Violeta Camarasa, Alexandre Carbó, Roser Carol, Borja Català, Antoni Castel, Alfons Cervera, Eliseu T. Climent, Joan Colomer, Joan Corbera, Oriol Cortacans, Martí Crespo, Miquel Àngel Díaz, Daniel Díez Esculies, Júlia Esbert, Enric Faura, Laia Fernàndez, Carles Gàmez, David Garrido, Roser Gasol, Salva Giménez, Dani Gómez (*País Basc*), Andreu Gomila, Gani Jakupí, Josep Enric Llebot, Roger Mateos, Rossanna Melià, Joan M. Oleaque, Roger Padrós, Pelai Pagès, Óscar Palau, Cèsar Palazuelos, Juli Peretó, Carles Pont, Cristina Simon, Lluç Soler, Eva Tarragona, Jordi Tejel, Àlvar Valls, Sergi Vicente.

Traductors: Carme Geronès, Mercè Ardiaca, Blanca Juan, Sara Roca i Beatriu Vallès.

Col·laboradors gràfics: Agència Efe, Tina Bagué, Fer, José Luis Iniesta, Salvador Llosà, Toni Payà, Jordi Play i Prats i Camps.

Disseny: Ana Vanesa Prieto.

Disseny de la capçalera: Enric Satué.

Disseny de la portada: Toni Payà.

Foto portada: EFE

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).

Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido (Barcelona). Tel.: 932 384 262.

Subscripcions: Susanna Alacreu

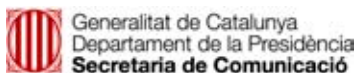
Administració: Pilar Martí i Quica Sena.

Fotomecànica i impressió: Rotimpres.

Aiguaviva (Gironès).

Dipòsit legal: V-853-1984.

Amb el suport:

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap mitjà: mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.

L'administració de la justícia a Espanya no s'ha guanyat ni es mereix gaire confiança. Més aviat al contrari. Tant se val que es prengui la qüestió per dalt o per baix, és a dir, per les màximes institucions relacionades amb la interpretació de la llei i el govern del poder judicial o pel funcionament quotidià dels jutjats ordinaris. El cas de la militància no revelada del president del Tribunal Constitucional, Francisco Pérez de los Cobos, ha tornat a posar en evidència l'altíssima politització i el control partidista de la màxima instància que ha de vetllar pel compliment de l'anomenada *carta magna* espanyola. La designació dels membres que les integren depèn dels pactes entre els dos grans partits estatals, que, o bé se'ls reparteixen per quotes descarades o bé els bloquegen. Fins al punt que les grans decisions de l'una o l'altra institució acaben dividint-les sistemàticament entre el vot denominat *conservador*, alineat amb el PP, i l'anomenat *progressista*, identificat amb els criteris del PSOE.

Això només és la part més alta del sistema. Creuant-lo transversalment hi ha la Fiscalia, un "òrgan de rellevància constitucional" integrat en una aparent autonomia funcional dins el poder judicial, però que actua amb un criteri de subordinació jeràrquica que culmina en el Ministeri de Justícia. Aquest ministeri, és a dir, el govern de l'estat, també pot interferir en l'administració ordinària de la justícia; per exemple, acceptant o rebutjant dotar de més recursos un magistrat en un cas concret. Els criteris que justifiquen la presa de decisions queden a anys llum de l'objectivitat i la independència de criteri que s'esperen. Sense anar gaire lluny, darrerament s'ha fet públic que un alt càrrec del PP potser va prometre a l'ex-tresorer Luis Bárcenas fins i tot la destitució de l'actual ministre de Justícia, Alberto Ruiz-Gallardón, si no revelava informacions comprometedores per al partit.

Darrerament també s'ha constatat una gran diferència de criteri entre l'Audiència Provincial de Palma i el Tribunal Suprem en el cas d'un ex-alt dirigent del Partit Popular. Jaume Matas havia estat condemnat a sis anys de presó en primera instància a Mallorca, condemna rebaixada fins a vuit mesos —que exclou l'ingrés a la presó— a Madrid. Els fets objectius de l'acusació són els mateixos, però els càrrecs han variat considerablement en benefici de l'ex-president balear. I per si queda algun cap per lligar, el govern de l'estat sempre es reserva el darrer recurs de l'indult, que no necessita cap justificació. No és estrany, en vista de tot això, que en els rànquings internacionals la justícia espanyola no tingui gaire credibilitat. Tan poca com dins Espanya.

Als nostres lectors

El cas De los Cobos

La revelació que el president del Tribunal Constitucional, Francisco Pérez de los Cobos, paga la quota del PP ha indignat tant l'opinió pública com els altres partits polítics. Després de fer-se pública la militància oculta de l'alt magistrat hi ha hagut un debat entre experts en què no ha quedat clar si aquesta implicació política és o no legal. Sigui com vulgui, tant el PSOE com CiU han reaccionat amb grans mostres de rebuig. Però la trajectòria política de Pérez de los Cobos no comença pas en el Partit Popular. Aquesta setmana Violeta Tena

i Àlex Milian recorren la trajectòria d'aquest personatge, des dels seus orígens a leclla fins al seu pas per Barcelona. Un recorregut que inclou un acte de fe, l'esquinçament de la Constitució, després d'haver estat aprovada.

Hora de dir prou

Ja és l'hora de dir prou. No poden seguir mantenint uns equipaments estatals que no serveixen per a res, com son les diputacions, el Senat, les delegacions de l'estat, etc., etc.

Només serveixen per a multiplicar despeses i diners públics en temps d'una crisi greu de treball. Exigim al Parlament de Catalunya el referèndum per a decidir el nostre futur sobirà i que les nostres institucions tinguin el reconeixement que ens pertoca. Prescindim dels partits espanyolistes, que només atien foc contra totes les coses catalanes. És l'hora de començar a fer el camí cap a la independència.

Moltes gràcies per tot.

*Jaume Fluvià i Crusat
L'Hospitalet del Llobregat*

Absències: per què?

A la trobada per al foment de la llibertat del Camp Nou el 29 de juny, va ser notòria l'absència de Raimon entre els més de 60 intèrprets significats de música, cançons, poesia, etc. D'uns altres, obedients de carnet, com Serrat, ja s'esperava. Però Raimon, per què? Després tampoc no hem vist el ressò esperat, segons la meua expectativa, amb algunes planes monogràfiques en aquest estimat setmanari. Només referències isolades a l'entrevista a Peret i la d'algun comentarista de la secció "Idees".

El recital per la llibertat impulsat per Òmnium ha estat capdavanter en els èxits moderns per a reivindicar la llibertat d'expressió (precedents: 1981 i 1985 al mateix lloc i 2012 a Girona). No solament per l'assistència, sinó també per les transmissions i referències d'uns altres mitjans. Allà es recordà que la democràcia és el fet que cada persona decideixi el seu estatus relacional. La independència n'és un.

Aquest fet, penso, mereixia i mereix una destacada acceptació dels demòcrates que malden per completar aquesta vella transició, més immobilitzada que mai. Només cal veure com es comporten els dos grans partits de l'estat, com besons, no acceptant el més elemental dret democràtic: una consulta al poble.

Queda clara la diferència de la mentalitat electoral al País Valencià i a les Illes, on el PP i el PSOE s'alternen, respecte de

La frase de la setmana

*Tota la carena era nit, i la fresca
d'un vianant cansat aixecava de la fosca,
a poc a poc, la basarda.*

Munar a la presó

L'entrada a la presó de Maria Antònia Munar ha provocat molts comentaris a les Illes. Jo no em puc alegrar que entri a la presó. La vaig conèixer personalment, ja fa molts anys, i me va semblar una persona molt limitada, sense gaire bona voluntat i excessivament ambiciosa, però mai no m'hauria imaginat tot el que els fiscals i els jutges han permès que coneguem avui.

No li desitjo cap mal, a Munar. Però em fa l'efecte que el seu empresonament és com tancar prop de 20 anys d'una forma de fer política que a les Illes ha estat la norma: tenir el poder com sigui, en canvi del que sigui. L'únic que importava era el poder.

UM va abusar del poder, però la seva forma d'exercir-lo, frívola i irresponsable, es va encomanar a la resta de partits, a tots, els quals pactaren amb Munar. Ara ningú no se'n vol recordar, però tant el PP com el PSOE i també el PSM hi pactaren. I n'estaven encantats, d'haver-hi pactat. Tenien excuses per a no complir mai el programa respectiu, però mai no tenien cap raó per a deixar de tenir el poder que els donava UM.

No li desitjo cap mal, a Munar; Déu faci que surti aviat de la presó i estigui amb la seva família –que me fa molta pena, sobretot sa mare, pobra dona; a 85 anys i veure la seva única filla així, malalta de càncer i a la presó–, però tant de bo que Nostre Senyor també faci que la forma de fer política de Munar s'hagi arrabassat de la vida política de les Balears per sempre més.

*Aina M. Pou
Manacor (Mallorca)*

de Catalunya, CiU i ERC, però solament si s'aconsegueix exercir el dret a decidir en un dels territoris dels països de parla catalana / valenciana / balear / aragonesa oriental –i sembla que Catalunya és la més decidida–, els altres tindran possibilitats en el futur. Per aquesta raó no comprenc l'escàs ressò del que vam viure el propassat 29 de juny al Camp Nou en aquest setmanari de referència per a les llibertats, mentre programeu uns altres temes monogràfics com, per exemple,

la deriva del PSOE en les trobades pel federalisme, pura nomenclatura i fum d'encenalls.

*Josep Jallé i Alari
Cardedeu (Vallès oriental)*

Enhorabona a TV3

A Madrid els comentaristes i opinadors habituals en els mitjans de comunicació, especialment a les televisions, s'han atabalat

perquè TV3 no porta el llac negre en senyal de dol pel dramàtic accident de Galícia. I per què hauria de portar-lo?

Seria lògic que el portés si la norma d'actuació en casos terribles d'aquesta mena a qualsevol indret de la Unió Europea fos que totes les televisions d'arreu el portessin penjat a la vora de la mosca identificativa. Però no és així. Després del de Galícia va ocórrer un accident luctuós a la propera Itàlia, i cap mitjà espanyol no es posà de dol per això. Doncs és el mateix.

Espanya és un país veí amb el qual cal tenir les relacions més bones possibles, quan ens n'hàgim pogut alliberar. Però mentrestant, hem de procurar marcar les fronteres psicològiques tan intensament com puguem. Només així ens alliberarem d'ells de veritat. I una forma molt efectiva d'alliberar-nos del jou psicològic espanyol és que quan ells se senten colpits per quelcom, nosaltres no. Com ha passat amb l'accident de Galícia.

Per això cal donar l'enhorabona a TV3. En altres èpoques no tinc dubte que hauria acabat per posar el crespó negre en senyal de dol. Ara ja no. I això ens ajuda a alliberar-nos d'Espanya, psicològicament, que és un àmbit d'alliberament tant o més important que el polític i l'econòmic.

Ho repeteixo: enhorabona a TV3 per no haver-se posat de dol pel dramàtic accident de Galícia.

*Pere Abrines
Barcelona (Barcelonès)*

Fe d'errades

■ En el reportatge "Ocupació o medi ambient, aquesta és la qüestió", aparegut en el número 1520 d'aquesta revista, hi havia un error. En el primer paràgraf hi deia: "Soler s'hi va comprometre i va detallar el mecanisme que ho permetia, basat en la depuració". On diu "Soler", caldria que hi diguera "La Española". Disculpen l'errada.

Fa vint anys, en EL TEMPS

El català s'escoltava per primera vegada en una assemblea general de l'ONU i Òscar Ribas, el president andorrà, era l'autor d'aquest fet. Per aquest motiu dedicàvem la portada d'ara fa 20 anys a Andorra i reproduïem íntegrament el discurs que havia significat l'estrena de la llengua catalana al màxim organisme internacional. "El català és el nostre idioma oficial", deia Ribas davant els ulls del món sencer; "és la llengua de Ramon Llull, Ausiàs March i Salvador Espriu, la que es parla des de Fraga (a l'Aragó) fins a Maó (l'illa balear de

Menorca) i des de Salses (al Rosselló francès) fins a Guardamar (a les terres meridionals del País Valencià)". Andorra acabava de ser admès com a nou estat de l'ONU, i el seu president afirmava que el país dels Pirineus tenia "el decidit propòsit de fer, tan modestament com es vulgui, a escala de les seves possibilitats, aquesta contribució a la pau i la cooperació mundial i també a la del seu antic i present amor per la llibertat". Això a banda, entrevistàvem la cantant Marina Rosell, que treia un disc, i el catedràtic de lingüística Sebastià Serrano, que deixava anar opinions metafísiques: "Una amor és un problema molt complex, no se sap com comença, quan s'acaba...".

Feu arribar les vostres cartes a cartes@eltemps.net o a www.eltemps.cat. Les cartes han de ser com més breus millor, màxim set ratlles, i han d'anar signades i amb el número de DNI. EL TEMPS agraeix tota la correspondència adreçada a aquesta secció, però, per motius d'espai, no en garanteix la publicació.

Complir la llei

Després d'uns densíssims informatius sobre la corrupció política, el finançament il·legal dels partits, el frau fiscal, etcètera, van passar per televisió un documental molt interessant sobre la llei seca als Estats Units. Em va semblar que hi tenia relació. Comentant tots aquests temes de la nostra més directa actualitat, la gent parlava d'endurir la llei, de fer-la complir. Després, el documental sobre la llei seca explicava com va anar la duríssima llei que l'any 1917 va prohibir als Estats Units no pas el consum d'alcohol, però sí la comercialització, fabricació o importació. El resultat d'aquesta llei ferma i restrictiva va ser que no va baixar el consum d'alcohol, però la conversió en clandestina de la seva fabricació i venda va generar un increment espectacular

Vicenç
Villatoro

Escriptor

no resol el problema. Al contrari, en crea de nous: quan allò que es vol fer no es pot fer legalment i ordenadament, es fa il·legalment i a les fosques, amb els riscos de corrupció i criminalitat afegida que comporta. Vol dir que els legisladors han de renunciar a legislar i que s'ha d'instal·lar el camp que pugui? No, en absolut. Vol dir que la legislació només acaba assolint els objectius que persegueix quan compleix dues condicions:

Manifestacions en contra de la llei seca.

de la criminalitat: el punt més alt del gangsterisme. Allò que no es podia fer legalment es va fer fora de la llei i va alimentar tot de xarxes il·legals que van provocar crims fins pitjors que l'activitat que es volia prohibir. Els mateixos partidaris de la llei seca en van demanar la derogació als anys trenta.

Dit en altres paraules, si la gent vol beure alcohol, si creu que beure alcohol és bo i no està disposada a deixar-ho de fer, la simple prohibició, la conversió per decret de les persones en àngels,

ser realista respecte a la naturalesa humana (no voler tractar les persones com si fossin àngels) i descansar sobre el consens social, buscar que els objectius que persegueix siguin realment compartits i apreciats pel conjunt de la població.

Mirem-nos dos exemples complementaris. Un, la prohibició de fumar en espais tancats. Quan els poders públics van iniciar aquesta política de prohibicions, tots estàvem convençuts que seria un fracàs, que la gent no en faria el

més mínim cas o que caldria un policia armat a cada oficina per a treure les cigarretes de les boques dels fumadors. No ha anat així. La prohibició de fumar en espais tancats ha estat un èxit. La gent compleix. Se'n riu, ho critica, però compleix. Per què? Doncs perquè fins i tot els fumadors participen de la consciència que això de fumar en espais tancats és una llauna per als no fumadors, que no és bo. Quan va arribar la llei, la gent –fumadors inclosos– ja estaven madurs per a acceptar-la. No han fet falta policies. La gent surt a fumar fora o deixa de fumar. I això en països tan històricament indisciplinats i anàrquics com els mediterranis. Si la llei neix d'uns valors compartits, d'un consens social, no necessita gaire policia.

L'altre exemple. La llei estableix uns màxims de velocitat per les autopistes. Tots els lectors saben que, si circulen per l'autopista a la màxima velocitat legal, no tan sols els avançaran per totes bandes, sinó que probablement els tocaran el clàxon per burros. Això sí, quan s'acosta un radar, tothom redueix, per por de la multa. La velocitat màxima no ha estat interioritzada per la població com un valor positiu. A tot estirar, el que va a 140 s'indigna quan l'avança algú a 160. Però ningú no va a 120 si no hi ha policia pel mig. No es compleix la llei per convicció sinó per por de la repressió.

Entre la llei seca, el tabac i la velocitat màxima a les autopistes tenim una casuística de quan funciona i quan no funciona una llei. Amb una consideració prèvia: allò que legitima una llei no són les seves intencions sinó els seus efectes. Les intencions de la llei seca eren bones, les conseqüències pèssimes. Quan funciona una llei? Quan pretén endreçar i regular una societat humana en la qual existeixen interessos i punts de vista diversos i no es fonamenta en una realitat hipòcritament angèlica. Gran refrany castellà: *lo mejor es enemigo de la bueno*. Segon, quan aconseguim un equilibri raonable entre la convicció i la repressió. La compleixem perquè has interioritzat que és útil, no tan sols per por de la multa. Però hi ha també por de la multa. I quan tothom pensa que la llei, realista, humana, lògica i ben feta, ha estat escrita perquè es compleixi. I que estem disposats a fer-la complir. A tothom. I a tothom igual.

Cimera anti-‘projectes faraònics’

Xavier
Vinader

Periodista

És la tercera vegada que es reuneixen i la cosa va a més. La setmana passada ho van fer a Stuttgart i, entre els centenars d'assistents, hi havia gent de tot arreu: romanesos –militants contra la mina d'or de Rosia Montana–, bascos –oposats al tren d'alta velocitat (TAV) que té previst unir les capitals d'aquesta comunitat–, francesos –refractoris a l'aeroport de Notre-Dame-des-Landes–, o italians –contraris a la línia ferroviària subterrània que volen fer passar per sota de Florència–... Els unificava que tots estaven implicats en lluites locals que tenen ressò enllà de les fronteres dels seus respectius països

i el desig d'aprendre de les victòries i els fracassos dels uns i dels altres. Un pas més en l'intent de teixir una xarxa internacional de solidaritat i d'experts sota la denominació de III Fòrum Europeu dels GPII (Grans Projectes Inútils i Imposats).

La trobada va acabar amb una manifestació davant de l'estació de Stuttgart, afectada per un projecte de remodelació que mobilitza, des de fa anys, els militants alemanys anomenats Wutbürger ('ciutadans empenyats'), un terme que va resultar elegit paraula de l'any 2010 i que ja figura al diccionari. Les reunions es van celebrar en uns antics magatzems de la Deutsche Bahn –la RENFE alemanya– i la majoria de participants eren veterans militants de mil i una lluites ecologistes anteriors. Ara ho fan contra projectes *faraònics*, que es com denominen les infraestructures de dimensions internacionals, finançades en bona part per la Unió Europea. Paolo Prieri, dels no-TAV italians, va denunciar el control de la màfia sobre les empreses de

construcció d'infraestructures; el professor basc Amagoia Escudero va destacar que, mentre el govern basc s'obstina a accelerar el seu TAV, el ramal francès no estarà acabat fins el 2030 i Mihnea Bliariu, un romanès de Transsilvània que va recollir més aplaudiments que ningú, va explicar, en detall, la lluita de la gent de la localitat de Rosia Montana contra el projecte d'una mina d'or a cel obert i que ha estat concedida a la companyia canadenca Gabriel Resources. Les tècniques de lluita utilitzades són molt semblants: estudis científics, batalles jurídiques, mobilitzacions al carrer, organització de festivals, etc. Tota mena d'iniciatives per popularitzar l'oposició. La crisi econòmica instal·lada a Europa, paradoxalment, està considerada una mena d'aliada. Els *antifaraons* saben que ara hi ha menys fons disponibles, però no pensen descuidar la vigilància. Molts dels projectes que els mobilitzen s'han alentit, però la majoria continuen escrits a les agendes dels governs respectius.

No gens difícil d'explicar

“Hard to explain” és el títol d'una cançó que canta Julian Casablancas, el vocalista de The Strokes, un grup nord-americà que ens incita a constatar que el bagatge familiar és important i que no ha de ser incompatible amb la mobilitat social. De fet, la societat catalana, i la dels Estats Units d'Amèrica, han estat formades en gran part per persones que han usat eficaçment les oportunitats que ofereix la permeabilitat dels usos i costums de l'entorn.

Un preàmbul per a recordar el pare, l'avi i sobretot el besavi del jove Julian.

El seu pare, John Casablancas, que va néixer a Nova York el 1942, ha mort a Rio de Janeiro després d'haver viscut, entre altres llocs, a Suïssa i a Miami. Serà recordat com l'impulsor d'una nova manera de fer funcionar les agències de models que incorpora preus elevadíssims. La mare de

Muriel
Casals

Economista (UAB)

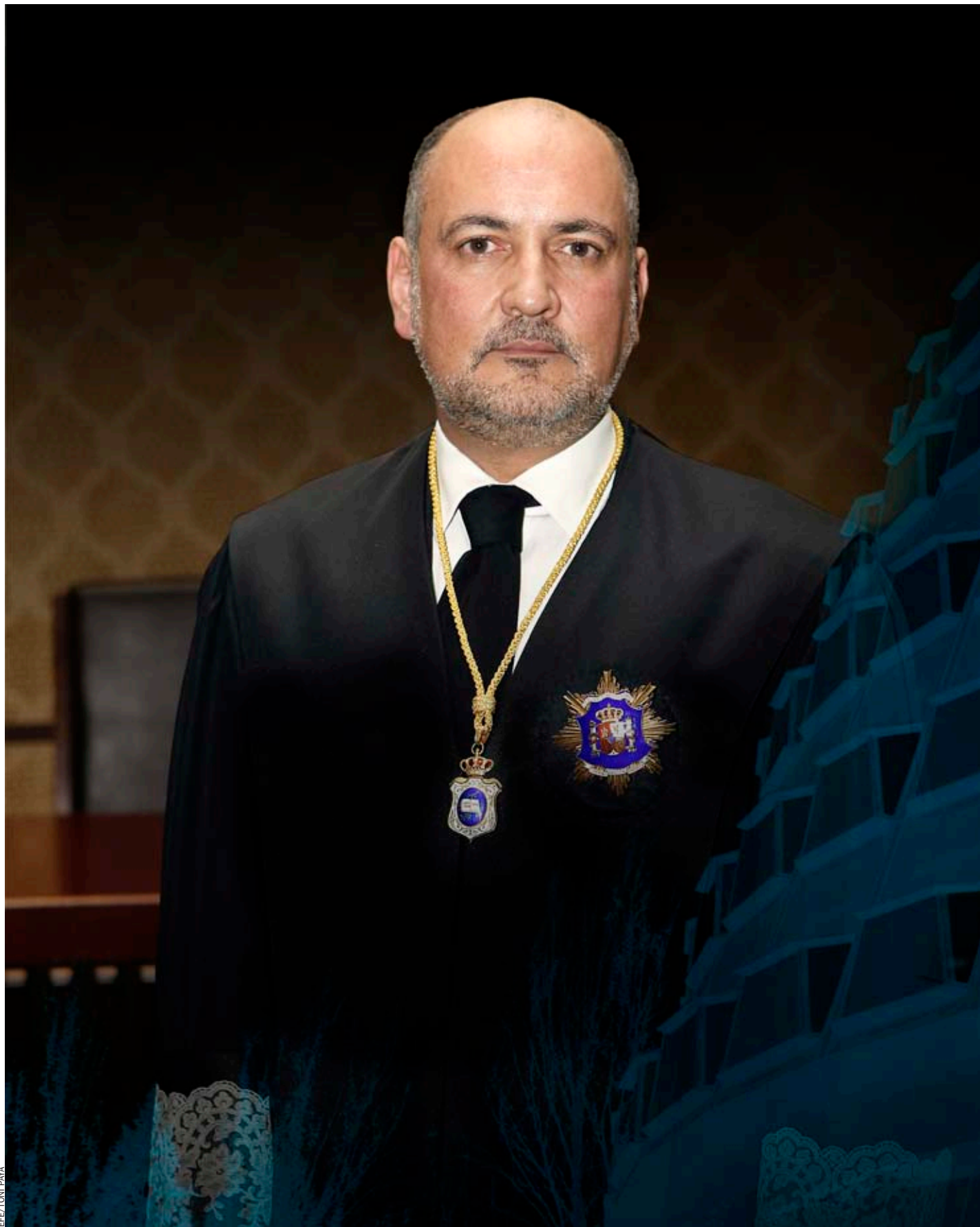
Julian, la model Jeanette Christiansen, havia estat Miss Dinamarca; també era model la dona que avui és la viuda de John. Un empresari que combinava la feina i la família en un no sempre fàcil equilibri!

A l'avi del cantant i pare de John, Ferran Casablancas, el trobem el 1940 al casal català de Nova York com a resultat de l'exili republicà. Era membre d'Acció Catalana i lluny del seu país va participar en la redacció del Manifest “Els catalans de Nord-amèrica i el redreçament de Catalunya”. El 1942,

junt amb Josep Carner i Ribalta, va fundar la revista *Free Catalonia*.

Finalment, el besavi: Ferran Casablancas i Planell, va néixer a Sabadell el 1874 i va morir a Barcelona el 1960. Fill de fabricant, va treballar a la fàbrica familiar des dels 14 anys; sortosament tenia la capacitat d'incorporar elements de coneixement teòric al seu aprenentatge pràctic i el 1913 va inventar un dispositiu per a l'estiratge que ha revolucionat la filatura de cotó rebaixant substancialment el temps de producció i per tant els costos. El mecanisme es va presentar el 1925 a l'Escola Industrial de Sabadell, es va anar perfeccionant, Filatures Casablancas es va convertir en una multinacional amb centres a Ginebra i NY i l'invent va ser adoptat arreu del món.

El sabadellenc Ferran Casablancas va ser el 1941 el primer estranger nomenat soci d'honor de l'Institut Tèxtil de Manchester. Els seus fills van ser catalans de NY, el nét va inventar la Claudia Schiffer i el besnét és un cantant global. Felicitem-nos!

EFE/TONI PAVÀ

D'inquisidor a president

El 1978, el president actual del Tribunal Constitucional, Francisco Pérez de los Cobos, va esquinçar un exemplar de la Constitució a la sortida de classe. Era en el darrer curs de batxillerat en un institut del seu poble natal, lecla (Múrcia), un any abans d'anar a València a estudiar dret.

El seu pare va ser candidat de la ultradretana Fuerza Nueva (número 4 a les llistes de la circumscripció de Múrcia, el 1977) i el seu germà, actualment un alt càrrec del Ministeri de l'Interior, el 23-F es va presentar a la caserna de la guàrdia civil de lecla vestit amb camisa blava per a posar-se a la disposició dels colpistes.

Pérez de los Cobos en l'acte de presa de possessió com a magistrat del Tribunal Constitucional.

El constitucionalista parcial

Els qui l'han conegut personalment contenen que Francisco Pérez de los Cobos Orihuel (Múrcia, 1962) és un home molt correcte en el tracte i rigorós en la seua professió. Doctor en dret per la Universitat de València i Bolonya, catedràtic de dret laboral i de seguretat social de la Universitat de Madrid, on va arribar després de passar per València, Barcelona i Palma, segurament, Pérez de los Cobos va pensar que feia el cim el dia en què el tribunal de garanties el va nomenar per unanimitat –amb els vot favorables dels set magistrats proposats pel PP i els

Des que a mitjan juliol es va fer públic que el president del Tribunal Constitucional, Francisco Pérez de los Cobos, va pagar quotes de militant del PP entre el 2008 i el 2011, s'han succeït les informacions que qüestionen la seua imparcialitat i la seua idoneïtat per al càrrec. El govern català ha anunciat que demanarà la recusació del president del Tribunal Constitucional en 24 litigis que afecten directament el Principat.

cinc del PSOE— president del Tribunal Constitucional (TC) en substitució de Pascual Sala. Fou el 19 de juny, dia de sant Lambert, un sant màrtir que es venera especialment a l'Aragó.

És molt possible que en la seua condició d'home amb profundes conviccions catòliques Pérez de los Cobos es senta, un mes i mig després d'aquell nomenament, com aquell Lambert a qui li van tallar el cap per la seua irreductible fe cristiana. Perquè aquest murcià de naixement viu des del passat 17 de juliol el seu particular *via crucis*. Eixe dia, el diari *El País* va publicar una informació segons la qual Pérez de los Cobos havia pagat quota de militant del PP entre els anys 2008 i 2011, una circumstància que feia posar en dubte que la trajectòria de Pérez de los Cobos fos compatible amb l'exercici del càrrec de president del TC.

Cascada d'impugnacions

El govern català no ha estat l'únic a reaccionar amb relació a les notícies referides a la militància en el PP de Francisco Pérez Cobos i la incompatibilitat que se'n deriva. Algunes institucions i alguns particulars tenen previst aprofitar l'escàndol per tal que es revisen causes tractades al Tribunal Constitucional (TC) que es consideraven tancades. La defensa d'Arnaldo Otegui i de l'exsecretari general del sindicat LAB, Rafael Díez Usabiaga, té previst recórrer contra la decisió del TC de mantenir-los en la presó. L'equip d'advocats entén que Pérez de los Cobos “tenia una posició prefixada sobre ETA i sobre el cas *Batasuna* com a militant del PP”. Els advocats de Baltasar Garzón també han presentat una petició de “nul·litat absoluta d'actuacions” de la providència per la qual es va desestimar el recurs d'empara contra la condemna de l'ex-magistrat. La Comissió Cívica d'Alacant per a la Recuperació de la Memòria Històrica té previst comunicar al Comitè de Drets Humans, Civils i Polítics de l'ONU el fet que Pérez de los Cobos no admetera a tràmit el recurs en què es sol·licitava la nul·litat de la condemna a mort del poeta Miguel Hernández. Finalment, el govern andalús també pot seguir els passos de Catalunya. La Junta espera rebre l'informe dels seus serveis jurídics per a veure com vehicula la seua recusació del president actual del TC. A hores d'ara, l'executiu de José Antonio Griñán té una dotzena de litigis oberts amb l'executiu espanyol.

La notícia va fer descarregar una tempestat sobre Pérez de los Cobos, atès que l'article 395 de la llei Orgànica del Poder Judicial estableix que “els jutges o magistrats no poden pertànyer a partits polítics o sindicats o tenir una ocupació al seu servei”. De la mateixa manera, l'article 127 de la Constitució espanyola diu que “els jutges i magistrats així com els fiscals, mentre estiguen en actiu, no poden ocupar cap més càrrec públic, ni pertànyer a partits polítics o sindicats”. El pas dels dies, lluny d'allunyar el xàfec, encara l'ha intensificat més: la setmana passada, de nou el periòdic *El País* publicava que el president del l'organisme encarregat de vetllar per la Constitució ha assessorat esporàdicament el Partit Popular des de l'any 1992. Segons aquest diari, també ha participat en conferències de la fundació FAES, el *think tank* dels de la gavina. Paral·lelament, diversos mitjans de comunicació han publicat informacions que posen en evidència les opinions anticatalanes d'aquest catedràtic de dret laboral manifestades al llarg de la seua carrera professional.

Els partits de l'oposició recreen a Pérez de los Cobos que no informa-

ra d'aquestes vinculacions quan fou examinat pel Senat per a ser nomenat magistrat de l'alt tribunal, al final de l'any 2010. El govern espanyol, que s'ha negat a comparèixer a les Corts espanyoles per a abordar l'assumpte, i el PP consideren, per contra, que la militància no afecta la seua imparcialitat i que el parlament espanyol no té les atribucions per a controlar o demanar comptes al TC.

La recusació catalana. Les informacions fetes públiques durant el darrer mes i mig i el perfil que se'n deriva de Pérez de los Cobos fan posar en dubte la seua idoneïtat i la seua capacitat per a dirimir sobre assumptes tan transcendents com els que el TC haurà d'abordar els mesos vinents. Fet i fet, ha provocat la reacció del govern d'Artur Mas i del Parlament de Catalunya.

L'executiu català va informar dimarts passat per boca del conseller Francesc Homs que sol·licitarà formalment la recusació del màxim responsable del tribunal en un total de 24 litigis entre els 47 que ara per ara té oberts amb el govern espanyol. I ho farà després

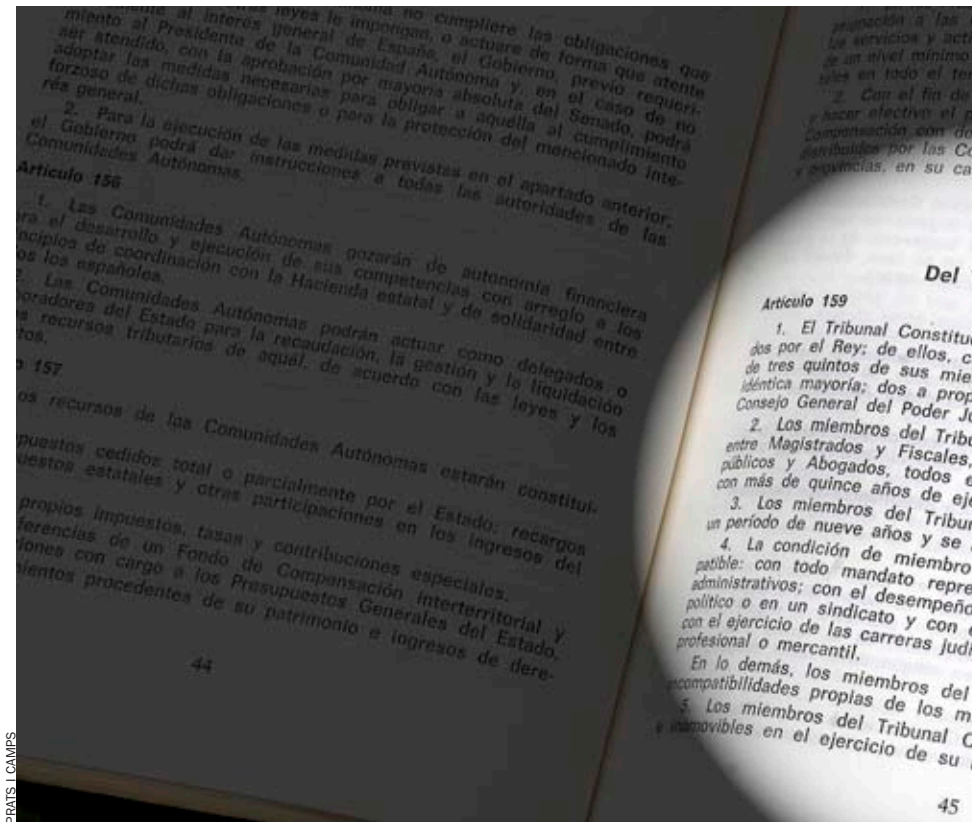
que el gabinet jurídic de la Generalitat va haver conclòs que la militància de Pérez de los Cobos en el Partit Popular pot suposar una causa objectiva de "pèrdua d'imparcialitat i d'interès". El govern d'Artur Mas no vol deixar qüestions tan sensibles com la llei d'educació en mans d'una persona que ha arribat a escriure coses com "els diners són el bàlsam racionalitzador de Catalunya" o "no hi ha a Catalunya cap acte polític digne de tal consideració sense una o més manifestacions d'onanisme". Francesc Homs no es va estar de recordar, en la seua compareixença per als mitjans de comunicació dimarts passat, el cas de Pablo Pérez Tremps. Aquest catedràtic de dret constitucional fou recusat a proposta del Partit Popular en la sentència sobre l'Estatut per haver participat en un treball acadèmic per a l'Institut d'Estudis Autònomic de la Generalitat de Catalunya.

Entre els 24 litigis oberts hi ha recursos plantejats tant pel govern espanyol com per diputats del Partit Popular en contra de decrets de la Generalitat. Entre els primers hi ha la impugnació de lleis sobre promoció econòmica, dels àmbits audiovisual i urbanístic, i la llei d'horaris comercials. També s'impugnarà el recurs contra el nou impost català sobre els dipòsits bancaris. Entre els segons hi ha la llei de cinema, el codi de consum i la llei d'educació.

Igualment, el govern d'Artur Mas qüestiona Pérez de los Cobos per a dirimir sobre causes plantejades per la Generalitat amb relació a l'actuació de l'executiu Rajoy. Entre aquestes hi ha: els pressuposts de l'estat del 2012, les retallades sanitàries i educatives i tres conflictes competencials més. En la mateixa línia que el govern, el Parlament de Catalunya demanarà la recusació del president de l'alt tribunal en els set procediments que té oberts actualment, entre els quals hi ha la declaració de sobirania.

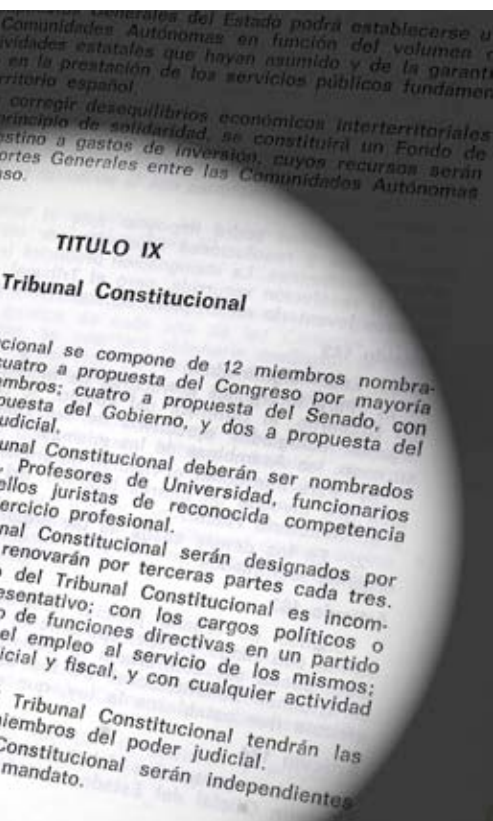
El mateix dia en què era sant Lambert, és a dir, el dia en què Pérez de los Cobos fou nomenat president del TC, també figurava en el sentoral sant Romuald. Resta veure si aquest expert en dret laboral no acabarà com aquell: fent d'ermità en una regió remota.

Violeta Tena

El president del TC que no s'estimava la Constitució

El pare de Francisco Pérez de los Cobos va presentar-se a les eleccions generals de 1977 en la llista de Fuerza Nueva. El seu germà s'oferí voluntari a la caserna de la guàrdia civil de lecla en el colp d'estat del 23-F. Del president actual del Tribunal Constitucional, els companys d'institut contenen que va esquinçar i llançar al fem un exemplar de la Constitució. EL TEMPS viatja a lecla, el seu poble nadiu, per a saber més coses sobre aquest controvertit personatge i el seu passat de flirteig amb les posicions d'ultradreta.

Cada poble o ciutat sol tenir un lloc emblemàtic, un punt urbà compartit en l'imaginari col·lectiu dels seus veïns. A Iecla, un municipi murcià de 34.000 habitants a tocar del límit entre el País Valencià i Albacete on moltes paraules es fan acabar amb el sufix *-ico*, aquest punt de referència és el parc de Las Palomas, una plaça a dos minuts caminant de l'ajuntament on en dia feiner es passegen dones amb carretons d'anar a plaça i jubilats que veuen passar el temps. Popularment, el lloc és conegut amb el nom de *parque de Las Palomas*, si bé el nom oficial que figura en els mapes és *plaza de la Constitución*. Abans el lloc s'anomenà successivament *plaza de Emilio Castelar*, de *Pablo Iglesias*, del *Generalísimo Franco* i, darrerament, de *la Constitución*. En aquest lloc, en un dels edificis d'una altura desproporcionada que s'erigiren arran del *desarrollismo* arquitectònic dels anys 60 i 70 a Espanya, hi va nàixer i créixer Francisco Pérez de los Cobos, el discutit president del Tribunal Constitucional (TC).

L'evolució del nom de la plaça és paral·lela a la metamorfosi ideològica del mateix Pérez de los Cobos. Aquest expert en dret laboral ha passat de flirtejar amb les idees anticonstitucionalistes i les posicions d'ultradreta, en l'etapa de la transició, a erigir-se actualment, en la seua condició de president del TC, en el principal valedor de la Constitució espanyola. Això es desprèn, almenys, dels testimonis d'una desena de persones que EL TEMPS ha consultat. Són veïns de la seua ciutat nadiua que es van relacionar amb ell o amb la seua família durant el seu període de joventut. La majoria –persones que compartiren aula amb ell en l'institut d'ensenyament secundari Azorín, veïns del seu barri...– han accedit a parlar amb aquesta revista amb la condició de mantenir-los l'anonimat. Al capdavant, Iecla és una ciutat xicoteta, de poc més de 30.000 habitants, on tothom es coneix i s'entrecruen lligams familiars, d'amistat o de simple coneixença. “No és gaire difícil trobar-te'l. Sa mare continua vivint ací i periòdicament ve a visitar-la al domicili familiar”, explica un de tants ieclans amb qui ha parlat EL TEMPS.

Siga com siga, la majoria d'entrevistats coincideixen que el president del TC es va criar en una família ultraconservadora, afecta al règim franquista i vinculada a la ultradretana i nostàlgica Fuerza Nueva. El pòsit familiar va influir decididament en la ideologia de Francisco Pérez de los Cobos i el seu germà menut, Diego, qui ocupa càrrecs d'alta responsabilitat en el Ministeri de l'Interior. La posició ideològica dels primers anys de joventut no és menor. Al capdavant, retratar aquell període de la vida ajuda a comprendre millor les zones d'ombra del personatge que en les últimes setmanes han eixit a la llum.

El mateix Pérez de los Cobos ha reconegut la importància de l'etapa

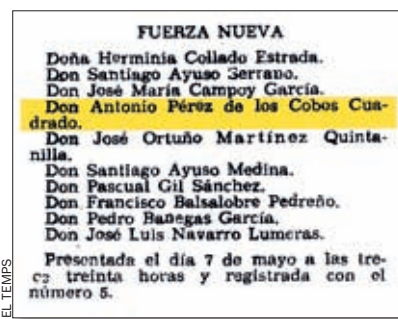
ieclana en la formació de la seua personalitat. Ho va fer l'any 2005, quan fou invitat per l'ajuntament de la ciutat a pronunciar el discurs del Dia de la Constitució. Allí aquest expert en dret laboral va exposar el següent raonament: “Si la infància és el període de la formació del caràcter i el caràcter és, com deia Heràclit, el destí de l'home, segurament el meu caràcter i el meu destí estan inexorablement lligats a Iecla, on vaig fer les meues primeres passes i vaig passar la meua primera joventut”. Pérez de los Cobos va viure-hi fins als 18 anys, edat en què va marxar a estudiar dret a la ciutat de València, on es va llicenciar l'any 1984 amb premi extraordinari de final de carrera.

Abans, però, va deixar, en la seua etapa a l'institut, no poques mostres de la seua filiació favorable al règim franquista i la seua desafecció al període d'apertura democràtica que vivien. En els debats a classe, en les converses amb els seus companys, a l'hora d'opinar sobre qüestions cabdals com l'aprovació o no de la Constitució i la transició cap a un règim democràtic, etcètera, Paco, com tothom s'hi refereix al poble, va deixar mostres de la seua inclinació cap a les posicions de l'extrema dreta. Si bé aquest setma-

nari no ha pogut confirmar que formara part de Fuerza Joven, la facció juvenil de Fuerza Nueva, on militava el seu pare, tothom qui el va tractar en aquella època coincideix que les seues posicions reproduïen l'ideari del partit fundat per Blas Piñar. “Era una persona molt correcta en el tracte,

amb molta capacitat d'argumentació i disposada al diàleg i a la discussió. Però això no obsta perquè tinguera idees molt extremistes”, explica un ex-company de classe.

Fuerza Nueva, idees vetustes. Francisco Pérez de los Cobos Orihuel

Exemplar del Butlletí Oficial de l'Estat on apareix la candidatura de Fuerza Nueva per la circumscripció de Múrcia en les eleccions de 1977. En quart lloc hi figura Antonio Pérez de los Cobos.

EL TEMPS

Pérez de los Cobos durant el seu discurs del Dia de la Constitució, l'any 2005, a Iecla.

PRATS I CAMPS

A l'esquerra, el parc de Las Palomas amb

va nàixer a Múrcia el 2 de gener de 1962. El seus pares van triar el nom de Francisco en record del seu avi, un advocat que fou mort per les milícies republicanes a l'inici de la Guerra Civil, fet que va marcar a sang i foc la família. Quan Francisco només tenia mig any, els seus pares, Antonio i Amparo, es van traslladar a Iecla, on fou destinat el pare, que era pediatre i combinava la funció pública amb una clínica privada. Dos anys després va nàixer el seu germà menut, Diego. L'any 1975, quan Francisco tenia 13 anys, la família es va traslladar a viure a l'edifici Parque, un monstre de ciment de 10 pisos que, a tocar del parc de Las Palomas –batejat el 1939 amb el nom de *plaza del Generalísimo Franco*–, va desfigurar la vella fisonomia urbana de la ciutat, que començava a enlairar-se gràcies a la indústria del moble. El trasllat de la residència familiar no podia resultar més beneficiós per a Francisco: a menys de 300 metres de la nova residència familiar hi havia l'institut Azorín, que acabava de ser erigit i era l'únic centre d'ensenyament de secundària de la ciutat. “Han sigut sempre una família molt bona. Els nostres fills anaven junts a l'institut”, explica Pascual López Ibáñez, veí de finca dels Pérez de los Cobos. “Era una família conservadora i molt catòlica,

però mai no es va significar”, explica López Ibáñez. Aquest advocat que avui té 93 anys fou un dels promotors d'Alianza Popular a Iecla. El seu despatx va ser el lloc on la formació de la gavina va trencar la closca. “Li puc assegurar que ni ell ni el seu fill no van participar en cap reunió d'Alianza Popular”, explica amb rotunditat López Ibáñez.

Alianza Popular era, però, una opció massa tova per a Antonio Pé-

rez de los Cobos. En les primeres eleccions generals, fetes l'any 1977, el pare del president del TC es va presentar en quarta posició en la candidatura de Fuerza Nueva per la circumscripció de Múrcia, tal com consta en el *Butlletí Oficial de l'Estat* que reproduïm en aquesta reportatge. Si bé les possibilitats d'eixir diputat eren remotes, la seua presència en la llista posa en evidència el compromís personal de Pérez de los Cobos amb

Les 'entremaliadures' del benjamí

Tant Francisco com Diego Pérez de los Cobos han fet el cim en la carrera respectiva. El primogènit ha escalat a la presidència del TC, el benjamí és director del Gabinet de Coordinació i Estudis del Ministeri de l'Interior, a més d'una de les persones de confiança de Jorge Fernández Díaz. El fet curiós és, no obstant això, que Pérez de los Cobos, que és tinent coronel de la guàrdia civil, fou dut al Ministeri per Alfredo Pérez Rubalcaba l'agost del 2011 i hi ha romàs, tot i el canvi de color polític del govern. Persones que coneixen el Ministeri de l'Interior atri-

bueixen a Pérez de los Cobos ascendent en Fernández Díaz respecte a les decisions pren en matèria penitenciària antiterrorista.

Vel·leïtats colpistes de joventut a banda, en el currículum del menut dels Pérez de los Cobos hi figura la màcula d'un cas de tortura a un pres etarra, del qual fou absolut. Els fets van tenir lloc l'any 1992 amb motiu d'una operació contra el *comando Vizcaya* d'ETA. En aquesta operació fou detingut Kepa Urra, a qui es va torturar. Al començament, els agents Diego Pérez de los Cobos i Alejandro Hernández

l'edifici on va passar la joventut Francisco Pérez de los Cobos. A la dreta, l'institut de secundària Azorín.

Francisco Pérez de los Cobos va créixer en la plaça del 'Generalísimo Franco'. Avui s'anomena 'de la Constitució'

Mosquera foren acusats de participar en les agressions –suposadament, li havien tapat el nas i la boca, i l'havien pessigat–, però al final la justícia va declarar-los innocents. Tres guàrdies civils més foren considerats culpables d'un delict de tortura. L'Audiència Provincial de Bilbao va considerar que s'havia provat que aquestes tres agents van traslladar Kepa Urrea, després d'haver-lo detingut, a un camp obert on el van deixar nu, el colpejaren amb un objecte i el van arrossegar per terra. Kepa Landa, qui va fer d'advocat de Kepa Urrea en aquell judici, reconeix que en casos d'aquesta mena “resulta molt difícil identificar els autors materials” de la tortura.

un partit que, en la seua declaració programàtica aprovada un any abans, prometia “fidelitat als ideals del 18 de juliol”, dia del *Alzamiento Nacional*; al “record de Francisco Franco”, i a “la monarquia catòlica, tradicional, social i representativa”, segons que arreplega José Luis Rodríguez en el seu llibre *Reaccionarios y golpistas: la extrema derecha en España. Del tardofranquismo a la consolidación de la democracia, 1967-1982*. La posició de la família Pérez de los Cobos respecte a un moment de convulsió com foren la transició i l'apertura democràtica era evident. Entre les diverses opcions que s'obrien, Antonio Pérez de los Cobos va optar per unir-se a un partit nostàlgic del franquisme, que adorava la figura de Blas Piñar; una formació que, si bé assumia el nou règim, no renunciava a la violència i la intimidació per a ser un partit d'“avantguarda, punta de llança de l'estat orgànic, del nacionalindustrialisme i de la revolució nacional”

L'anàlisi dels resultats electorals palesa que el partit en què militava Pérez de los Cobos tenia a Iecla una incidència més destacada que no a la resta de l'estat. A Espanya l'Alianza Nacional del 18 de Julio, coalició en què s'integrava Fuerza Nueva, va obtenir el 0,37% dels vots, mentre que a Iecla

Fuerza Nueva va arreplegar, tota sola, el 3,35 % dels vots, la qual cosa la convertia en sisena força política. A la circumscripció de Múrcia, aconseguí el 0,52 % de les paperetes. El municipi era un bastió xicotet per a la formació liderada per Blas Piñar, qui afalagava especialment aquest municipi amb la seua presència en els mítings que s'hi organitzaven. Les camises blaves, les boines roges, els himnes *Oriamendi* i *Cara al Sol* eren una part molt important de la faramalla que els acòlits de Fuerza Nueva preparaven a cada visita de Blas Piñar o quan hi havia alguna cita en el calendari necrològic de l'extrema dreta.

Hi havia una implantació molt notable de nostàlgics del franquisme a Iecla? “Fuerza Nueva tenia l'avantatge que entre els seus militants hi havia antics senyorets, terratinents, cacics i professionals lliberals com ara advocats, metges i farmacèutics. Eren gent ben situada que donaven un cert prestigi al partit”, expliquen Pepe Santa i Paco Montes, que aleshores militaven en el Partit Comunista i que van viure la transició des de l'altre costat de la trinxera. “A més d'ells, hi havia alguns sonats, gent més jove i molt extremista que es dedicava a escampar la por i a fer actes violents i intimidatoris”, expliquen. I afegeixen: “Pérez de los Cobos no era d'aquests;

era més aviat tranquil. Però en la seua condició de metge era una persona influent i amb contactes”.

Els testos s'assemblen a les olles. Fóra com fóra, les inclinacions ideològiques del pare van determinar el tarannà dels fills, Francisco i Diego. Ho certifica, almenys, el relat d'alguns ex-companys d'aula amb qui EL TEMPS s'ha pogut posar en contacte. En aquest sentit, un altre passatge del discurs de Francisco Pérez de los Cobos en l'acte del Dia de la Constitució resulta ben revelador. El president del TC hi deia: “Així com un repeteix els gestos del seu pare i dels seus avis, també repeteix naturalment, perquè són seues, les característiques del seu poble”.

A Francisco, la transició el va agafar en l'etapa de l'institut, un centre públic on coincidia gent de tot l'espectre ideològic i de totes les classes socials. Allí “es reproduïen les mateixes tensions polítiques que en el carrer, i ell, sempre molt respectuós i correcte, es manifestava com una persona d'extrema dreta”, recorda un ex-company de classe que no s'està de considerar-lo com un company “molt estudiós i capacitat”. Un altre company, que reitera els elogis, rememora una ocasió en què la professora els va ordenar fer un tre-

PRATS I CAMPS

A l'esquerra, Pascual López Ibáñez, veí de la família Pérez de los Cobos i fundador d'Alianza Popu-

Persones que el van conèixer asseguren que participà en la campanya pel 'no' en el referèndum de la Constitució

Un ielclà il·lustre esquitxat per la política

Trobar-te algú que et parle, a Iecla, de Francisco Pérez de los Cobos i de la polèmica suscitada al voltant d'ell no resulta complicat. Si bé alguns prefereixen no entrar en la controvèrsia, gairebé tothom n'és coneixedor en aquest municipi consagrat a la fabricació de mobles i a l'activitat vitivinícola. “El que ha passat es veia a venir. Quan el van nomenar vaig pensar: ‘Mare meua, què hi fa aquest home, ací?’”, explica una persona que en fou company d'institut i que està vinculat, professionalment, amb el món del dret. Per contra, l'alcalde del municipi, Marcos Ortuño, que pertany al Partit Popular, té una opinió ben diferent. El primer edil destaca l'“orgull i la satisfacció” que per al municipi significa que “un ielclà assoleixi un càrrec com el de president del TC”. Marcos Ortuño considera que la polèmica generada al voltant de la vinculació de Pérez de los Cobos amb el PP és “artificial” i “ha estat creada per a desacreditar-lo”. “Hi ha una clara intenció política en tot aquest assumpte –argumenta–. Durant anys la vice-presidenta del TC va tenir el carnet del PSOE i aleshores ningú no es va escarotar”.

PRATS I CAMPS

Marcos Ortuño, alcalde actual de Iecla.

Iar; a la dreta, Pepe Santa i Paco Montes, membres del Partit Comunista durant la transició.

ball. L'endemà, Pérez de los Cobos va llegir el seu a tota la classe i va acabar amb una frase molt ampullosa. “La professora li va preguntar d'on l'havia tret, aquella expressió,

i ell li va respondre que d'un discurs de Blas Piñar.” Aquesta mateixa professora, rememora aquell company, va entregar als alumnes dels cursos més avançats un exemplar de la Constitució espanyola, que aleshores s'acabava d'aprovar. “Va finalitzar la classe i a l'eixida de l'institut, en un punt ben visible per a tothom, va esquinçar i llançar a terra el seu exemplar de la Constitució.” La seua reacció coincidia el que havia viscut a casa seua: l'any 1978, amb motiu del referèndum d'aprovació de la Constitució, Fuerza Nueva havia demanat el vot negatiu. De fet, un altre company que prefereix no revelar la seua identitat assegura a EL TEMPS que tant ell com el seu germà van participar activament en la campanya a favor del *no* a Iecla, circumstància que és refermada per unes altres fonts consultades.

Amb tot, el seu germà menor, Diego, i no Francisco, fou qui va viure la seua adhesió ideològica d'una forma més extrema. Si bé aquest setmanari no ha pogut confirmar la

Pérez de los Cobos, rememora un ex-company de classe, era “molt respectuós i correcte”, però “d'extrema dreta”

seua militància en Fuerza Joven, els comportaments relatats pels entrevistats demostren que Diego, que en l'actualitat és tinent coronel de la guàrdia civil, encaixava molt bé dins del perfil de militància ultranacionalista i amatent a la incitació de la violència d'aquella formació parafeixista. Segons han explicat diversos testimonis, amb motiu del colp d'estat del 23-F, el menut dels Pérez de los Cobos –per aquells temps el seu germà ja feia vida d'estudiant universitari a València– es va posar la camisa blava i es va dirigir a la caserna de la guàrdia civil a presentar-se com a voluntari per a donar suport a Tejero i companyia. També, segons que explica un altre company, “ell i un altre grup d'exaltats van venir a la porta de l'institut amb una actitud desafiant, com si volgueren marcar el territori”. Avui Diego Pérez de los Cobos és un alt càrrec del Ministeri de l'Interior. En la seua joventut, en acabar la formació es va presentar com a voluntari per a ser destinat al País Basc.

Des d'aquells episodis han passat més de 30 anys, però el pas del temps no evita la paradoxa, com reconeix l'ex-líder del Partit Comunista a Iecla Pepe Santa: “Una persona que en la seua joventut va esquinçar un exemplar de la Constitució és, avui, president del TC. Els qui menys van creure en la democràcia són, teòricament, els seus màxims garants. Quines coses que hem de veure!”. Ací potser també és aplicable aquella altra màxima d'Heràclit, la relativa a allò que tot flueix i tot es mou.

Violeta Tena

Parca memòria

El pas de Francisco Pérez de los Cobos per les universitats de les Illes Balears i Catalunya, després de passar per la de València, es pot considerar discret, si tenim en compte que no deixa accions públiques notòries i l'únic professor de la Facultat de Dret de l'Autònoma de Barcelona que ha volgut fer declaracions sobre ell, dels catorze consultats per aquest setmanari, l'ha qualificat senzillament de "cordial". En aquesta universitat catalana es va estar uns deu anys, entre el 1997 i el 2007, en el Departament de Dret de la Salut.

En la Universitat de les Illes Balears (UIB) s'hi va estar cinc anys, del 1992 al 1997, de primer com a professor i a partir del 1994 com a catedràtic de dret del treball i la seguretat social; els darrers dos anys, va ser degà de la Facultat de Dret.

En el Departament de Dret de la Salut de l'Autònoma de Barcelona, va coincidir amb Javier Thibault, actual director general d'Ocupació, amb el qual l'unia una forta amistat, segons un professor de la Facultat. La seva relació va continuar perquè "van marxar junts" de l'Autònoma. Efectivament, la següent parada de tots dos va ser la Complutense de Madrid, on Pérez de los Cobos va dirigir la tesi de Thibault, segons el diari *El País*. Tots dos van signar llibres junts, el primer dels quals va ser *El teletrabajo en España. Perspectiva jurídico-laboral* (2001), fins que Pérez de los Cobos va ser nomenat magistrat del Tribunal Constitucional (TC) el 2010. Segons diverses fonts, el president actual d'aquesta institució va tenir un paper destacat en el nomenament de Thibault com a director general d'Ocupació del govern popular el gener del 2012. Per a molts, Pérez de los Cobos és el veritable inductor de la reforma laboral, tot i que Thibault figura com a autor material. Hom diria que, si Pérez de los Cobos no deixa la presidència del TC, la constitucionalitat d'aquesta reforma sembla garanti-

El president del Tribunal Constitucional, Francisco de Asís Pérez de los Cobos Orihuel, va passar discretament per la Universitat de les Illes Balears i l'Autònoma de Barcelona, tot i que els seus textos no jurídics (el llibre d'aforismes 'Parva memoria' o la seva opinió sobre l'Estatut expressada en un discurs del 2005) revelen la seva incomoditat i un menyspreu latent.

da, per molt que sigui qüestionada per bona part de l'oposició.

Llops amb pell de xai. Tot i que ara és públic que Pérez de los Cobos era militant del PP quan va ser a l'Autònoma de Barcelona, el llavors catedràtic no es va fer visible dins del capítol català d'aquest partit. Els seus contactes, com s'ha fet públic en diversos mitjans de comunicació, eren alts càrrecs del PP espanyol, com Celia Villalobos, amb la qual manté contacte des de 1992, com a mínim. Posteriorment, quan Pérez de los Cobos vagi a la Comissió de Nomenaments del Senat a defensar el seu nomenament com a magistrat del TC, Villalobos el

Francisco Pérez de los Cobos, a la dreta, el 12

portarà de braç, encara que aquesta és una deferència que no és gaire habitual en aquesta mena d'actes, en què el nomenat ha de semblar imparcial, a més de ser-ho.

Aquell dia, com es veu en el "Diari de sessions" del 6 d'octubre de 2010, Pérez de los Cobos farà afirmacions que no semblen les del jove que a disset o divuit anys esquinçava la Constitució com si es tractés d'un llibre empestat (vegeu el reportatge anterior): "En la meua formació de jurista —deia— la Constitució ha estat *ab initio* la clau de volta. Recordo ara amb nostàlgia i emoció les classes que sobre el nou text constitucional ens va impartir a primer de dret [només un any després

de gener del 2011, quan va ser nomenat magistrat del TC. Al mig, la presidenta del TC en aquell moment: Maria Emilia Casas.

d'esquinçar el nou paper] a la Facultat de Dret de València, qui avui és una de les lletrades amb més antiguitat...".

I encara afegia: "A parer meu, l'absència d'una veritable tradició constitucional de base –cal recordar que a les facultats de dret durant el franquisme s'explicava ciència política o història del constitucionalisme– ha estat un llast, en bona mesura, de la Constitució durant els primers anys de la seva vigència".

A la Comissió de Nomenaments del Senat hi havia dos catalans, Jordi Vilajoana (CiU) i el republicà Carles Bonet (Entesa Catalana de Progrés), que li van donar la benvinguda. Vilajoana ho va fer d'aquesta manera: "Vostè

diu que interpreta la Constitució com un marc ampli de coincidències. És un concepte que jo, repeteixo, comparteixo, i està bé que vostè, que, com deia el meu company, el senyor Zubia, segur que ocuparà un lloc, mantingui aquest criteri i, a més, pugui estendre'l dins del Tribunal Constitucional". Vilajoana hi va votar en contra, però va deixar clar que era una qüestió de procediment, no d' idoneïtat del candidat: "Estic segur que farà una gran tasca dins del Tribunal Constitucional".

El senador d'ERC Carles Bonet, que es va abstenir en la votació, ho justificava així: "Espero que no s'entengui la nostra abstenció com a demèrit dels mèrits del candidat, sens dubte una

persona ben capacitada per a fer una bona funció en el Tribunal Constitucional. (...) No obstant això, vull destacar que considerem que el candidat és idoni".

La Comissió de Nomenaments no va fer cap pregunta al candidat Pérez de los Cobos.

El "marc ampli" de la Constitució.

Allò que Pérez de los Cobos entenia per *marc ampli de coincidències* respecte a la Constitució ho havia explicat cinc anys abans en donar el seu parer sobre l'Estatut de Catalunya, aprovat el 30 de setembre d'aquell any en el Parlament de Catalunya. En el seu discurs del Dia de la Constitució del 2005 al seu poble

Al mig, Pérez de los Cobos el 2000, quan era catedràtic de l'Autònoma. A la foto, en la presentació de la memòria del Consell Econòmic i Social, amb Carpio (dreta) i Fernández de Frutos.

natal de Iecla, Pérez de los Cobos ja criticava l'Estatut de Miravet. Aquella proposta de reforma de l'Estatut vigent era un atemptat a la Constitució, segons Pérez de los Cobos: “El text de reforma de l'Estatut representa un desafiament a l'estabilitat institucional i no conec cap jurista digne de tal nom que s'atreveixi a afirmar la idea contrària. El text modifica la concepció institucional de l'estat, altera profundament la distribució de competències entre l'estat i les comunitats autònomes, despulla l'estat de les seves a Catalunya i ataca el model de finançament que estableix contra la solidaritat interterritorial partint de l'argument falç que qui paga els impostos són els territoris i no els ciutadans”.

Pérez de los Cobos afegia que ell era considerat català per residir a Catalunya i criticava que els catalans volguessin ser més solidaris amb els catalans que amb els del poble de Iecla, on feia el discurs: “Per l'Estatut jo sóc català perquè encara tinc el domicili fiscal a Catalunya i, com a català, vull ser més solidari amb els ciutadans de Barcelona o amb els de Vilanova i la Geltrú que amb els de Iecla, que al cap i a la fi és el meu poble”.

Després d'aquesta crítica tan allunyada del localisme, Pérez de los Cobos reclamava canvis “substancials” en aquell text, de manera que anunciava la sentència del TC sobre la llei aprovada pel Congrés i el Senat, i en el referèndum del 2006: “Sigui com vulgui, si el text s'aprova sense reformes substancials, s'haurà consumat, a més, una profunda mutació constitucional defugint el procediment que té la Constitució mateixa per a la reforma, i que estableix el títol vuitè, la qual cosa és –no puc ocultar-ho– molt greu.”

'Parva memoria'. Un any després del discurs de Iecla, Pérez de los Cobos va publicar a l'editorial valenciana Tirant lo Blanch *Parva memoria*, un-

“Per l'Estatut –criticava Cobos– jo sóc català perquè encara tinc el domicili fiscal a Catalunya”

llibre brevíssim d'aforismes –en contra del que suggereix el títol– on menysté catalans i mallorquins, ciutadans dels darrers llocs on havia viscut i exercit de catedràtic –de fet, encara estava a l'Autònoma de Barcelona–. En aquesta obra, força pretensiosa però d'escàs valor literari, s'hi barregen frases pretensament filosòfiques o enginyoses, reflexions sobre el dret o la literatura, entre les quals hi ha: “El rostre és una acusació”, “Trist és el destí del polític: viure pendent del periòdic” o “La Universitat és una fira de vanitats petita”.

Tot i que l'autor defuig, en general, escenaris propers –no esmenta Iecla ni Espanya–, dedica alguna màxima als mallorquins i catalans: “El mallorquí veu en el seu propi interès una fatalitat, quelcom inevitable de què no es pot escapar: ‘I jo què hauria de fer?’” –aquesta darrera frase surt en català a l'original–; “Els diners són el bàlsam racionalitzador de Catalunya”; “Quan un català està satisfet, ho expressa dient ‘A mi, ja em va bé’” i “No hi ha a Catalunya cap acte polític digne de tal consideració sense una o més manifestacions d'onanisme”.

El llibre conté uns altres aforismes que ataquen ideologies (“L'única ideologia capaç de seguir produint malsons és el nacionalisme”) o sembla que les disculpen, tot i que podrien ser cínicament autocrítiques: “No és que els espanyols siguem antibel·licistes, és que les guerres que realment ens agraden són les civils”.

Pérez de los Cobos defensava la innocència d'aquests aforismes al diari *El País*: “Jo sóc crític amb el nacionalisme en general i no amb un de particular. He viscut vuit anys a Catalunya i només he fet aforismes en contra dels actes del nacionalisme català. Espero que això no tingui conseqüències per al meu nomenament en el Constitucional perquè això seria treure les coses de mare.”

I no en va tenir cap.

Com diu el prologuista de la *Parva memoria*, Cristòbal Serra: “Potentíssimes són les anàlisis d'aquesta ment lúcida, que deixa de banda a estones l'expressió figurada en benefici del sondeig mental”.

Àlex Milian

infraestructures que funcionen

abertis

abertis autopistas

abertis telecom

abertis airports

fundació abertis

abertis gestiona, de forma eficaç, infraestructures a tot el món. Rigor, exigència i responsabilitat per tal que autopistes, telecomunicacions i aeroports, serveixin a la mobilitat i a la comunicació de les persones, els països i els territoris en els quals operem. Perquè tot funcioni.

abertis

Macabra processó de condemnats

De sobte s'ha ampliat enormement la llista d'ex-polítics illencs en processó per a entrar a la presó per condemnes relacionades amb la corrupció.

Maria Antònia Munar esperava la setmana passada el resultat del seu recurs de súplica que havia presentat el seu misser. Aquest recurs havia de ser vist per uns magistrats diferents dels que l'havien enviat a la presó. Per tant, era possible que fos atès i que Munar fos excarcerada. En el moment de tancar aquesta edició, la resolució encara no s'havia elaborat. No sol ser habitual que aquests recursos siguin atesos. Però l'advocat de l'ex-presidenta del Consell de Mallorca, d'Unió Mallorquina i del Parlament de les Illes Balears confiava que els seus arguments trobarien comprensió en els jutges. L'argumentació, essencialment, consistia a negar qualsevol possibilitat de fuga de Munar, a considerar desproporcionada la presó preventiva pel delictes –que “no provoca inseguretat ciutadana”– i a insistir que Munar ja no pot alterar o fer desaparèixer proves de cap mena. A més, la reclusa es mostrava disposada a portar sempre, si la deixaven sortir, una polsera de control a distància per a estar sempre localitzable.

Munar és no solament un dels membres de l'antiga direcció d'UM que han hagut d'entrar a la presó. La desolació entre els militants d'aquest partit veient el que veuen és absoluta. Deixant a part l'opinió que els mereix l'aplicació de la justícia, la possibilitat que faci parts o quarts, o qualsevol altra consideració, “el que fa molt de mal, personalment, anímicament, psicològicament, és veure'ls entrar a la presó”, diu un ex-càrrec. Una macabra processó que no s'aturarà, per ara.

Buils i Nadal a la presó. Munar entrava a la presó quan el seu amic i ex-secretari general d'UM, Bartomeu Vicens, ja feia tres anys que s'hi estava. Vicens va rebre, al cap de dos dies d'haver-hi entrat Munar, un amic seu, també ex-dirigent del partit i ex-conseller de Turisme amb Francesc Antich de president, Francesc Buils. Buils era considerat com un possible delfí de Munar a UM i va ser designat per ella per a ocupar la Conselleria de Turisme el 2007 en el Govern d'Antich. A causa de les guerres internes hagué de dimetir de conseller i cedir el lloc a Miquel Nadal. Acusat d'haver pagat diners públics des de la conselleria (uns quinze mil euros) en canvi de favors polítics en la guerra pel poder intern a UM, fou condemnat en primera instància; fa tres setmanes el Tribunal Suprem confirmà la pena de tres anys de presó que li havia imposat l'Audiència de Palma. Buils entrava a la presó dos dies després d'haver estat excarcerada la seva amiga i ex-presidenta Munar.

L'estranya processó d'ex-alts càrrecs polítics d'UM cap al penitenciari no s'acabava aquí. El Tribunal Suprem, gairebé al mateix temps que se sabien la condemna definitiva per a Buils i el pas rere els barrots de Munar, feia pública la pena ferma per a Miquel Nadal: quatre anys de presó. El motiu és considerar-lo culpable, com Buils, d'haver pagat diners públics per a una feina no feta (13.000 euros), uns diners que en realitat tenien com a finalitat pagar favors polítics en la lluita pel poder intern d'UM. La duresa de la

L'ex-president d'UM i ex-conseller de Turisme de Francesc Antich, Miquel Nadal, entrava a la

pena contrasta en tots dos casos amb la baixa quantitat de diners que mal usaren ambdós polítics, per la qual cosa és probable que la defensa respectiva presenti recursos perquè el seu client surti de la presó. Tot i això, fonts jurídiques consultades per aquest setmanari remarquen que “el que és greu és el concepte” d'usar diners públics per a finalitats espúries, “encara que no

presó la setmana passada. Francesc Buils hi va entrar dos dies després que Maria Antònia Munar.

siguin gran quantitats”; per tant, no cal donar per segura l’excarceració, sobretot “perquè tenen casos pendents”.

Miquel Nadal, com el lector d’aquest setmanari deu recordar, va aspirar, el 2007, a ser batlle de Palma; llavors fou nomenat segon conseller de Turisme del govern de Francesc Antich fins que hagué de dimitir el 2009, envoltat dels escàndols de corrupció que comença-

ven a afectar greument el seu partit. El desembre del 2007 va ser elegit president d’UM per a substituir Munar. Era un polític molt ambiciós. En una conversa amb aquest setmanari, just abans de les eleccions autonòmiques i locals d’aquell any, confessà, sense gens ni mica d’humilitat, que era el polític “que sap més” de treure vots i que estava “segur” d’aportar la major

part “dels vots d’UM” a les eleccions immediates, per la qual cosa estava destinat a liderar el partit. Divendres de la setmana passada se li acabava el termini que l’Audiència li havia imposat per a entrar voluntàriament a la presó.

Munar, Vicens, Nadal i Buils ja han conegut el penitenciari palmèsà. Però podria ser ben bé que no siguin els únics, entre els ex-dirigents d’UM, que

L'ex-conseller d'Indústria i Comerç de Jaume Matas, a més d'ex-líder del PP eivissenc, Josep Juan Cardona, ha estat condemnat a 16 anys de presó per corrupció.

tinguin la desgràcia de conèixer-lo. Sense anar més enfora, qui fou president del partit entre el 2008 i el 2009, Miquel Àngel Flaquer, també va ser condemnat a un any en el judici pel cas *Can Domenge*, el que va portar Munar a la presó. Com que no té antecedents i la pena és inferior a dos anys, de moment s'estalvia d'entrar rere dels barrots. Però una condemna més en els judicis que té pendents, com a mínim dos, fàcilment podria suposar que fos empresonat. Igualment, els que han patit presó tenen pendents uns altres judicis i casos que els podrien enfosquir encara molt més el seu horitzó judicial.

Un conseller de Matas, condemnat. La processó de condemnats cap a la presó protagonitzada per ex-dirigents polítics illencs no és exclusiva dels que havien portat la direcció d'UM. La setmana passada l'Audiència de Palma emetia la sentència que condemnava a 16 anys de presó el qui havia estat conseller d'Indústria i Comerç del govern de Jaume Matas (2003-2007), Josep

Juan Cardona. A més, els principals col·laboradors seus al capdavant de la conselleria (Antònia Ordinas, Kurt Viane i Felipe Ferré) també han estat penats amb una condemna entre tres i cinc anys. L'Audiència considera "increïble" que Cardona, com va voler fer creure durant el judici, no tingués tota la informació ni plena consciència de l'existència d'una trama organitzada a la seva conselleria per a "saquejar" diners públics. Els magistrats ho consideren tan increïble que el condemnen per ser ell la direcció, el cap, d'aquesta trama que provocà un forat a les arques públiques balears de vuit milions d'euros. L'Audiència diu que "no solament no desconeixia el que passava, sinó

Buils, Nadal i Munar han ingressat a la presó, on també hi ha Josep Juan Cardona

que ordenava i exercia activament un control sobre tot el que es feia".

La condemna a 16 anys de Cardona és la més severa que hagi rebut cap ex-polític per casos de corrupció a les Balears. L'ex-conseller va ser un dels puntals del PP a Eivissa i sempre comptà amb la confiança política de Matas. Inicià la carrera política el 1991 al seu municipi natal, Sant Antoni (Eivissa), on fou regidor fins el 1993, quan el PP el designà candidat al Senat. Obtingué l'acta en les eleccions generals d'aquell any. Quan Matas va ser president per primer cop (juny del 1996), després de defenestrar el seu company de partit al capdavant del govern (Cristòfol Soler), nomenà Cardona com a conseller de Comerç i Indústria, càrrec que li tornà oferir en tornar a ser investit president, el 2003. Cardona era l'home fort del PP eivissenc. El 2008 esclatà el cas de corrupció anomenat Scala, en el qual Antònia Ordinas, alt càrrec de la conselleria de Cardona, es féu famosa per haver amagat un quart de milió d'euros en una capsula vella de Cola Cao que havia enterrat al jardí de casa seva. Ordinas ho confessà tot al jutge instructor; a partir d'aquí s'elaborà l'acusació contra la resta dels ara condemnats per haver creat una xarxa amb vista a apropiarse els diners públics. Cardona sempre ha defensat que ell mai no va "tocar" cap cèntim il·legítimament.

El mateix dia de la sentència, la Fiscalia va demanar la vista per a la petició de presó preventiva incondicional per a Cardona. Els magistrats la convocaren per a l'endemà. El resultat fou el mateix que amb Munar. Els jutges acceptaren la petició de la Fiscalia i ordenaren presó immediata per a Cardona. La decisió va ser comunicada al jutjat d'Eivissa on s'havia citat l'exconseller de Matas. El dia 30, passades les dues de l'horabaixa, ho comunicaven a l'interessat, que abandonà l'edifici escortat per dos guàrdies civils que el conduïren a la presó.

Ara a les Illes hi ha uns quatre-cents cinquanta imputats en casos de corrupció política. Els polítics implicats són del PP, d'UM, del PSOE i del PSM. Amb tanta reserva es pot assegurar que la macabra processó dels condemnats no ha acabat, ni de bon tros.

Miquel Payeras

“Espanya només pot triar entre fer-ho fàcil o difícil a Catalunya”

Mark McNaught és assessor del govern escocès per al referèndum i membre de la comissió constitucional que té l'encàrrec d'aquest govern de redactar una constitució per a l'Escòcia independent. Especialista en dret constitucional dels Estats Units, és professor de l'Institut de Ciències Polítiques de París. Va ser una de les veus internacionals del Concert per la Llibertat el 29 de juny.

En la intervenció en el Concert per la Llibertat vàreu assegurar que si els catalans no fan el pas, ningú no el farà per Catalunya. El pas s'ha fet, però de moment pràcticament cap institució internacional no escolta Catalunya.

—Si expliquem a Europa la situació de Catalunya respecte a Espanya o la d'Escòcia respecte al Regne Unit, es comprèn molt bé. El problema és en les institucions. La UE i l'ONU són formades per estats membres, i lògicament els és, diplomàticament, difícil prendre

partit a favor de Catalunya. Ara bé, entre ara i la data del referèndum, uns altres estats hauran expressat la seva opinió favorable al dret a decidir dels pobles, i això farà força. És comprensible que el primer ministre britànic no es manifesti ara, tot i que estigui a favor

del dret a decidir dels escocesos, però si Catalunya vota sí, que és ben possible, es produirà un efecte dominó favorable a la democràcia. Sóc amic personal d'un diputat escocès al Parlament europeu i sovint parla amb les seues col·legues de l'Europa de l'Est, que li pregunten per què hem esperat tant de temps a convocar un referèndum per a assolir la independència.

—Penseu que el referèndum a Catalunya està guanyat?

—Mai no es pot posar la mà al foc, però estic segur que sí. I si els catalans dieu sí, malgrat les traves que us posi l'estat espanyol, el suport internacional serà nítid. Els estats de la UE poden tenir un paper favorable en la transició cap a la independència, convenent Espanya que abandoni la posició de pressió extrema i accepti els resultats democràtics. Hi haurà pressions d'uns altres estats sobre el govern espanyol perquè accepti aquesta separació votada i permeti una transició tranquil·la i positiva per a ambdues parts. Espanya no pot reaccionar com si fos a l'època de Franco amb una repressió severa, perquè el món ho observarà.

—Algunes veus de l'estament militar i de determinats sectors polítics i judicials han apel·lat al paper de l'exèrcit amb relació a una amenaça a la unitat d'Espanya. Aturar el procés per la força militar...

—En aquest moment, Espanya té molts altres problemes greus sobre la taula, i pel que tinc entès, ja s'ha calculat el preu d'una intervenció militar a Catalunya. Simplement, Espanya no en té ni cinc! Parlant seriosament, us imagineu la reacció dels països democràtics europeus respecte a un estat que envaïx Catalunya? Espanya faria bé d'iniciar un diàleg democràtic amb Catalunya per a arribar a un acord amistós.

—Parleu d'Espanya, no pas del Regne Unit!

—En sóc conscient... Per això Catalunya ha de tenir molt clar quin full de ruta vol seguir per a assolir la independència. La raó per la qual l'estat espanyol no en vol ni sentir parlar és perquè la Constitució estableix la unitat indissoluble del regne. Doncs bé, en totes les constitucions del món hi ha excepcions que es poden aplicar si les circumstàncies ho demanen. Qui impedeix a Espanya adaptar-se a la nova realitat?

El dret internacional segur que no. Al marge de què faci Espanya, Catalunya ha de tenir un full de ruta del procés i un argumentari sobre la Catalunya de l'endemà de la independència.

—És a dir, anar fent el camí sense esperar que Madrid col·labori?

—Sí, cal planificar-ho tot i començar a dir com se'n sortirà Catalunya. Aleshores el problema el tindrà Espanya per a dir no.

—L'escenari que plantegeu és poc realista en el context actual Catalunya-Espanya.

—Ja sé que ara mateix és impensable, això no és el Regne Unit! Però Catalunya ha d'estar preparada per si el poble diu sí, i quan aquest dia arribi, el govern espanyol no podrà mantenir la seva posició negacionista per sempre més i haurà d'entendre que la millor alternativa és un bon veïnatge.

—Sou optimistes, en aquest sentit?

—No tindrà més remei. De fet, ja ha arribat el dia en què Espanya només pot escollir entre fer-ho fàcil o fer-ho difícil, perquè no hi ha marxa enrere, tenint en compte que si no hi ha un miracle, Espanya i Catalunya seran veïnes durant molt de temps.

—Aquest serà també el cas d'Escòcia i Anglaterra.

—Ben bé el mateix, com també ho va ser entre Portugal i Espanya, i Noruega i Suècia. I ara no hi ha cap hostilitat entre aquests països. Tampoc no n'hi haurà entre Escòcia i Anglaterra, de segur.

—Si l'estat espanyol no accepta de cap manera una consulta legal, hi ha la possibilitat de convocar eleccions plebiscitàries, i si hi hagués majoria, el Parlament de Catalunya proclamaria unilateralment la independència. Quina seria, aleshores, la reacció de la comunitat internacional?

—És totalment legal; què ho impedeix? Ni la UE ni l'ONU ni cap altre organisme internacional no tindrien res a dir sobre la decisió d'un parlament. És més, haurien de defensar el dret d'autodeterminació de tots els pobles. És una qüestió política, no pas jurídica.

—Així, doncs, per a aconseguir el suport internacional seria més efectiu un referèndum o una declaració unilateral d'independència?

—Ambdues opcions són legítimes, però penso que, estratègicament, és millor passar per un referèndum. Et dona

“Un referèndum et dóna una legitimitat democràtica incontestable amb relació a la comunitat internacional”

JORDI PLAY

una legitimitat democràtica incontestable, i si el govern espanyol ho impedeix, Catalunya encara es carregarà de més raons. Si bloqueja la consulta, el parlament podrà jugar la carta de la declaració unilateral, que aleshores tindria més potència als ulls del món. Quant de temps poden viure Catalunya i Espanya en aquesta situació? Jo diria que no gaire, perquè, precisament, la crisi que encara assota l'estat espanyol posa en primera línia de foc, també als ulls del món, les greus dificultats que Madrid ha de resoldre. A Espanya no li sortirà a compte seguir resistint-se d'una forma tan ferotge, perquè no arribarà enlloc i tampoc no resoldrà els problemes que té. A Espanya li convé una separació amistosa i ràpida.

—Aquests dies es debat la influència que poden tenir els resultats d'un referèndum a Escòcia sobre Catalunya per si cal fixar la data de la consulta abans o després del 18 de setembre de 2014, en què votaran els escocesos. Què en penseu?

—Ja sé que els catalans no esteu gens segurs que a Escòcia guanyi el sí,

i per això sou reticents a fer la consulta després. A Escòcia les enquestes parlen d'un suport d'entre el 37 % i el 43 %, però això va canviant, perquè hi ha un percentatge molt important d'indecisos, prop del 20 % i els partidaris del *no* estan massa motivats per a anar a votar. Per tant, els catorze mesos que queden fins a la consulta hi haurà un debat serè i democràtic sobre com serà l'Escòcia independent. A diferència dels catalans que no volen marxar d'Espanya per qüestions sentimentals, a Escòcia gairebé ningú no té com a argument perdre aquest vincle emocional, ningú no pensa que traeixi la seva història i que l'endemà de la independència es desfacin per sempre més les relacions amb Anglaterra. La independència no afecta els sentiments personals; això tothom ho té clar, a Escòcia. Segons la meua modesta opinió, és lògic que Catalunya faci la consulta després de l'11 de setembre, sense témer que el fracàs o l'èxit escocès condicionarà els seus resultats.

—Però sí que hi ha incerteses sobre aquest endemà.

—Com en qualsevol canvi en la vida, però si el ciutadà veu que la seva situació pot millorar, no dubtarà. De fet, el vot a Escòcia és dual, molts voten un partit per a escollir el primer ministre britànic i un altre per al Parlament escocès perquè pensen que els convé més. I en el referèndum penso que passarà exactament igual. Així és el pragmatisme britànic.

—Sou optimista, doncs.

—Molt, perquè hi ha un col·lectiu molt important, els joves, que no pensa que la Escòcia independent impliqui perdre la seva identitat ni viure pitjor. I encara menys, no hi ha amenaces de plagues bíbliques sobre els escocesos si se separen d'Anglaterra, com passa a Espanya. El debat aquí és profund i rigorós, d'una banda i de l'altra.

—Quins són els arguments principals dels partidaris de continuar formant part del Regne Unit?

—La majoria se centren en la hipòtesi que Escòcia és massa feble per a caminar sola. Que no és prou competent per a dirigir els seus afers sense la tutela

britànica. Per la seva banda, el govern escocès assegura que el petroli del mar del Nord, combinat amb l'agricultura, la pesca i la indústria del whisky, garantirà una Escòcia independent i pròspera. El petroli del mar del Nord pertany als escocesos, i segons el dret internacional, així ha de ser. I pel que fa a les armes nuclears, un altre punt fort del debat, el govern britànic en reclama la propietat perquè hi ha fet una inversió enorme. La majoria d'escocesos diuen que ja se les poden confitar, les armes nuclears, que no les necessiten per a res. En canvi, a Anglaterra el poder nuclear li permet satisfer la seva necessitat de treure pit en el tauler d'escacs de les grans nacions.

—El govern escocès i el britànic s'han compromès a acceptar el resultat del referèndum. Significa que l'endemà de la consulta, si la resposta fos no, el procés quedaria tancat del tot? O es podria tornar a plantejar uns quants anys després, com ha passat al Quebec?

—El govern escocès ha estat qui ha fixat les regles de joc de la consulta, i en aquest sentit, si els escocesos diuen no, ho respectarem plenament perquè aquest és el tracte. Amb tot, no hem pas pactat que el procés quedi completament tancat per sempre més, perquè això seria limitar la democràcia de les generacions futures. Però sí que quedaria tancat per una generació, com a mínim. De fet, la darrera vegada que es va consultar Escòcia sobre la sobirania va ser el 1969, quan es va preguntar als escocesos si volien més poder per al parlament. Va guanyar el *sí* àmpliament, però la participació va ser inferior al 40 %, i per tant, la proposta va fracassar.

—Si guanyés el *no*, les relacions d'Escòcia amb el govern britànic canviarien en algun sentit?

—El primer ministre britànic ja ha deixat clar que el *no* a les urnes no implicarà pas la devolució de competències. Al contrari, és possible que hi hagi una cessió de poder en alguns àmbits. Escòcia haurà presentat una constitució escrita i un programa molt detallat de com serà el nou país si guanya el *sí*, i a partir d'aquest full de ruta el govern britànic buscaria un acord amb els partits polítics per a cedir poder a Escòcia.

Gemma Aguilera

“Camps semblava un personatge de Blasco Ibáñez, era ficció amb efectes nocius”

Heu titulat el llibre *La farsa valenciana*, però aviseu que també l’hauríeu pogut titular *El drama valenciano*. Tot plegat que us provoca més, riure o pena?

—Ni riure ni pena. La política valenciana s’ha convertit en un motiu de malestar i de sotsobre. Experimente un dolor orgànic, la vergonya d’un ciutadà estafat. En *La farsa valenciana* jo aporte el meu bon humor i la meua jovialitat per tal de suportar la circumstància i la grolleria d’aquests personatges. Faig broma per mirar d’aconseguir un llibre amè, fins i tot dolorosament divertit. Encara em dol.

—Sembla evident que la cleptomania ha estat més acusada al País Valencià que no en uns altres indrets de l’estat. Els articles que recolliu al vostre llibre denoten “com avança el meu estupor”, però no el de molts conciutadans. La gent era cega o preferia tapar-se els ulls?

—No estic segur que al País Valencià s’haja robat més que en uns altres llocs. Fins i tot diria més: crec que ací els polítics han estat moderadament delictius, com si el catolicisme haguera aturat el crim. Ens sorprèn molt tot allò que ara estem descobrint amb Luis Bárcenas, o siga que els nostres polítics, al costat seu, eren uns autèntics moderats! D’altra banda, la gent no és cega. Sap molt bé el que vol, i el que volia fins fa poc temps era acomplir una d’aquestes tres metes: sóc ric, crec ser ric i espere ser ric. Jo no sóc ric.

—El model megalòman valencià podria haver-se aplicat en qualsevol altre lloc o requeria, indefectiblement, la manera de ser dels ciutadans valencians?

—Hi ha una València lletja i megalòmana, una comunitat de marbres lluent i arrossos calorífics, de cantonades temeràries i taulells setinats. Hi ha una València en què la gent encara va amb les butxaques farcides de diners solts, de xavos, d’euros abundants.

Justo Serna, catedràtic d’història contemporània a la Universitat de València, acaba de publicar ‘La farsa valenciana. Los personajes del drama’ (Foca), un llibre imprescindible per a conèixer el bo i millor de la classe dirigent valenciana. Amb humor.

Sens dubte, en la cultura valenciana hi ha gent sobrada, representació dels rics i dels propietaris, gent amb patrimoni i terres. Jo encara compte els meus euros, per si de cas...

—En qualsevol cas, sobta bastant que l’empresariat es mostrara tan dòcil llavors i que ara, en canvi, sí que critique l’època de desenfrenament que es va viure.

—Els burgesos valencians em fan pena. En el seus millors temps, al segle XIX, van ser espavilats i avantatjats: procuraven millorar els seus rendiments. Ara semblen burgesos rendistes, defectius. No és massa estrany si algú diu: a veure què obtinc sense esforçar-me gaire. No és un cas valencià, però és l’exemple de l’empresari presumptament fraudulent: jo no oblide la decepció que m’ha provocat Pescanova. No és una empresa local, però em dol. Què han fet? Comptabilitat fantàstica? Buscar impostors als quals endossar-los factures falses? Ai, senyor!

—També crida l’atenció que un dels eixos clau de la política del

PPCV, el transvasament de l’Ebre, haja quedat al calaix de seguida que els populars han arribat al govern de l’estat.

—Recordem el lema propagandístic: “Aigua per a tots”. Quan es reivindicava, s’oferia orxata, s’oferia taronjada, fins i tot fartons. Tot gratis, a càrrec de l’erari públic. Nutrició i ideologia, sí senyor. Neteja, reg i salubritat. Progrés i despotisme il·lustrat. Amb l’aigua i la gestió d’altres recursos, el PP ha fet populisme, mercantilisme i favoritisme, identificant la Comunitat Valenciana amb la seua pròpia organització. Això sí, invocant el liberalisme.

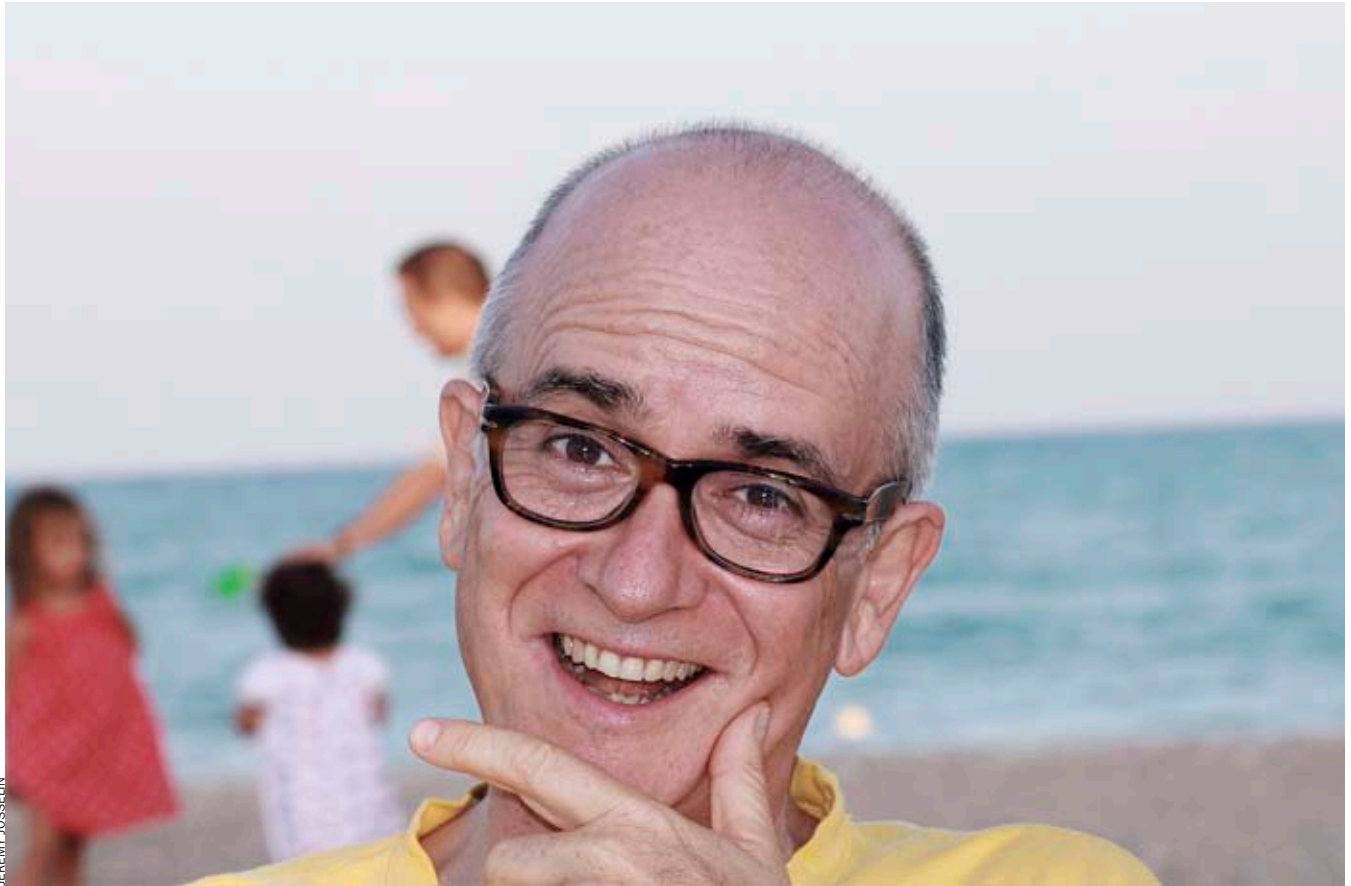
—Sense l’enemic exterior que era José Luis Rodríguez Zapatero, el PP valencià s’hauria mantingut tan fort tot aquest temps?

—És molt interessant la figura de l’enemic exterior. A ell podem tirar-li totes les culpes: ens limita, ens ofega, ens impedeix ser allò que som de debò. També és important el quintacolumnista. José Luis Rodríguez Zapatero feia por, molta por, sobretot pel seu aspecte ferotge, complint el paper de l’enemic exterior. Quin fàstic! I els socialistes valencians, ves per on, desenvoluparen el paper dels quintacolumnistes previst al guió dels populars. Que en són, de dolents! D’altra banda, com que els mateixos socialistes es fan la traveta, el resultat ha estat decebedor.

—Quina part de culpa té l’oposició valenciana, d’aquesta hegemonia del PPCV?

—L’oposició es presenta dividida, amb moltes suspicàcies, sospitant els uns dels altres. Palpant-se la roba i mirant amb enveja els seus rivals. Jo no me’n sé avenir, la veritat.

—Dels grans esdeveniments que repasseu, el més cridaner resulta el de la Fórmula 1, i en concret el xantatge que va plantejar el seu patró, Bernie Ecclestone, a tots els valencians: si voleu un gran premi, heu de votar el PP; si no, us queda-

JÉRÉMY JOSSELIN

reu sense. Aquell va ser el zenit del despropòsit?

—Allò va ser l'exemple màxim de la servitud voluntària. La dolorosa subjecció dels poders públics a un magnat de dubtosa presència i intencions. I damunt era molt lleig, però molt i molt lleig.

—Dieu que, quan penseu en Rita Barberà, el primer que us ve al cap és què deu dur a la seua bossa. Què penseu que hi porta?

—A banda d'un pintallavis i d'una utilíssima navalleta multiusos, deu portar un moneder amb xavalla i tiquets de metro caducats, algun llibre dels últims pontífexs i el volum *Manual de civisme*. L'hi vaig recomanar en un dels meus articles. I potser, encara, aquest darrer llibre meu, *La farsa valenciana*.

—Al costat de tota aquesta generació de polítics, Eduardo Zaplana queda immaculat. No deixa de tenir la seua gràcia, no?

—Don Eduardo Zaplana Hernández-Soro sembla l'encarnació del pillat espavilat. Bronzejat, il·lustrat amb línies. A l'Atalanta, el gimnàs que vàrem compartir alguns mesos, el senyor

“Ecclestone és l'exemple màxim de la dolorosa subjecció dels poders públics a un magnat de dubtoses intencions”

corria que s'envolava. Es feia un cos i millorava el seu aspecte, tenia unes cames primíssimes, lletges. Jo vaig deixar aquella sala on em torturava el cos: l'Atalanta, però pel que tinc entès, don Eduardo Zaplana Hernández-Soro continua castigant-se. Té el cos filiforme, però no li veig l'ànima molt més saludable. De segur que se n'ha de penedir. La té negra, l'ànima.

—Comparat amb Zaplana, com queda Camps?

—Francisco Camps? Queda molt bé: l'he vist fent turisme a l'Albufera. Semblava un personatge de Blasco Ibáñez. És a dir, sempre ha estat una ficció amb efectes nocius.

—Barberà, Camps, Zaplana, González Pons... Quin és el vostre personatge predilecte del PPCV?

—M'ho posa difícil. Són tots adorables, però si haguera d'escollir-ne

només un, em quedaria amb Esteban González Pons. Sens dubte és l'exemple de la verbositat, de la retòrica vàcua, del lirisme cursi. Una pàgina seua sempre és banal. Una frase seua sempre és trivial. Una idea seua sempre és increïble, insòlita, inassolible. González Pons hauria de ser el president de la Generalitat: parla valencià amb molta poesia i balbujeja filosòficament, com si pensara. I a més és de bona família. El gendre que tot sogre voldria tenir.

—Correm el risc que hi haja un canvi de color fugaç al Consell i que de seguida retorne el partit que ha governat els darrers 20 anys, preparat per a manar 20 anys més?

—Jo he vist coses que no creuríeu. Els conservadors tornaran i jo em moriré.

Víctor Maceda

El gran escull

El canvi climàtic i les exportacions de carbó estan destruint la Gran Barrera de Corall, patrimoni natural de la humanitat. La Unesco adverteix que, malgrat que les empreses de gas i electricitat gasten milers de milions construint plantes industrials, els polítics locals els donen suport.

L'home que hauria de protegir la Gran Barrera de Queensland té por de l'aigua. Li'n fa una mica aquesta extensa mar amb totes les criatures que conté. Només una volta ha visitat els esculls, que són els més gran i bonics del món. S'horroritza quan ho recorda.

Andrew Powell, de 40 anys, és ministre de Medi Ambient per Queensland, Austràlia. És un home grassonet amb cara de jove. Assegut en una cafeteria il·luminada amb neons que hi ha a l'edifici del Parlament de Brisbane, somriu com si recordara la seua terrible excursió als esculls: "Em marege de seguida", explica Powell, "i no em duc massa bé amb els taurons".

Fent *snorkel* a l'escull, va veure un tauró que nadava una mica per sota d'ell; era aterridor i, com a mínim, el doble de gran que ell. "La meua dona diu que devia fer com a màxim un metre", reconeix Powell, "però per a mi és suficient". Va tornar nadant al bot i mai no ha tornat a ficar un peu a l'aigua.

La Gran Barrera d'Esculls a la costa de Queensland, al nord-est d'Austràlia, és una meravella de la natura de 2.300 quilòmetres. Allotja un quart del total de les espècies que es donen a l'oceà. El 1981, fou la primera zona marina declarada patrimoni natural de la humanitat per la Unesco.

Ara, però, la Unesco amenaça d'incloure la Gran Barrera en una llista vermella. Hi ha "extrema preocupació" per l'estat

de l'escull. El Comitè del Patrimoni de la Humanitat, reunit a Cambodja el juny passat, ha decidit no incloure la Gran Barrera en el llistat de patrimoni amenaçat, però l'any vinent revisarà la seva decisió en funció de les mesures que Austràlia prengui en els pròxims 12 mesos.

"Quan un lloc és reconegut com a patrimoni natural de la humanitat", declara Fanny Douvere, principal autora de l'informe, "és un honor, però també una responsabilitat". La Unesco vol advertir Austràlia: "Ja és hora d'actuar".

L'organisme viu més gran de la Terra està amenaçat. Científics australians han calculat que la Gran Barrera de Queensland ha perdut la meitat dels seus coralls durant els últims 27 anys. I la pèrdua va en augment.

Austràlia és un país on el canvi climàtic se sent d'una manera més ràpida i intensa que a qualsevol altre lloc, ja que les temperatures de l'aigua aug-

menten i els coralls es descoloreixen a l'estiu. L'acidesa produïda per l'augment de diòxid de carboni corroïx els coralls.

A més, les tempestes i les inundacions arrossegueu el fang, els pesticides i els fertilitzants dels camps a la mar. En aquestes condicions hi ha un tipus d'estrella de mar que creix d'una manera espectacular, i els plat favorit d'aquesta estrella resulta que és el corall. Sense els coralls, però, desapareixerien també els peixos, els crancs, els mol·luscs, les tortugues marines, els manatins, els dofins, les rajades i els taurons.

Les persones també amenacen l'escull directament: Austràlia disposa de les existències d'urani, zinc i plom més grans del món. Els seus terrenys són rics en bauxita, mena de ferro, coure, or, manganès i níquel, i cap altre país del món ha no exportat més carbó durant els últims anys.

A l'interior del país, la indústria minera ha excavat forats enormes a la terra, cosa que ha deixat un paisatge lunar de centenars de quilòmetres quadrats. Per això, els analistes calculen que Austràlia, d'ací a uns anys, explotarà també més gas natural que Qatar, líder mundial en exportacions actualment. Una gran part de les reserves de carbó i de gas natural del país és a Queensland.

El carbó d'Austràlia, que es crema sobretot a Àsia, alimenta el canvi climàtic que fa patir els esculls. Alguns grups energètics internacionals inverteixen molts milers de milions de dòlars en noves mines gegantines i projectes d'infraestructura.

Per a poder doblar l'exportació de carbó, els ports es faran més profunds, s'ampliaran o se'n construiran de nous, inclús en reserves naturals fins ara intactes. El llot de les excavacions es lliura al mar i embruta els esculls.

Si tot s'esdevé tal com s'ha planificat, d'ací a uns anys travessaran el patrimoni natural de la humanitat el doble de vaixells de càrrega que ho fan ara. I el risc d'avaria, doncs, augmentarà, com fa tres anys, quan un vaixell de càrrega xinès es va trencar contra la barrera.

Els projectes dels explotadors miners, sobretot, han esverat la

La Gran Barrera de Corall és considerada l'organisme viu més gran del món, però ha perdut la meitat dels coralls els darrers 27 anys.

Larissa Waters, la primera i única representant del Partit Ecologista en el Senat de Queensland. Diu que només té temps per a defensar la Gran Barrera.

El transport de carbó i l'extracció de minerals afecten la Gran Barrera de Corall. A sota, una acció reivindicativa en defensa d'aquest espai, patrimoni natural de la humanitat.

Unesco. També hi ha oposició per part dels científics i dels ecologistes. Greenpeace recull firmes per a una “desobediència civil contra l’exportació de carbó”. A l’abril, alguns activistes ocuparen el vaixell que havia de dur carbó fins a Corea del Sud.

“Estem en el negoci del carbó”, va respondre el primer ministre de Queensland, Campbell Newman, a les crítiques de la Unesco. “Si volem tenir hospitals i escoles decents i una policia activa, cal que entenguem això”.

Però si tot continua així, podria ocórrer una cosa inimaginable: la Gran Barrera de Corall podria morir.

Des de dalt, des de l’helicòpter, sembla il·limitada. L’oceà resplendeix en tota una gamma de blaus, que es torna més clara i turquesa allà on els coralls creixen. Els núvols projecten ombres dramàtiques sobre l’aigua.

Andrew Powell, ministre de Medi Ambient, afirma que, com és natural, porta la barrera al cor: “No seríem Queensland sense la Gran Barrera a la porta de casa”. La indústria del turisme guanya quasi 5.000 milions d’euros cada any gràcies a l’escull.

El mateix té cinc fills –conta el ministre–, el més jove dels quals té tres anys i el més gran 10, i vol “deixar-los la Gran Barrera de Corall en més bones condicions, millor que com està ara”. En realitat, la pregunta és què quedarà de la Gran Barrera de Corall quan els fills de Powell hauran crescut.

“El nostre govern fou votat amb la missió d’activar l’economia”, diu el ministre de Medi Ambient. “Per això fem costat a la indústria minera, al sector de la construcció i a l’agricultura, però també al turisme”.

I l’escull? Tal com la Unesco desitja, Queensland treballa per buscar una estratègia que afavorisca el desenvolupament ecològic de la regió costanera, diu Powell. El govern de Canbera, mentrestant, idea projectes per a la reserva natural marítima més enllà de la costa. El 2015 hauria d’estar preparat l’esborrany conjunt per a la salvació de l’escull i presentar-lo davant la Unesco.

Els pròxims cinc anys, Canbera invertirà 200 milions de dòlars en la reducció de la contaminació en l’agricultura i en la lluita contra les estre-

El canvi climàtic també afecta la Gran Barrera. Una estrella de mar que menja corall en surt beneficiada, però la resta d'animals, perjudicats.

lles de mar que devoren els coralls. Queensland dona 35 milions de dòlars anuals.

“Des del meu punt de vista, fem tot el possible perquè es complesquen les expectatives de la Unesco”, declara Powell. I es recolza en la seua cadira: “Mire, si Austràlia no aconsegueix tenir una economia saludable i, al mateix temps, protegir una cosa tan extraordinària com la Gran Barrera, qui podria?”.

En això té raó Powell. La majoria d'esculls de corall tropicals es troben en països en vies de desenvolupament, mentre que Austràlia és un país ric. Cal afegir que, ací, el canvi climàtic fa temps que no és una amenaça abstracta, sinó un problema dolorós. Els australians tindrien, doncs, les millors condicions per a servir d'exemple.

“Seria una vergonya total per a nosaltres si l'escull acabara a la llista del patrimoni natural de la humanitat en perill”, critica Larissa Waters, de 36 anys, la qual no s'empassa els arguments del ministre de Medi Ambient: el govern es deixa aclaparar per la indústria de la matèria primera i es pren de broma les advertències de la Unesco.

La mateixa Waters és política, però des d'una posició una mica solitària:

és la primera i única membre del Partit Ecologista que mai no ha sigut votada en el tradicional Senat conservador de Queensland. Està en el càrrec des del 2010; per a temes que no siguen l'escull, diu, no té quasi temps.

“La Unesco ha fet peticions que simplement s'han ignorat”, es lamenta Waters: “primer, ni un port en zones verges; segon, ni una ampliació de ports que poguera tenir una repercussió que disminuïra el valor de l'escull; i tercer, una moratòria per a realitzar projectes de ports fins al 2015”.

Ara, des del Senat vol aconseguir que les recomanacions de la Unesco esdevinguen lleis: una lluita sense esperança. Però Waters no deixa de ser optimista: “Em negue a acceptar que estiguem perdent l'escull”, diu. “Els australians tenen prou imaginació i valor per a impedir-ho.”

Al club de golf de St. Lucia, un barri perifèric molt luxós, una vesprada de maig s'hi han reunit més d'un centenar de membres de l'Associació de Serveis de Minería i Energia d'Austràlia, la qual lluita pels interessos de la indústria minera. Llevat d'un parell de membres que reparteixen targetes de visita, gairebé només hi ha homes a la sala.

Han vingut per escoltar Paul Mulder, director de carbó i infraestructures del gegant energètic indo-australià GVK Hancock Coal. Mulder vol presentar el seu projecte actual: tres noves mines de carbó a la fins ara inexplorada Galilee Basin, a Queensland, a banda d'una línia ferroviària de 500 quilòmetres dirigida a la costa i un port propi per a l'explotació de carbó.

Mentre recita les excel·lències del seu projecte des del podi, Mulder consulta el cel. Els ocells xisclen, el vent xiula a través de la finestra i mou les teles que decoren l'estrada. Però Mulder, que no és alt però sí ample d'esquena, resta impertorbable. Aleshores arriba a l'autèntic tema de la conferència: els activistes mediambientals que suposadament debiliten l'economia d'Austràlia.

“Veig un munt d'aquests activistes saltar d'un costat a l'altre cridant que

Els industrials de la minería diuen que els ecologistes debiliten l'economia australiana

EL TEMPS

estem destruint l'escull", diu Mulder. "No tenen ni idea de què parlen". Les tempestes, les estrelles de mar i el descoloriment del corall són els culpables que la barrera patisca, diu Mulder. El seu carbó, però, no hi té res a veure.

A més, és imprescindible: el carbó proporciona vora el 80 per cent de l'energia elèctrica a Austràlia i a la Xina, el 57 per cent a l'Índia i el 42 per cent a tot el món. "Quina mena de societat tindríem sense electricitat?", pregunta Mulder. És injust per part dels qui s'oposen al carbó voler privar "la gent pobre del Tercer Món" de la bona vida que ells mateixos gaudeixen.

Qui frene la indústria del carbó, segons la lògica de Mulder, no farà sinó donar avantatge a uns altres països, competidors, rics en matèries primeres, i debilitar l'economia. Per això és necessari que el govern reduïska les barreres burocràtiques i facilite els procediments d'aprovació. Els homes de la sala assenteixen.

Les paraules de Mulder són com una capbussada en la manera de pensar de la seua cap, potser la persona més rica d'Austràlia, i, segons com evolucione el preu de les matèries primeres, prompte del món sencer; d'una dona que s'entossudeix a imposar la seua visió de les coses. Gina Rinehart, de 59 anys, és hereva de l'imperi miner Hancock Prospecting, i se li calcula una fortuna de vora 23 bilions d'euros. Rinehart no parla amb els periodistes, ella paga els periodistes, ja que és accionista majoritària de l'empresa líder en mitjans de comunicació d'Austràlia, Fairfax. A més, és membre del consell d'administració del grup d'un canal de televisió que també pot influir en l'opinió pública.

La seua visió és radical: vol una Austràlia on els interessos de la indústria de matèries primeres estiguen per damunt de tot, on hi haja menys normes, cap impost sobre les matèries primeres o sobre el CO2, i on, en canvi, hi haja masses de mà d'obra barata

procedent d'Àsia que facen realitat els seus colossals projectes el més aviat possible. Rinehart utilitza els diners i la seua influència per a donar veu als qui neguen el canvi climàtic i, a més, ha format un grup de multimilionaris i polítics afins a les seues idees. Entre els seus fans hi ha el líder de l'oposició, Tony Abbott, qui, segons les prediccions, té altes possibilitats de guanyar les eleccions a primer ministre que se celebraran al setembre.

Tal com el conservador liberal Abbott el descriu, el coneixement científic sobre canvi climàtic és "una autèntica porqueria". Ha lluitat amb èxit contra el pla per a implantar un impost especial per a la indústria minera i, si guanya les eleccions, vol abolir immediatament un impost sobre el CO2 que es va implantar l'any passat.

Per contra, el ministre de Finances de l'actual govern laborista, Wayne Swan, va dir que Rinehart i els seus simpatitzants són un perill per a la democràcia. És la Gran Barrera de Co-

A l'esquerra, Gina Rinehart, l'hereva de l'imperi miner Hancock Prospecting. A la dreta, el cor de la indústria australiana del carbó, Gladstone, amb un port de 30 km envoltat de centrals d'energia, camps de carbó i dipòsits de ferralla.

ralls el preu que els australians han de pagar si s'imposa la visió del món de Gina Rinehart?

Per a veure la meravella de la natura cal viatjar fins a Cairns, a 1.350 quilòmetres al nord de Brisbane. Restaurants, botigues de records i agències de viatges formen el centre de la ciutat. Des d'ací es pot anar fins a l'escull amb vaixells grans o amb velers, i també hi ha avions o helicòpters per a anar a les illes i a plataformes flotants sobre l'escull. Allà es pot fer submarinisme, *snorkel* o passejar pel fons del mar amb un tipus d'escafandre com el d'un astronauta. Però pertot arreu hi ha advertències: no trepitgeu el corall, no doneu menjar als animals, no llenceu deixalles, no utilitzeu sabó, no pixeu en l'aigua.

En canvi, Russell Reichelt, de 59 anys, ha de preocupar-se que tot això continue com està. El cap de "l'Autoritat del Parc Marítim de la Gran Barrera d'Esculls", l'administració estatal de la barrera, té la missió d'estudiar l'impacte de l'apogeu de les matèries

primeres. Reichelt seu al seu despatx amb la mirada en el port esportiu de Townsville, 300 quilòmetres al sud de Cairns. Mira un mapa de la costa i comenta: "Hi ha una vella dita que fa referència a una manera lenta de morir que els xinesos feien servir: mort per mil talls". Les obres i la contaminació feriran l'escull pertot arreu.

El que Austràlia necessita, segons Reichelt, és un consens que determine un límit de càrrega per a l'escull que no es pugui sobrepassar. "Des del meu punt de vista, l'interès de la Unesco sempre s'agraeix", diu l'administrador de l'escull, "especialment en aquest moment de pressió més i més creixent". Ara com ara, la seua gent s'encarrega de lluitar contra la invasió d'estrelles marines, del tipus corona d'espines, devoradores de corall. Durant el dia els animals s'amaguen, a la nit evaginen els seus estómacs sobre els coralls i els paeixen. Per a matar les estrelles de mar, els bussejadors han de ruixar més dosis de bisulfat de sodi al centre dels

cossos. Centenars de milers de devoradors de corall poblen l'escull, potser milions. Un treball interminable. Però, almenys, és el que els conservacionistes poden fer per protegir la barrera.

Entre Townsville i Brisbane hi ha el cor de la indústria del carbó. Gladstone és un lloc que consta d'un port de 30 quilòmetres de llarg, envoltat de centrals energètiques, camps de carbó, dipòsits de ferralla i edificis baixos. Arreu hi brunzen màquines; els obrers van i tornen de la ciutat amb avió i, mentre, el periòdic local informa sobre borratxeres i bregues nocturnes.

Jan Arens, de 56 anys, també treballa per a la indústria del carbó, és enginyer en una empresa que fabrica substàncies químiques per a la depuració d'aigües. No pot deixar de pensar en les activitats de què la seua feina l'ha fet testimoni. Assegura que la indústria llença substàncies tòxiques a la mar i ignora el reglament. "Tenim lleis per a la protecció del medi ambient, però les trepitgem i violem allà per on podem",

AQUEST
ESTIU
M'AGRADES
MOLT

CATALUNYA

RÀDIO

catradio.cat

EL TEMPS

La possible construcció de l'hotel de luxe en un espai natural just devora la protegida platja de ses Covetes-es Trenc ha motivat una àmplia oposició, com (a la foto) la manifestació organitzada pel GOB.

L'embolic del discutit hotel

El Tribunal Superior de Justícia de Balears (TSJB) ha anul·lat la “correcció” del Pla Territorial de Mallorca que el Consell Insular va fer l'any passat per permetre que just devora la zona protegida de ses Covetes-es Trenc es pogués construir un hotel i un complex turístic de luxe.

La majoria absoluta de la qual gaudeix en el Consell el PP –19 de 33 escons– li permeté fer aquesta “correcció” que suposava, de fet, el llum verd al projecte d'urbanitzar la finca de 21 hectàrees coneguda pel nom de Son Durí. Aleshores, la majoria conservadora, contra el criteri i la ferotge crítica de l'oposició formada per PSOE i PSM, així com dels ecologistes del GOB –els quals organitzaren una massiva manifestació *in situ* l'any

La situació del projecte de construir un hotel i un complex de luxe en un espai natural de Mallorca entra en una fase kakfiana.

passat per protestar contra projecte–, va interpretar que no calia una reforma del PTM per a poder urbanitzar la finca, sinó una mera “correcció” tècnica. Tot i que pot parèixer una diferència sense importància, no ho és gens. La “correcció” es podia fer, i de fet així fou, amb una votació simple i, ràpidament, ja estava resolt el tema i la promotora que impulsa el projecte podia iniciar tot el procés que conduiria a la construcció del complex. Una reforma del PTM hauria requerit tot

el procés burocràtic que la llei preveu per a aquests casos: exposició pública de la reforma, votacions, recursos, etc. En resum: molt de temps, que era justament el que el PP no volia perdre-hi. Perquè el president del partit i del Govern, José Ramón Bauzá, havia ordenat tirar endavant cadascun dels projectes d'aquestes característiques que se'ls posés damunt la taula.

Això era a començament de la primavera de 2012. Ara, al cap d'uns setze mesos, el TSJB ha pegat una

forta clatellada al Consell, al PP i indirectament al govern de Bauzà.

La sentència. La suposada “correcció” tècnica que justifica el PP consisteix, a parer seu, en el mer canvi del número que identifica les hectàrees de l’extensió urbanitzable de la finca esmentada. Segons els conservadors, el seu antecessor en el govern del Consell, l’esquerra –PSOE i PSM, juntament amb UM–, aprovà per a aquest sector de territori la qualificació d’urbanitzable d’un conjunt d’hectàrees que eren fins aleshores qualificades com a rústiques. Al parer del PP, la redacció “equivocada” deia que a la finca de Son Durí el nombre total d’aquestes hectàrees que passaven a ser urbanitzables era de 2, quan en realitat havien de ser 21, que és l’extensió global de la finca. En això consistia, sempre segons la majoria actual conservadora, “l’errada” que calia “rectificar”. El responsable actual d’Urbanisme i Territori del Consell, Mauricio Rovira (PP) va voler explicar que “nosaltres no hem tocat res de la qualificació del terreny sinó únicament hem rectificat el que era evident que es tractava d’una errada numèrica”, perquè, al seu parer, no podia ser de cap manera que només dues hectàrees passessin a urbanitzables, sinó que havien de ser el conjunt de la finca, 21.

D’acord amb aquesta tesi, el Consell no estava fent una “reforma” de la redacció del PTM sinó una simple “rectificació d’una errada”, una muda tècnica sense cap més transcendència. No ho entengueren així els partits opositors, PSOE i PSM, ni tampoc una empresa, anomenada Zarpini, que veié en aquella decisió una potencial erosió dels seus interessos a la zona. És justament a aquesta empresa a la qual contesta el Tribunal Superior de Justícia de Balears en la seva sentència. Quan li dona raó perquè, asseguren els magistrats, no es pot parlar de “rectificació quan representa una alteració substancial”, com era el cas, ja que la mera rectificació es reserva per a qüestions que no alterin res ni tinguin conseqüències, tal és el cas d’una data, un nom, una transcripció i coses semblants. No, però, quan “es tracta d’una operació d’apreciació jurídica” que és el cas del nombre d’hectàrees que es podrien urbanitzar a la finca.

25 anys de sa Dragonera

La presidenta del Consell de Mallorca, Maria Salom, del PP, que ha presentat recurs contra la sentència del Tribunal Superior de Justícia, perquè així es pugui construir l’hotel de luxe de ses Covetes-es Trenc, que destruiria un espai natural, paradoxalment commemorava, quasi al mateix temps, els 25 anys de la salvació de sa Dragonera. Un espai natural on es volia construir, també, un hotel de luxe que hauria destrossat l’illot.

Passi el que passi amb l’hotel de ses Covetes-es Trenc, sa Dragonera compleix un quart de segle com a espai natural salvat del ciment. Va ser el 14 de juliol de 1988 quan el Consell de Mallorca, governat per Aliança Popular (avui PP) en coalició amb Unió Mallorquina, va decidir comprar Sa Dragonera. La decisió venia impulsada per les mobilitzacions ecologistes que s’havien produït durant la dècada anterior.

En efecte, des de l’estiu de 1977 l’illot s’havia convertit en el símbol de la lluita per la preservació dels espais naturals de les Illes. El 7 de juliol de 1977 –una data icònica: 7-7-77– desenes de joves arribaren a sa Dragonera per “ocupar-la” com a protesta per la possible urbanització que una empresa valenciana, Pamesa, hi volia perpetrar: hotel de luxe, heliport, port, etc.

Els joves, caòticament organitzats des del cafè Talaiot Corcat –que prenia el nom del grup anarco-ecologista que s’hi reunia amb un altre de la mateixa orientació, Terra i Llibertat, format tots dos, a tot estirar, per una vintena d’efectius–, provenien, a més dels grups esmentats, d’una constel·lació d’origens d’allò més diversos units, això sí, per l’amor a la natura i, també, per difuses tendències ideològiques si no del tot àcrates sí almenys de rebuig als partits del sistema. De manera espontània, en aquell cafè algú proposà de fer una *acció directa* –tal com es deia en terminologia àcrata– a sa Dragonera. Era l’estiu, feia calor i uns dies d’ocupació de l’illot pareixia una opció moderadament aventurera i deliciosament divertida. Dit i fet. Començà a funcionar el boca a orel·la i, sense cap tipus de registre ni d’ordre ni concert, el 6 de juliol a la tarda començaren a marxar des del Talaiot Corcat els joves cap a sa Dragonera. I l’endemà de matí, gràcies a pescadors que els passaren des del port proper de Sant Elm, començaren a desembarcar a l’illot. S’inicià l’ocupació que fou el moviment seminal de l’ecologisme a Balears.

Durant la dècada posterior hi hagué manifestacions i una altra ocupació massiva per pressionar els polítics perquè salvessin sa Dragonera. El Consell, finalment, la comprà. Quedava salvada. En acabat, se la protegí legalment. Avui és parc natural i símbol de com la pressió ciutadana pot salvar del ciment –i de fet ha salvat– els espais naturals.

Tant el grup ecologista GOB com l’oposició d’esquerra del Consell, PSOE i Més, han valorat molt positivament la decisió del TSJB. Un dirigent opositor confessava a aquest setmanari, això sí, “que la sentència ve pel recurs de l’empresa, la qual segurament cerca algun

EL TEMPS

tipus de compensació per haver perdut la capacitat de construir a la zona, però la veritat és que el fet important és que s’ha guanyat i que allò que deia el PP de simple ‘correcció’, res de res”.

No ho veu igual, lògicament, el govern del Consell, amb majoria absoluta

Malgrat la decisió del Tribunal Superior de Justícia, la presidenta del Consell, Maria Salom, no afluixa: recorrerà al Suprem, la qual cosa obre la porta a la construcció.

del PP. La presidenta, Maria Salom, ja va advertir, tot d'una després de conèixer la sentència, que valoraria la possibilitat de recórrer perquè "era una mera rectificació d'una errada" i no "res més". No va ser necessari pensar-hi gaire. La sentència va ser coneguda el 16 de juliol. L'endemà, el Consell feia públic, a través del conseller insular d'Urbanisme i Territori, el ja citat Mauricio Rovira, que recorreria contra la sentència del TSJB al Tribunal Suprem, perquè, al seu entendre, "va ser Armengol [per la socialista Francina Armengol, presidenta del Consell entre 2007 i 2011, gràcies al pacte entre PSOE, Bloc –format per PSM, EU, Verds i ERC– i Unió Mallorquina] qui va reformar el PTM per a permetre-hi l'hotel [a la finca ja referida] mentre que nosaltres únicament hem fet una rectificació d'una errada seva", que seria haver posat un 2 en lloc del 21 per a expressar el nombre d'hectàrees que passaven de rústiques a urbanitzables.

Embolíc. La decisió de presentar un recurs de cassació davant del Tribunal Suprem complica molt el tema. De

fet, crea un embolic d'inseguretats jurídica difícil d'entendre, més difícil d'explicar i de conseqüències insospitables.

Primer de tot és bo tenir present que el PP, amb Bauzà al capdavant, s'ha vantat de ser el partit que "ha fet acabar la inseguretats jurídica" que, a parer del president –tal i com va dir en el debat de política general, la tardor de l'any passat–, patien les Illes durant els anys de govern de l'esquerra en coalició amb UM. Efectivament, Bauzà troba que aquest quadrienni, 2007-2011, fou especialment "obscur" quant a la "seguretats jurídica". Es referia així al fet que els promotors urbanístics no podien saber a què s'havien d'atendre perquè "l'esquerra", segons la particular visió del president, "canviava" normes urbanístiques sense –deixava entendre– ordre ni concert. De la qual cosa es derivaven "objectius perjudicis" per als ciutadans ja que "molts projectes" que s'haurien pogut fer no es feien, amb la consegüent pèrdua de llocs de treball.

Doncs bé, aquesta recuperada seguretats jurídica –sempre segons la visió de

Bauzà– rep ara un cop letal. Per partida doble. Primer, perquè el PP del Consell –sens dubte animat per Bauzà, si no és que obeeïa ordres directes seves– va cometre, segons el TSJB, una errada tremenda quan va voler fer passar per mera "rectificació" d'una errada allò que és una reforma important del Pla Territorial. I segon, perquè el recurs de cassació al Suprem, malgrat ser –per descomptat– del tot legítim, implica un embolic legal de conseqüències difícils, si no impossibles, d'imaginar a hores d'ara.

Resulta que, una vegada que s'hagi concretat el recurs de cassació, i atès que allò sentenciat pel Tribunal Superior de Balears no implica la suspensió cautelar del projecte, en teoria es podria tirar endavant el projecte urbanitzador de la finca esmentada. És una situació kafkiana, però legalment ben real, perquè l'empresa promotora ben bé podria decidir continuar amb el procés burocràtic –fent el projecte arquitectònic: el bàsic, el projecte tècnic, etc.– i com que compta amb la qualificació –atorgada pel Govern de Bauzà– "d'interès autonòmic", totes aquestes passes podrien ser satisfetes en un termini de temps relativament curt; més curt, això segur, que el que necessitarà el Suprem per a decidir. De tot plegat es dedueix que, fins i tot, ben bé podria passar que, si es dóna el cas que l'empresa promotora vol, podria estar en disposició d'iniciar les obres abans que el Suprem decideixi.

No consta, però, que la promotora vulgui en efecte iniciar les obres. Ara bé, si ho fes, hi tindria dret. I aleshores es crearia una situació com a mínim absurda, perquè, si les comencés, què passaria si llavors el Suprem sentenciava que no les hi podia fer? En aquest cas hi podria haver indemnitzacions, obligació de tombar allò construït però qui sap quan (a Mallorca ja ha passat tant amb la urbanització de xalets de ses Covetes, devora la zona on s'hauria de construir l'hotel referit, com amb dues cases de Lluc Alcari, al municipi de Deià, que s'ha trigat vora vint-i-cinc anys a ser esbucats tot i ser il·legals) i d'altres conseqüències ara com ara inimaginables.

Ben mirat, una situació kafkiana provocada per la suposada "seguretats jurídica" de les institucions del PP.

Miquel Payeras

El decàleg de la competitivitat internacional

Les cambres de comerç catalanes han presentat una llista de deu punts amb mesures destinades a millorar la productivitat de la indústria catalana a l'exterior. En tot plegat, hi té un paper molt important el corredor ferroviari mediterrani.

Es diu popularment que el món és ple d'oportunitats. I sembla cert també quan es parla d'assumptes com l'economia, en què el món supleix les pròpies carències. És el cas, per exemple, de les exportacions catalanes, que l'any 2012 van créixer el 5% respecte a l'any anterior. Una xifra que les va situar al capdavant de les transaccions espanyoles amb el 26% del pastís, lluny del 12% de la comunitat de Madrid. Des que va començar la recessió, fent cas del proverbi xinès que diu que *crisi* també vol dir 'oportunitat', han crescut el 15%. Catalunya vol fer-se un lloc al món. Per això la internacionalització de Catalunya també comporta, necessàriament, la internacionalització de l'economia i la indústria catalanes.

Fa pocs dies, el Consell General de Cambres de Catalunya, que agrupa les cambres de comerç catalanes, va presentar la monografia "Anàlisi comparada dels factors de competitivitat a la indústria catalana", un estudi elaborat per Raül Blanco, professor d'economia aplicada a la Universitat de Barcelona i coordinador d'estudis d'economia industrial a la Generalitat, i Carme Poveda, economista encarregada del servei d'estudis de la Cambra de Comerç de Barcelona. S'inclou dins la *Memòria econòmica de Catalunya 2012*, que elabora anualment l'organització.

Els autors de l'informe defensen que la indústria té un paper fonamental tant pel que fa a la vertebració de l'economia catalana com pel que fa a la recuperació econòmica. També té molt a dir en la

La nova terminal de contenidors del grup xinès Hutchinson al port de Barcelona. Va ser inaugurada el 27 de setembre del 2012.

El port de Qingdao, a la província xinesa de Xhandong. Les exportacions catalanes han mantingut la seva quota de mercat mundial malgrat la crisi.

cultura del país. A partir d'aquí, Blanco i Poveda han elaborat un decàleg en què consideren els deu factors que han d'ajudar a millorar la competitivitat internacional de la indústria catalana, que exigeix inevitablement la construcció del corredor ferroviari mediterrani com a eina necessària per a la resta de mesures.

1. Despolititzar el sòl industrial.

L'oferta de sòl industrial, el preu i les seves característiques són un factor clau. De les 34.000 hectàrees industrials urbanitzades de què disposa Catalunya, el principal magatzem logístic de l'Estat, n'estan desocupades entre el 30 i el 40%. "A Catalunya hi ha actualment un excés d'oferta de sòl industrial que, malgrat que se n'hagi ajustat el preu, difícilment serà absorbit en un termini curt de temps perquè una part d'aquesta oferta no s'adequa a la demanda, ja sigui per ubicació o per les seves característiques", diagnostica. Una de les solucions que planteja és canviar l'arrel del model actual de polígons industrials, que està massa vinculat amb els interessos polítics i no amb els econòmics, cosa que no garanteix els estàndards de qualitat que són necessaris.

2. Eficiència energètica. El preu de l'energia, especialment de l'electricitat, és un dels costos principals de les empreses industrials. L'augment constant del preu de l'electricitat es converteix en una amenaça per a la permanència i l'atracció d'inversions provinents de sectors com el químic, el metàl·lic o el

plàstic. Les polítiques del govern central, com les primes a les energies renovables o la disminució de l'aportació a l'energia nuclear, no han fet més que contribuir a augmentar el dèficit de tarifa. Mentre a Espanya el cost de l'electricitat creix a un ritme del 10% anual, a Europa ho fa a una mitjana del 3,6%. Per això és necessari introduir millores tecnològiques i canvis estructurals que portin inevitablement l'estalvi i l'eficiència energètics.

3. Regular menys i millor. Mentre a la Unió Europea, segons les dades actualitzades del Banc Mundial, el temps necessari per a crear una empresa és de 14 dies, a Espanya és el doble: han de passar fins a 28 dies. És un exemple pràctic per a entendre la complexitat de l'aparell burocràtic espanyol, que té unes complexes càrregues administratives i una regulació ineficient. El mateix passa en l'entorn per a fer negocis, el cost de la regulació administrativa o l'ús de l'administració electrònica, en què l'estat espanyol se situa sempre en uns nivells inferiors a la mitjana dels veïns europeus. Per això l'estudi demana un canvi de "mentalitat reguladora", és a dir: "menys normativa i de més qualitat" per a obtenir una resposta més àgil de l'administració.

4. Obrir l'aixeta del crèdit. Per a invertir calen diners, és a dir, finançament. Si bé el sector industrial català estava més sanejat i menys endeutat comparat amb la resta de sectors i amb la indústria espanyola, pateix, de totes maneres, la restricció del crèdit, una de les conse-

qüències de la crisi. "El crèdit és escàs i car." Per aquest motiu proposa la creació de línies específiques per al sector i l'afavoriment d'alternatives al crèdit bancari, com el capital risc o els *business angels*. "Mentre la reforma financera avança al nostre país, s'han de prendre mesures urgents per a afavorir el finançament de les empreses industrials, fonamentalment de les pimes, que són les que tenen més dificultats, i d'aquelles que tenen projectes d'internacionalització", conclou.

5. Fiscalitat atractiva. Espanya és un dels països de l'OCDE i de la Unió Europea amb l'impost de societats més alt. A més a més, Catalunya dins d'Espanya i, en conseqüència, també a fora és una de les zones amb una pressió fiscal més elevada. Per tant, s'ha d'abaixar l'impost de societats fins a la mitjana comunitària. No obstant això, en el context actual en què cal augmentar la recaptació per a fer front al dèficit públic, calen alternatives, com afavorir inversions amb un gran efecte econòmic, reduir els gravàmens que s'imposen als beneficis empresarials o incentivar deduccions fiscals amb externalitats positives, com les de la investigació en R+D+I.

6. Innovació. La indústria, si vol continuar, està abocada a la recerca i la innovació. Espanya se situa força avall de la mitjana europeu d'inversió en R+D+I, en el tercer de quatre grups possibles, el dels "moderadament innovadors". En aquest sentit, Catalunya, en el mateix rànquing que elabora la UE però per a les regions, se situa en un nivell superior, en el dels "seguidors innovadors". Hi inverteix més que l'estat. Les polítiques públiques catalanes, per una altra banda, han fet que la ciència gaudeixi de bona salut. Segons els autors, per a millorar-ho, calen esforços pressupostaris i suport a l'emprenedoria tecnològica, entre més mesures.

7. Formació professional. La formació és imprescindible i encara més quan un de cada dos joves és a l'atur. Els estudis indiquen que la força de treball ben formada fomenta una millora de la productivitat. D'acord amb això, proposa insistir en la formació professional, que "ha de ser una opció de qualitat". Un model dual "basat en la participació i el compromís de tots els agents públics i

El president de la Generalitat, Artur Mas, amb els presidents de les tretze cambres de comerç catalanes i el conseller d'Empresa, Felip Puig.

privats". A més a més, s'han d'impulsar tant les enginyeries com els cicles formatius tècnics, perquè la innovació i les noves tecnologies van de bracet. "És una condició necessària una política educativa estable en el temps i protegida dels cicles polítics", conclou referint-se als canvis constants de les lleis d'educació pels diferents governs espanyols.

8. Estructura empresarial. El teixit empresarial català està fonamentat sobretot en les petites i mitjanes empreses. L'any 2012, el 99,9% de les empreses catalanes tenien menys de 200 treballadors. En la indústria, hi ha més grans empreses, però tot i això, són insuficients si es compara amb els països veïns. "Cal incidir en aquells aspectes laborals, fiscals i financers que actuen com a traves a la dimensió de les empreses", afirma. Proposa mesures que fomentin el creixement de les empreses, les fusions i les adquisicions, i la potenciació dels clústers i polítiques destinades a mantenir i atraure les inversions estrangeres.

9. Reducció de costos laborals unitaris. "Són nombrosos els analistes que han situat els costos laborals en el

punt de mira com a causa de la pèrdua de competitivitat espanyola", indica l'informe. Tot i això, les exportacions han mantingut la seva quota de mercat mundial, especialment les catalanes. Entre els anys 1999 i 2007, però, els salaris van pujar més que no pas la productivitat, i això va provocar un desequilibri. Calen mesures com promoure la flexibilitat interna o intentar mantenir el nivell d'ocupació industrial, perquè tant l'una com l'altra "ajudarien a reduir els costos laborals unitaris".

10. El corredor mediterrani. Finalment, hi ha les infraestructures, sense les quals, segurament, la resta serviria de ben poca cosa. Són el motor de la competitivitat internacional de la indústria catalana. "L'atracció d'inversions i la permanència de les activitats actuals depenen crucialment del fet que les comunicacions internes i externes tinguin els màxims nivells de qualitat i modernitat a un cost raonable." Això vol dir carreteres, ferrocarril, ports i aeroports, les infraestructures logístiques com a principal factor de competitivitat. Segons l'estudi, Catalunya té a favor una situació geogràfica excepcional com a porta

d'Europa i en contra un desequilibri en la dotació d'infraestructures terrestres, un estat que incompleix i no hi inverteix tot el que hauria d'invertir-hi. El 53% de la producció catalana travessa les fronteres estatals, i això reclama l'atenció de les administracions.

Per aquest motiu Blanco i Poveda situen el corredor mediterrani com a prioritat estratègica. "Això significa garantir que les principals àrees d'activitat econòmica i logística, incloent-hi ports i aeroports, estiguin connectades, en coherència amb la conformació del corredor ferroviari del Mediterrani, per una xarxa ferroviària d'altres prestacions i oberta a la competència efectiva dels operadors", expliquen a l'informe. La seva construcció, asseguren, pot fer augmentar la quota modal de transport ferroviari de mercaderies i convertir Catalunya en la porta d'entrada al sud d'Europa per mar, connectada especialment amb la Xina, que ara mateix és el segon soci comercial més important dels ports catalans. Al cap i a la fi, es tracta de traslladar fins a l'exterior els productes de la competitivitat catalana.

Nicolás Tomás

“Georges Brassens és el Shakespeare de la cançó”

Dos discos, un de nou i un d'antic, amb quaranta cançons de Georges Brassens. Per què utilitzeu *llum i ombra* per al títol?

—L'edició és de dos cedés, però el nou és el primer, *Llum i ombra*, i el segon és una reedició de *La mala herba*, on ja feia versions de Georges Brassens. *Llum i ombra* són vint cançons i quatre textos de Brassens en francès que separen les parts. He volgut titular tot el conjunt *Brassens, llum i ombra* perquè hi ha gent que coneix Brassens per sis o set cançons, que són les que he posat al començament. Molta gent, al sud del Pirineu, només coneix “La mala reputació” i en la versió en castellà de Paco Ibáñez. Alguns, més interessats en la cançó francesa, coneixen “El goril·la”, una cançó divertidíssima que va ser prohibida immediatament quan la va enregistrar i que en realitat és un al·legat contra la pena de mort; els sona la història de la pastoreta de “La bona Margot”, que dona el pit al gat; aquesta va inspirar Sabina per a fer “Eva tomando el sol”, que va canviar la situació del poble per una casa d'okupes envoltada de veïns que miren com una noia pren el sol en pilotes i les dones truquen a la policia perquè els homes només tenen ulls per a la noieteta. També hi ha “L'Enriqueta”, una versió de “La Fernande”, que és l'única cançó que he canviat tot i haver-n'hi una versió prèvia en català, que és “La Fernanda”, de Quico Pi de la Serra; ho he fet perquè algunes coses de sintaxi no m'acabaven de convèncer. La meua idea era que primer hi hagués sis cançons més o menys conegudes d'una qualitat enorme que poso sota el títol “Llums directes”.

—**I després n'hi ha un grup que en diu *llums discretes*.**

—Sí, són cançons conegudes pels brassenians, però el públic que no n'és aficionat militant no les coneix, perquè han quedat ocultes pels grans *hits*. I són cançons molt bones, com “El petit

El cantautor terrassenc Miquel Pujadó (Madrid, 1959) publica *Brassens, llum i ombra*, un disc nou i un d'exhaurit del 1992 (*La mala herba*) amb més de quaranta cançons del cantautor francès en què hi ha èxits i cançons inèdites.

flautista”, que en realitat és una història sobre ell mateix, tot i que té un aire medieval i parla d'un músic que no vol ser noble perquè no vol deixar la seva família ni menysprear el campanar del seu poble. Quan Brassens començava a fer cançons a París, es quedava en una casa sense aigua corrent ni gaires luxes, i després, quan obtindrà un cert èxit, es negarà a marxar d'allà per fidelitat a la parella que l'havia acollit i es banyarà amb un gibrell al mig del pati fins i tot a l'hivern. La idea de fidelitat de Brassens era contrària als músics que, quan assolien l'èxit, canviaven d'amics i de relacions. Això és el que expressa una mica a “El petit flautista”. En aquest bloc també hi ha “La princesa i el musicastre” o “Penèlope”.

—**I el següent bloc, “L'ombra”?**

—Són cançons que Brassens no va arribar a enregistrar mai per diversos motius. La primera, “No és gens honest qui no és feliç”, és dels anys quaranta, composta quan va fugir del servei militar aprofitant un permís en plena ocupació alemanya. Com que no podia sortir d'aquella primera casa de París on estava amagat, hi va escriure cançons i cançons, allà. El seu secretari, Pierre Onteniente, m'ensenyava l'escala de

fusta on ell seia a tocar: tres graons més avall, allà on recolzava el peu amb el qual marcava el compàs, s'hi veu la fusta rebaixada de tant temps que hi va passar. Com que no podia sortir perquè l'haurien afusellat, va compondre cançons i cançons, de manera que moltes de les que va editar els anys 50 ja les havia treballat els 40. Tot i això, moltes de les cançons escrites en aquella època les deixa de banda. Jo tinc la sort de conèixer-les per tota la colla brasseniana. Són proves i cançons en què imitava el seu model d'aquell moment, que era Charles Trenet. Brassens deia que les seves cançons les oblidava sempre, però les de Trenet les sabia totes de memòria, fins i tot les que Trenet mateix havia oblidat.

—**On vau sentir “No és gens honest qui no és feliç”?**

—Onteniente me la va fer sentir en una gravació casolana en què Brassens diu “això és el meu antic estil”. És una cançó molt, molt tendra, trenetiana, però que té alguns punts que ja fan pensar en les idees brassenianes posteriors, com el rebuig del matrimoni. Brassens era un anarquista, com Léo Ferré, però més tranquil i més coherent; Léo Ferré deia que, quan veia una parella pel carrer, canviava de vorera, però el paio es va casar tres vegades. Brassens no es casa mai. Estima una dona, però cadascun viu a casa seva durant trenta anys. Doncs en aquesta cançó ja apareixen aquestes idees brassenianes: “Els marits són cabrons sense entranyes... Sempre és un bon moment per a posar-los les banyes”.

—**I les altres cançons inèdites?**

—Són dues cançons que ell no va cantar mai perquè les volia regalar. Una, “Fila índia”, era perquè la cantés Maurice Chevalier, una cançó una mica surrealista d'un gos que va pel carrer i una noia el segueix perquè no sap què fer. A la noia la segueix un noi perquè ella està molt bona; al noi el segueix una amant perquè n'està

gelosa; el marit de l'amant la segueix a ella; un lladre segueix aquest home, i un policia, el lladre. Fins que el gos s'atura i es caga al peu de la noia; la noia s'adona que la segueixen i fot un mastegot al noi; el noi insulta l'amant; ella diu cornut al seu marit; el marit diu al lladre que no cal que intenti robar-li res, que ja ho ha fet la seva dona fa temps; el lladre agafa el ganivet i mata el policia..., i tots van en fila índia a l'enterrament de l'agent. Maurice Chevalier es degué acollonir i va dir que no en volia saber res. De manera que la cançó es va quedar allà fins que la van gravar Maxime le Forestier.

—Una cançó maleïda.

—L'altra és una cançó difícilíssima de cantar, perquè pràcticament no deixa respirar; li he posat per títol "El barret de la Núria" i té un aire molt provençal, una tarantel·la que ell va regalar a un cantant bearnès que es diu Marcel Amont, molt conegut a França, però no gaire aquí, tot i que és l'autor d'aquella cançó que cantava Luís Aguilé: "Es una lata, el trabajar..."

—I tant!

—Doncs Amont va cantar "El barret de Núria" el 1975.

—I la resta de "L'ombra"?

—Quan Brassens va morir el 1981 tenia moltes cançons acabades que es podien gravar. Llavors es va pensar què fer-ne en una trobada amb cantants perquè es repartissin les peces. Un amic de Brassens, Jean Bertola, que tenia la veu molt greu —tant, que va ser qui féu a França la versió de Sixteen Tons—, va fer una maqueta amb totes les cançons perquè les sentissin la resta. Quan el van sentir tots, van estar d'acord que havia de ser ell mateix qui fes el disc, i Bertola va gravar *Dernières chansons*, amb les 17 cançons pòstumes i acabades. I dos anys després encara va fer un segon disc, *Le patrimoine de Brassens*, amb unes altres composicions que estaven acabades però no polides i unes altres per acabar; va unir lletres i músiques que estaven separades i va acabar de musicar alguna lletra que no es corresponia amb cap partitura. Jo he fet "L'escèptic", del primer disc, i "Si almenys fos una mica maca", una de les acabades del segon. I després hi he inclòs, també, "El net d'Èdip".

—Aquesta és una història molt provocadora sobre un nét que ho fa

EL TEMPS

Miquel Pujadó, a la tomba de Brassens, a Seta, el poble natal del cantant francès. A llum i ombra Pujadó ha traduït i enregistrat cançons que Brassens no va gravar, però va deixar escrites.

amb la seva àvia. Si ho fes un grup de rock basc o un de valencià de ska, quatre de cada cinc ajuntaments els prohibirien a la festa major i els declararien inconstitucionals.

—Segurament. Aquesta és una de les cançons perquè ell va voler adaptar del cançoner popular.

—També adaptava cançó popular?

—Brassens sempre explicava que a casa seva tothom cantava. La seva mare era italiana i cantava tot el dia, i des de petit li encanta la cançó, sense distingir si eren bones o dolentes. Per això, poc abans de morir, quan l'actor Lino Ventura li demana una col·laboració per a la seva associació de defensa dels nens —Ventura tenia una nena amb deficiència psíquica—, Brassens farà un disc amb cançons que escoltava de jove. Vull dir que a Brassens li agradaven tota mena de cançons. I també les cançons perquè. A casa nostra hem tingut molta censura, però a França hi ha uns repertoris molt extensos de cançons perquè i n'hi havia de bèsties bèsties. Brassens n'enregistra

dues: "L'Enriqueta" i "Melanie", que és la majordona d'un capellà que es consola amb els ciris consagrats. Brassens en feia de pròpies, però també li agradava agafar-ne del repertori popular i adaptar-les al seu estil. Una és "El gran vicari". I jo en vaig descobrir una altra entre el material de Brassens.

—"El nét d'Èdip"?

—Sí. És feta a partir de "Mon père m'a donné cent sous", i ell l'allargava i hi afegia frases. N'hi ha una que em sembla genial: quan el pare li demana com ha pogut fer-ho amb la seva mare i el fill li contesta: "Tu t'has follat la meva. De què et queixes, ara?" Quan la canto ja aviso que és d'un mal gust terrible, però que riuran com bojos. I al final de tot del disc hi ha dos poemes. Brassens no en va musicar gaires, però de tant en tant s'enamorava d'un poema —a diferència de Léo Ferré, que s'enamorava d'un poeta i feia monografies de Baudelaire, Rimbaud o Apollinaire— i el musicava. En va musicar un del Victor Hugo; un d'un poeta que no coneixia ningú, Antoine

ARXIU ROMEA

EL TEMPS

A dalt, Miquel Pujadó en concert. A sota, amb el secretari de Brassens, Pierre Onteniente, Gibraltar, qui li va donar accés a gravacions casolanes i papers pòstums de Brassens.

Paul, i que a partir d'aquell moment es coneix per Brassens... De la vintena que en va musicar, jo n'he agafat un de Corneille que aquest poeta dedica a una cortesana que ho feia amb tot-hom (el rei, Molière...) menys amb ell, que, el pobre, era vell. Llavors ell li diu: "Tu ets molt bella, però el temps va de pressa; un dia seràs com sóc ara; les meves arrugues les tindràs tu...", etcètera. Segles després, al XIX, Tristan Bernard va afegir-hi una estrofa que se suposa que és la resposta de la cortesana: "Potser sí, però ara jo tinc vint anys i que et bombin". A Brassens li fa gràcia, i fa tres estrofes de l'un i la quarta, de l'altre.

L'altra poesia és molt curteta, uns quants versos d'un poeta antiburgès del final del XIX, Jean Richepin, que

diu als burgesos: "Quan munteu un cop al mes / la dona, / intuïu els marrecs / que engendreu entre esbufecs penosos. / I us dieu, tots contents: / seran grassos i lluentis notaris. / Però el càstig caurà / damunt vostre en arribar a la Terra / uns infants no volguts / que esdevindran uns grenyuts poetes".

—Per què aquesta dèria per Brassens?

“La gràcia és que vestia les cançons d’una manera tan senzilla que podrien ser d’ara”

—Quan vaig acabar el cinquè disc, vaig tenir la por de repetir-me. De què parlaré? Tornaré a fer la mateixa cançó una vegada i una altra? Llavors vaig decidir no escriure cançons durant dos anys. Per omplir el temps vaig decidir fer adaptacions de cançons d'uns altres cantants. I vaig començar per Brassens. És molt interessant perquè és un nivell de llengua molt divers: tan aviat fa servir una llengua arcaica com un francès modern; de vegades en una mateixa línia utilitza nivells diferents de llenguatge. I sobretot té un plantejament que a mi em convenia molt: anarquista però no cridaner; satíric, amb distància i amb aquella idea que té... És el que diu en una de les cançons que canto, "Don Joan": "Glòria a l'agent que atura la circulació / per a deixar travessar els gats del carreró" i "Glòria al mossèn que va protegir un protestant / quan per sant Bartomeu la sang 'nava rajant". Sobretot m'agrada perquè acaba així: "Glòria a aquell qui no té cap ideal sagrat / p'ró viu sense tocar els ous al veïnat". A més, és un pensament que és molt actual.

—I Brassens, també perviu?

—La gràcia de Brassens és que no pots saber quan va fer les cançons. És el Shakespeare de la cançó. Són cançons que tenien la seva força els anys 50, però han tingut èxit els 60, els 70, i, si la poses a algú que no sap qui és Brassens, pot dir que és d'ara mateix. A això hi ajuda que vestia les cançons d'una manera molt senzilla. Hi ha gent que sent un contrabaix i una guitarra i pensa que és monotonia musical, però les melodies de Brassens poden ser volgutament molt senzilles perquè contenen històries lineals o molt complicades; "Penèlope", per exemple, ha donat problemes a guitarristes clàssics, que s'han tornat bojós per a buscar els 54 acords que hi ha en la cançó. Per a destacar la paraula i la veu, va voler fer uns arranjaments senzills —en els concerts hi era ell sol amb el contrabaixista i en els discos es permetia una segona guitarra—, però no queden antics. Si escoltes Charles Aznavour, saps que són els anys 60 o 80 pels arranjaments. Brassens no el situes enlloc. I pot ser d'ara.

Àlex Milian

**CAP
FOC
AL
BOSC**

**Diputació
Barcelona**

#capfocalbosc
gencat.cat/incendis

**Generalitat
de Catalunya**

Pitarra contra Espriu

FOS RIBAS

Núria Espert en l'obra *Una altra Fedra, si us plau*, d'Espriu, estrenada el 1978. El Lliure dedicarà a Espriu la sessió inaugural de la temporada.

El patrimoni cultural català serà objecte d'una sessió única al Teatre Lliure, la temporada vinent, a través d'un acte d'homenatge a Salvador Espriu, mentre que el nou TNC de Xavier Albertí establirà cada temporada un epicentre patrimonial. La propera estarà protagonitzada per Serafí Pitarra, fundador del teatre català.

El Teatre Nacional de Catalunya, en la nova etapa oberta sota la direcció de Xavier Albertí, establirà cada temporada un epicentre patrimonial que pot ser un autor o bé un gènere.

La vinent estarà dedicada a Serafí Pitarra (Frederic Soler, 1839-1895), triat per haver estat el fundador del teatre català i un comediògraf de gran pes en el camp de la paròdia i el teatre d'humor, un dels més rics de l'escena catalana, ara en part traslladada als escenaris televisius.

El Teatre Lliure, l'altre gran teatre públic català, inaugurarà la temporada, que ja té ben perfilada, el dia 7 de setembre amb una sessió única d'homenatge a Salvador Espriu. *Recordant la Fedra*, un record de l'espectacle original, *Una altra Fedra, si us plau*, "per damunt de tot, un acte de transmissió cultural d'un patrimoni intangible", segons les paraules de Lluís Pasqual, director d'aquell muntatge, estrenat amb escenografia de Fabià Puigserver el 1978, i director actual del Lliure.

Núria Espert, l'actriu que va demanar la Fedra a Espriu, repetirà el paper protagonista i actuarà acompanyada de Montserrat Carulla, Abel Folk i Pere Arquillué, entre més actors.

El nou TNC. L'eix central del projecte de teatre públic de Xavier Albertí serà la concepció del TNC com un teatre per a la reflexió cívica i el debat, sense deixar de ser un espai d'exhibició d'espectacles.

Per aquest motiu, cada temporada es basarà en un concepte temàtic que actuarà com a centre neuràlgic.

La temporada 2013-2014 partirà del concepte de frontera: una frontera que, deixant a part la física i territorial, també pot ser temporal, de pensament, cultural, ideològica i de transgressió, i que, lluny de ser un terme restrictiu, ens ofereix un espai immens per a transitar-hi i múltiples possibilitats d'investigació creativa i escènica.

El segon punt del projecte d'Albertí consisteix en l'elaboració d'un programa d'activitats que podran tenir

tant de pes com les obres que s'hauran programat.

La majoria d'aquestes activitats (xerrades, conferències, exposicions, lectures dramatitzades, etc.) tindran lloc a la sala tallers, lloc de trobada i de reflexió i també un laboratori o taller per a l'experimentació artística.

Pel que fa a les línies d'actuació de la direcció artística, el patrimoni constituirà el primer eix d'actuació.

Les diverses lectures escèniques del patrimoni, a més de la revaloració dels autors clàssics per mitjà del treball de textos i de materials del patrimoni dramàtic i literari (narrativa, poesia, etc.) i del patrimoni musical i coreogràfic, també han de consistir, pensa Xavier Albertí, en la sistematització d'uns models actorals i interpretatius procedents de la nostra tradició.

El TNC convida, doncs, la societat a rellegir el seu patrimoni mitjançant, en primer lloc, un "epicentre patrimonial".

Cada temporada hi haurà un epicentre patrimonial que es dedicarà a normalitzar la presència d'un determinat autor o gènere teatral que, per les raons que siguin, ha quedat fora del cànon teatral català, malgrat la seva rellevància artística.

Hi haurà nombroses activitats a partir d'aquest epicentre per a assegurar-ne la presència duradora en el panorama teatral, reforçada amb la jove companyia de teatre, els circuits de difusió universitària i la creació de clubs de lectura del TNC.

Pel que fa al projecte T6, de descobriment de valors, es crea una bústia

Pitarra a la portada de L'Esquella de la Torratxa. Protagonitzarà la temporada del TNC.

oberta a tots els textos amb un comitè de lectura que actuarà de receptor, seleccionador i dinamitzador d'aquests textos.

L'eufòric Lliure. El Lliure reforça la carta de la varietat, que tants bons resultats ha obtingut el darrer curs, i passa de 26 espectacles a 34 entre les seus de Montjuïc i Gràcia.

La 2012-2013 ha estat la millor temporada de la història del teatre en totes les dades: espectadors, percentatge d'ocupació, abonaments i recaptació.

El nombre total d'espectadors ha estat de 89.550, 16.740 més que la temporada anterior. El percentatge d'ocu-

pació total de la temporada ha estat del 75 % (7,5 punts més que la temporada anterior).

Per espais, el Lliure de Montjuïc obté el 69 % (10 punts més que la temporada anterior), i el Lliure de Gràcia, el 88,6 % (un punt més que la temporada anterior).

L'espectacle més vist a Montjuïc va ser *Els feréstecs*, amb més de 18.000 espectadors i una ocupació del 97,5 %, i a Gràcia va ser *L'onada*, amb 5.530 espectadors i una ocupació del 100 %. Tots dos espectacles tornaran a representar-se la temporada vinent.

La temporada 2013-2014 serà la de La Kompanyia Lliure, que agrupa un nucli d'actors que per edat corresponen a allò que els sociòlegs han anomenat generació "perduda" o "espatllada", és a dir, persones molt preparades en un context laboral molt difícil.

Aquesta temporada, La Kompanyia formarà part de diverses propostes escèniques: *La revolució no serà tuitejada*, creada i dirigida per Jordi Casanovas, Guillem Clua i Pau Miró; *Moby Dick*, del Lliure dels nens; *El caballero de Olmedo*, una obra de Lope de Vega que serà dirigida per Lluís Pasqual i interpretada per la Joven Compañía Nacional de Teatro Clásico. A més, intervindrà en la preparació d'un espectacle amb dramaturgia i direcció de Pau Carrió a partir d'*Enric IV* i *Enric V*, de William Shakespeare. També es presentaran adaptacions d'Henrik Ibsen, Harold Pinter, Roberto Bolaño, Stephen Sondheim i Juan Marsé.

Lluís Bonada

XLII PREMIS OCTUBRE 2013

Premi Andròmina de Narrativa: 10.000€

Premi Joan Fuster d'Assaig: 6.000€

Premi Vicent Andrés Estellés de Poesia: 3.000€

JA PODEU ENVIAR ELS VOSTRES ORIGINALS A L'EDITORIAL TRES I QUATRE

Apartat de correus: 134 46182. Paterna - la Canyada

Per a més informació: www.tresiquatre.cat / tresiquatre@tresiquatre.cat

XXXV PREMIS BALDIRI REIXAC

2012- 2013 PER A L'ESTÍMUL I EL RECONeixEMENT DE L'ESCOLA CATALANA

VEREDICTE

PREMIS A LES ESCOLES

14 premis de 3.300 euros cadascun

ZER L'Eral d'Alcanó, Alfés, Sarroca, Sunyer i Torrebesses (Segrià)
IES Baltasar Porcel d'Andratx (Mallorca)
IES Montsoriu d'Arbúcies (La Selva)
ZER La Segarra d'Elis Plans de Sió, Ribera d'Ondara, Sanaüja i Sant Ramon (La Segarra)
Escola Rocabrúna de les Borges del Camp (Baix Camp)
CEIP Badies de Lluçmajor (Mallorca)
ZER Baix Berguedà d'Olvan i Montmajor (Berguedà)
Institut Baix Camp de Reus (Baix Camp)
CFPA Víctor Català de Sant Esteve Sesrovires (Baix Llobregat)
Jesúites Poble Sec Col·legi Sant Pere Claver de Barcelona (Barcelonès)
Escola Les Pinediques de Taradell (Osona)
Escola Alfred Potrony de Tèrmens (La Noguera)
Escola Vall del Ges de Torelló (Osona)
CEIP Ramon i Cajal de Xirivella (L'Horta Sud)

PREMIS A MESTRES I PROFESSORS

Dotats amb 12.000 euros en conjunt

2 premis dotats amb 4.000 euros cadascun

a un estudi, recerca, assaig pedagògic o experiència didàctica.
- **Diari d'una no proposta**
d'Adolf Murillo, de l'IES Vermellar, de l'Olleria
- **La Garroba: conèixer per estimar. Taller de lectura interactiva**
del claustre de professors, coordinats per Tura Badosa, Montserrat Jutglar, Alicia Bolibar, Laura Vegas i Josep Pagès, de l'escola Cor de Maria, d'Olot

Premi a una **experiència didàctica d'ensenyament-aprenentatge de la llengua i la literatura catalanes** mitjançant les TIC, convocat conjuntament amb el projecte LletraA de la Universitat Oberta de Catalunya. Dotat amb 4.000 euros.
- **Pre- la paraula! Comunicació audiovisual** de Joan Fontdeglòria Solà, de l'Institut Príncep de Girona, de Barcelona

PREMIS ALS ALUMNES

70 premis de 700 euros cadascun a treballs escolars

EDUCACIÓ INFANTIL I CICLE INICIAL

- **Restaurant l'Eriçó**
Alumnes de P5 d'educació infantil de l'escola Brianxa, de Tordera
- **El submari Dofi**
Alumnes de 2n curs de cicle inicial de l'escola Mestre Colom, de Bunyola
- **Conèixem Catalunya i fem els nostres gegants**
Alumnes de P3, P4 i P5 d'educació infantil de l'escola Sant Joan, de Berga
- **La incubadora d'ous**
Alumnes de P5 d'educació infantil de l'escola L'Era de Dalt, de Tona
- **Els oficis artístics del nostre poble: una experiència de treball cooperatiu**
Alumnes de 1r curs de primària de l'escola Quatre Vents, de Manlleu
- **El petit Merma**
Alumnes de 2n curs de primària de l'escola Dr. Joaquim Salarich, de Vic
- **Les abelles, animals científics**
Alumnes de P3, P4 i P5 d'educació infantil de l'escola Víctor Oroval, de Carcaixent
- **L'eruga de la col**
Alumnes de P4 d'educació infantil de l'escola Mare de Déu del Remei, d'Alcover
- **Núvol i cadira, homenatge a Antoni Tàpies**
Alumnes de 1r curs de primària de l'escola Joan Maragall, d'Arenys de Mar

CICLE MITJÀ I CICLE SUPERIOR

- **Les pedres parlen. Treball de recerca històrica**
Alumnes de 5è i 6è de primària de l'escola Mossèn Cinto, de Folgueroles
- **El món del llenguatge**
Alumnes de 5è i 6è de primària de l'escola Sant Miquel, del Pla de Manlleu
- **La granja**
Alumnes de 3r i 4t de primària de l'escola Les Pallargues, dels Plans de Sió
- **Els pastorets del Xandri**
Alumnes de 5è i 6è de primària de l'escola Josep Maria Xandri, de Sant Pere de Torelló
- **Cada tradició...un poema o una cançó**
Alumnes de 6è de primària de l'escola Pinyana, d'Alfarràs
- **A l'entorn de la font**
Alumnes de 3r i 4t de primària de l'escola Vedruna, de Ripoll
- **Treball cooperatiu: aprenem junts. Qualsevol nit pot sortir el sol**
Alumnes de 4t de primària de l'escola El Miracle, de Tarragona
- **Teatre a l'escola: Uns dies amb Sir William**
Alumnes de 5è de primària de l'escola Martí Poch, de l'Espluga de Francolí
- **Submarinistes. Descoberta del català Narcís Monturiol**
Alumnes de 5è de primària de l'escola Sant Gil, de Torà
- **Símbols de Catalunya**
Alumnes de 4t de primària de l'escola Puig-Agut, de Manlleu
- **El llegat andalusí al marquesat de Llombai**
Alumnes de 3r i 4t de primària de l'escola Sant Francesc de Borja, de Llombai
- **Treballem el calendari mes a mes**
Alumnes de 4t A de primària de l'escola Santa Anna, de Castellvell del Camp
- **Felicitats! Cavall Fort**
Alumnes de 3r, 4t, 5è i 6è de primària de l'escola Mare de Déu del Remei, d'Alcover
- **Pati sense pilotes**
Alumnes de 6è de primària de l'escola Juncadella, de La Celler de Ter
- **Descoberta del Delta de l'Ebre**
Alumnes de 5è de primària de l'escola Abel Ferrater, de la Selva del Camp
- **Un món ple d'arbres**
Alumnes de 5è de primària de l'escola L'Horitzó, de Barcelona
- **Bordils - Moita**
Alumnes de 4t de primària de l'escola Bordils, de Bordils
- **Shakespeare & Sagarra**
Alumnes de 4t de primària de l'escola Sant Gregori, de Barcelona
- **De l'expressió oral a la tradició catalana: els pastorets**
Alumnes de 5è de primària de l'escola L'Era de Dalt, de Tona

ENSENYAMENT SECUNDARI OBLIGATORI (ESO)

- **La xocolata**
Alumnes d'ESO de l'Institut Baix Camp, de Reus
- **Musiqueum L'ocell de foc. Una experiència musical, literària i artística**
Alumnes de 3r d'ESO de l'Institut Historiador Chabàs, de Dènia
- **Rondalles de la vall i del vell**
Alumnes de 1r d'ESO de l'Institut Manuel Sanchis Guarnier, de Castelló de Rugat
- **Tens un nom... i el sap tothom? Aproximació a la història local i nacional a través del nomenclatori viari de les ciutats de Barcelona i Olot**
Joan Bandrés, alumne de 4t d'ESO del col·legi Cor de Maria, d'Olot
- **Nens robats a Espanya**
Àngels Guinovart, Núria Serra i Lídia Vega, alumnes de 4t d'ESO del col·legi Mare de Déu de la Serra, de Montblanc

- **Besalú Medieval i l'Hostal de Mallorca**
Marc Font i Pau Bagó, alumnes de 3r d'ESO de l'escola Bell-lloc del Pla, de Girona
- **L'aigua font de vida i de riquesa. Els materials i el seu reciclatge. L'Univers. Les cultures del món. El paisatge de Lleida**
Alumnes de 1r d'ESO de l'Institut Manuel de Montsuar, de Lleida
- **Vorerer escrites. Un passeig literari pels carrers del Prat de Llobregat**
Alumnes de 3r d'ESO de l'Institut Salvador Dalí, del Prat de Llobregat
- **Voleu que us expliquem un conte?**
Alumnes de 4t d'ESO de l'Institut El Cairat, d'Esparreguera
- **El nostre cel és la terra: en la terra tinc l'arrel. El comte Arnau, de Joan Maragall**
Alumnes de 3r i 4t d'ESO de l'escola cooperativa El Puig, d'Esparreguera
- **Natura 3.0. Acció performativa i multimedial en tres actes**
Alumnes de 4t d'ESO de l'Institut Arabista Ribera, de Carcaixent
- **La forneria**
Helena Coll, Núria Rabassa i Regina Teixidó, alumnes de 4t d'ESO de l'escola Maristes Valldemia, de Mataró
- **Projecte Retis: transport i emmagatzematge d'energia**
Alumnes de 4t d'ESO de l'escola Cor de Maria, de Valls

BATXILLERAT I CICLES FORMATIUS

- **La cuina dels vint-i-cinc**
Miriam Asturias i Rubén Ruiz, alumnes de 3r de CFGM Cuina i Gastronomia i Serveis de Restauració de l'escola Joviat, de Manresa
- **A la recerca d'aliments amb antioxidants**
Lluís Guasch, alumne de 2n de Batxillerat de l'Institut Guindàvols, de Lleida
- **Estudi d'un ecosistema marí. Identificació de la biota macroscòpica i descripció de les comunitats als diferents àmbits biològics de la platja de Baix a Mar de Torredembarra**
Arnau Ribera, alumne de 2n de Batxillerat de l'Institut Torredembarra, de Torredembarra
- **L'empremta de Lluís Carulla i Canals**
Adrià Marly, alumne de 1r de Batxillerat de l'escola Bell-lloc del Pla, de Girona
- **Només vull la meua veu: poemes de Josep Grau i Jofre musicats per Gil Grau i Company**
Gil Grau, alumne de 2n de Batxillerat del col·legi La Salle, de Manlleu
- **Recerca sobre el TDAH**
Anna Mar Terradellas, alumna de 2n de Batxillerat de l'Institut Antoni Pous i Argila, de Manlleu
- **Pere Calders: l'altre nom de les coses**
Erola Palau i Cèlia Tort, alumnes de 2n de Batxillerat de l'Institut Jaume Callís, de Vic
- **L'escola els anys seixanta i setanta. Escoles progressistes catalanes: Escola Mireia**
Marc Alabart, alumne de 2n de Batxillerat de l'Institut Jaume Balmaes, de Barcelona
- **Millor amb xantana?**
Alba Serrano, alumna de 2n de Batxillerat de l'Institut Arnau Cadell, de Sant Cugat del Vallès
- **La dona a l'Esparreguera de la transició (1973-1983)**
Andrea Llamas i Marta Negre, alumnes de 2n de Batxillerat de l'Institut El Cairat, d'Esparreguera
- **Estudi de l'eficàcia del marro del café en la fertilització de diferents espècies vegetals**
Estel Call, alumna de 2n de Batxillerat de l'Institut Montsoriu, d'Arbúcies
- **El Nautilus i la successió de Fibonacci**
Alumnes de 1r de Batxillerat de l'Escola Andorrana de Batxillerat, de la Margineda (Andorra la Vella)
- **Videolits: recreacions de poesia catalana moderna**
Alumnes de 1r de Batxillerat de l'Institut L'Alzina, de Barcelona

- **Turisme arqueològic al Maresme**
Hadyaton Camara i Georgina Tur, alumnes de 2n de Batxillerat de l'Institut Premià, de Premià de Mar
- **Les serradores hidràuliques de les Valls d'Aneu**
Martí Giménez, alumne de 2n de Batxillerat de l'Escola Tecnos, de Terrassa
- **Miquel Espigulé i Plana (1910-1940)**
Marc Espigulé, alumne de 2n de Batxillerat de l'Institut Montsacopa, d'Olot
- **L'urdú i el català són una mateixa llengua. L'estudi comparatiu de l'urdú i el català**
Iram Zafar, alumne de 2n de Batxillerat de l'Institut La Ribera, de Montcada i Reixac
- **Aire: acció i reacció explosiva. La química de la pirotècnia**
Martí Sánchez, alumne de 2n de Batxillerat de l'Institut Cendrassos, de Figueres
- **Estudi sobre l'impacte econòmic que provocaria la independència de Catalunya**
Núria Falcó, alumna de 2n de Batxillerat de l'Institut Vila de Gràcia, de Barcelona

DIVERSOS NIVELLS

- **La biografia**
Tots els alumnes de la ZER La Segarra, de Sant Antolí
- **Descobrim les barraques de vinya del nostre poble**
Alumnes de l'escola de Maïans i Coll de Gossem, de Maïans
- **Foto-Poesia**
Alumnes de P4 fins a 5è de primària de l'escola El Sitjar, de Linyola
- **Emprendre a la meua escola**
Alumnes de cicle inicial i cicle mitjà de l'Institut escola Mare de Déu del Portal, de Batea
- **Les nostres llegendes**
Tots els alumnes de la ZER Nariada, d'Organyà, Coll de Nargó i Peramola
- **Projecte: de Cal Jepó a l'escola Catalunya**
Tots els alumnes des de P3 fins a 6è de primària de l'escola Catalunya, de Sabadell
- **Treball sobre Pere Calders**
Tots els alumnes de l'escola Les Pinediques, de Taradell
- **Escriviu, llegiu i creixiu. Visita d'Emili Teixidor a l'escola Antoni Gaudí i homenatge a l'escriptor**
Tots els alumnes de l'escola Antoni Gaudí, de Sant Boi de Llobregat
- **Juguem? Si vols jugar, hauràs de cooperar**
Tots els alumnes de l'escola Paisos Catalans, de Lleida

MÚSICA

- **Hi havia una vegada... La banda sonora dels contes infantils**
Alumnes de nivell avançat de l'escola municipal de música Robert Gerhard, de Valls
- **2 Premis de 2.000 euros cadascun a experiències que fomentin la comunicació en català entre l'alumnat dintre i fora de l'aula**
- **Contapatís**
Alumnes d'educació infantil i primària del col·legi Sant José de Calasanz, de Fraga
- **L'escola avui**
Tots els alumnes de l'escola La Monjoia, de Sant Bartomeu del Grau
- **Jurat**
Carne Alcoverro, Joan Arjona, Rosa Boixaderas, Josep M. Calbet, Alba Espot, Assumpta Fargas, Josep González-Agàpito, Anna Ramis i Maria Vinuesa

LA 'BIBLIOTECA DEL CATALANISME' EDITARÀ UN TEXT INÈDIT DE GAZIEL

Agustí Calvet, *Gaziel*.

La “Biblioteca del Catalanisme”, de RBA, publicarà aquesta tardor una antologia inèdita d’articles de *Gaziel*, preparada i corregida per l’autor mateix. Es tracta de *Tot s’ha perdut* en una edició de Jordi Amat. A mitjan dècada dels cinquanta del segle XX, quan vivia desarrelat a Madrid i feia gairebé dues dècades que no publicava un sol article a la premsa, Agustí Calvet, *Gaziel*, va decidir de rellegir tota la seva obra periodística. Aleshores va fer una selecció

dels seus textos sobre Catalunya i el catalanisme, que havien estat publicats sobretot al diari *La Vanguardia* però també al liberal *El Sol*, de Madrid, i els va corregir a fons. En aquesta antologia, que aplegava articles escrits entre els anys 1922 i 1934, *Gaziel* no solament oferia una crònica memorable d’uns anys crítics i capitals de la política catalana –el període que va de la dictadura de Primo de Rivera al col·lapse del catalanisme motivat pels fets del 6 d’octubre passant per l’inici il·lusionador de la Segona República–, sinó que assajava, a més, explicacions ambiciosos sobre les relacions de Catalunya i Espanya, i demostrava la seva lúcida independència de criteri a l’hora d’anitzar les arrels i l’evolució dels líders i els partits del moviment catalanista.

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Gerba

Si paradís hi havia a la Terra, l’illa de Gerba era. Visitada pels mites, era habitada pels lotòfags, que com a menjar donaren lotus als homes d’Ulisses, els quals “tan prompte com provaren aquests fruits de mel, ja no desitjaven tornar” (*Odissea*, cant IX), perdien la memòria. En la mar i el seus camins, com un vaixell ocre ancorat enmig del blau, cenyit de daurades platges voretales de palmeres escabellades que s’agrunsen en l’aire; masets dispersos (*menzel*), cúbics i blancs i blaus, fràgils,

coronats per voltes i cúpules, protegits pel gesmiler, la parra i la llimera, adossats a l’aljub d’aigua austera, amb hortetes de verdura estricta –clots d’alficossos, tan nostres– i vinyes, oliveres retorçudes, figueres despampolades, ametllers i magraners. (Però el turisme salvatge ha fet de l’edèn un negoci i ha portat l’abandó a les alqueries i als obradors, l’esterilitat als erms vergers, el silenci a les ollereries, el ciment a la costa.)

Gerba es convertí en una plaça clau per a evitar les falconades dels tunisencs contra la nostra Sicília. Per això, fou ocupada en 1284, en nom de Pere el Gran, per l’almirall Roger de Llúria i integrada com a territori de la corona i nació. Al segle XIV el cronista Ramon Muntaner, l’empordanès senyor de Xirivella, en fou nomenat governador després que “lo senyor infant barrejà l’illa (...) e guanyà tant que la messiò que les galeres havien feta e só que

UN CENTENAR DE PERSONALITATS, CONTRA LA RETIRADA D’UNA OBRA D’ANTONI MIRÓ A GANDIA

La pretensió de l’alcalde de Gandia, el popular Arturo Torró, de retirar una escultura d’Antoni Miró instal·lada fa sis anys a la plaça del 25 d’Abril i que commemora la batalla d’Almansa ha topat amb la societat civil. Un centenar de personalitats ha signat un manifest impulsat per Acció Cultural del País Valencià (ACPV) on reclamen que el monument continue en el seu lloc original. Entre més, l’han signat Manuel Baixauli, Carmen Calvo, Rosana Pastor, Joan Francesc Mira, Eliseu Climent, Joan Olivares, Núria Cadenes, Vicent Berenguer i Gemma Pasqual.

Antoni Miró.

A LA VENDA LES ENTRADES DE L’AUCA DEL BORN’, L’ESPECTACLE DEL TRICENTENARI

Ja es poden adquirir les entrades de l’*Auca del Born*, l’espectacle amb què el mes de setembre s’inaugurarà el Born Centre Cultural i que serà el tret de sortida dels actes del tricentenari BCN. Les entrades es poden adquirir, a un preu de dos euros, al web www.bcn.cat/tricentenari, al Palau de la Virreina i, a partir del 12 de setembre, a les taquilles del Born Centre Cultural. L’espectacle és un homenatge als ciutadans que van viure i lluitar al barri de la Ribera el 1714. Escrit i dirigit per Jordi Casanovas, és una proposta que, a la manera d’una auca, explica la vida al Born abans i després del setge, i que s’interpretarà a diversos punts del jaciment.

Houmt-Souk, capital de l’illa de Gerba.

costaren d’armar, se quità”. El domini fou intermitent; de fet, el capellà d’Alfons el Magnànim ens conta que el 5 d’agost de 1433 va caldre reconquerir-la pel “senyor rei ab tot son estol e gran armada (...) e lo rei de Tunis perdé tendes e desferra e tot quant tenia”. Al sud-est de l’illa uns nobles murs i un topònim encara donen testimoni de les fortificacions de 1285 i recorden, malgrat el lotus, la presència catalana: “Al-Qastil”, el castell.

“Pensava que la participació catalana en el tràfic d’esclaus era irrellevant”

Jordi Tomàs (Barcelona, 1971), antropòleg i escriptor, publica a Proa la novel·la *El mar dels traïdors*, sobre el tràfic d’esclaus entre la costa africana occidental i Amèrica.

—El tràfic d’esclaus us devia interessar de fa temps, oi?

—Sí. Hi vaig arribar a partir del meu interès per l’esclavatge a l’Àfrica occidental sense pensar en la part catalana. Però, fa uns tres anys, em van demanar una sessió de postgrau al Centre d’Estudis Africans i en posar en context les dades vaig anar a petar al cas català. La participació francesa, anglesa, portuguesa, castellana, holandesa, sueca o danesa és ben coneguda però la catalana, no. Pensava que era un fet molt anecdòtic, irrellevant, i em vaig adonar que allò era més potent que no pensava.

—Ja s’hi deuen dedicar alguns historiadors, no?

—Sí, fa temps, però vaig pensar que calia que el cas arribés a molta gent i, com que fa anys que faig ficció, vaig optar per escriure una novel·la, i d’aventures.

—Vàreu pensar ben aviat a fer-la protagonitzar, i narrar, pel metge que viatja en el vaixell esclavista?

—Primer vaig triar unes altres opcions, però les vaig abandonar pel metge perquè em semblava que qui millor podia fer de narrador era un humanista idealista, algú extern, no pas un alt càrrec del vaixell. Molts dels documents de la vida als vaixells ens arriben pels metges, que s’ocupaven de la salut dels esclaus i de l’alimentació. A més, el metge protagonista, com que és la seva primera feina, pot descobrir de mica en mica la vida al vaixell i veure quin pa s’hi donava.

—Heu omplert el vaixell de tota mena de traïdors, per fer justícia al títol.

—Ja el protagonista viu una traïció constant, si més no, en el dubte. Primer considera que l’han enganyat: pensava treballar en un vaixell comercial i ho fa en un d’esclaus, en una època que el tràfic d’esclaus ja estava prohibit. Fins i tot sospita que la família sabia en quin vaixell treballaria i no li ho havien dit. Després n’hi ha altres. Hi ha persones, al vaixell, que el traïxen. També sospita que el capità traïx els propietaris del vaixell. Sense avançar l’argument, a mesura que

JORDI PLAY

Jordi Tomàs publica la novel·la *El mar dels traïdors*, a l'editorial Proa.

van passant els dies, les traïcions es van encadenant perquè tothom hi està ficat. Per tant, la classe governant traeix el poble; la gent que viu a les colònies traeix els de la metròpoli i les diferents potències traeixen els acords mutus, i n’hi ha més que no puc avançar. Clar, n’hi ha una altra: el protagonista s’acaba traïent a si mateix.

—A casa nostra només coneixem un negrer, el marquès que té una estàtua a prop del port de Barcelona.

—Per començar penso que és una vergonya que tinguem l’estàtua. No era l’únic, ni de bon tros. I aquesta és la raó de la novel·la. Directament molta gent es beneficiava del tràfic i tinença d’esclaus. Hi ha mariners catalans, al segle XIX, que anaven a l’Àfrica occidental, hi compraven esclaus i els portaven al Carib i Amèrica del sud. Ho feien també els mallorquins, valencians, bascos, càntabres i andalusos. Era la tònica de l’època. Hi havia, per tant, propietaris de vaixells, tripulació, i després els

indianos que compraven els esclaus tot i haver-se’n prohibit el tràfic. *Indianos* que van fer, a casa nostra, grans obres de beneficència: asils, hospitals, escoles... No cal dir que, ni de lluny, tots els *indianos* fossin esclavistes.

—Il·legal, però consentit, no?

—L’Estat espanyol havia signat convenis internacionals però la monarquia espanyola ho permetia i fins i tot els premiava amb títols de noblesa, com el del marquès de Comillas.

—Això vol dir que la demanda de mà d’obra sense remunerar era important.

—Les plantacions de cafè, cacau, canya de sucre o cotó havien funcionat amb esclaus negres. Així es podia abaratir el preu d’aquests productes, com ara passa amb tot el que importem del Tercer Món, manufacturat sota condicions laborals que volem ignorar. I aquí tornem a la novel·la, perquè aquest és un dels grans dilemes amb què s’enfronta el protagonista, en el sentit que aquella vida que viu a Barcelona, en sortir s’adona que és possible gràcies al patiment de molta gent. I per això també podríem dir que el seu viatge és iniciàtic: es fa gran en adonar-se de la cruïlla del món.

Lluís Bonada

Discriminació familiar

El *Diccionari de la literatura catalana* pensa que no cal indicar que durant els trenta anys d'exili Agustí Bartra es lliurà amb la seva dona, Anna Murià, a la traducció de l'anglès i del francès al castellà de tota mena de llibres de prosa, sovint a quatre mans, si bé Bartra solia signar les versions, atès el prestigi que assolí en el món editorial mexicà. Les traduccions poètiques, sense la cooperació de Murià, també són nombroses. En canvi, l'article del *Diccionari...* dedicat a Murià indica que a Mèxic "hi treballà com a traductora de l'anglès i el francès al castellà".

El lloro fa més por del compte

Quaderns Crema-Lluís Maria Todó diuen que l'Émile d'*El gat*, que ha torturat el lloro de Marguerite en venjança per la mort del gat, "s'esfereïa pensant en les seves futures trobades; tots dos sols a la sala, ell i l'ocell amb la cua amputada". L'Émile de Simenon no tem pas trobar-se sol amb el lloro a la sala, sinó amb Marguerite: "S'esfereïa pensant en els futurs cara a cara a la sala en presència de l'animal amb la cua amputada" ("*il s'effrayât de leurs tête-à-tête futurs dans le salon en présence de la bête amputée de sa queue*").

Revolt fantasma

Quan el genet se'n va, l'Àlicia d'*A través del mirall* diu, segons labutxaca-Salvador Oliva: "No trigaré pas gaire a veure'l tombar el revolt, espero". Quin revolt? El que diu Àlicia és que no trigarà gaire a veure'l caure, perquè queia sovint: "*It won't take long to see him off, I expect*". I, efectivament, el genet cau de seguida.

Lluminositat exigent

El DIEC1, ho confirma el DIEC2, diu que un fotòfil és l'organisme "que viu en condicions d'elevada lluminositat". Ha de ser gaire elevada? Enciclopèdia i el GD62: "Es diu de l'organisme que necessita llum per viure".

RBA editarà, en un volum, els cinquanta relats del pare Brown, el capellà detectiu de Chesterton

La revista *D'Ací d'Allà* deia, el juliol del 1928, que "ha calgut que Josep M. Junoy sentís, en veure Chesterton per la Ribera de Sitges, adés passejant, adés jugant amb els infants, el desig vehement de trasplantar totes les seves obres a la nostra llengua vernacle". Els lectors catalans ja n'havien pogut llegir *L'home perdurable*, publicat l'any anterior en versió de Marià Manent. L'any de la seva segona visita a Catalunya –la primera havia estat el 1926– apareixia, impulsat per Junoy des de *La Nova Revista*, l'assaig *Herètics* en versió de Pau Romeva. Aquesta obra inaugurava la col·lecció "Obres de G. K. Chesterton", de *La Nova Revista*. El pròleg de Romeva constitueix l'assaig català més important que s'hagi escrit sobre l'autor abans de la guerra.

El segon títol de la col·lecció va ser l'assaig *Allò que no està bé del món*, publicat el 1929, també en versió de Romeva. La traducció de *L'home que fou dijous*, la novel·la més cèlebre de Chesterton –un cop més, de Romeva–, va aparèixer primer a la *Revista de Catalunya*, el 1931, i després en un volum dels "Quaderns Literaris" coincidint amb l'any de la mort de l'escriptor, el 1936, el mateix any que havia fet la seva tercera i darrera visita a Catalunya. Hi ha una reedició actual de la versió de Romeva: Quaderns Crema la rescata el 2005. L'any 1969 Edicions 62 en publica una nova versió signada per Carles Unterlohner Clavaguera que s'ha reeditat diverses vegades. Segons Sílvia Coll-Vinent, especialista en la recepció catalana de Chesterton, aquesta versió s'inspira en la de Romeva.

Després de la guerra, les traduccions posteriors de Romeva de Chesterton les va fer en castellà, i el desig de Junoy es va fer més eteri. El record de les tres visites de l'escriptor a Sitges ha quedat, però, immortalitzat amb un monòlit.

Chesterton va escriure uns vuitanta llibres, centenars de poemes, vora dues-centes narracions curtes, quatre mil assaigs i diferents obres de teatre. Era un crític literari i social, historiador, dramaturg, novel·lista, teòleg i apòlogista catòlic, i autor de novel·la d'intriga. Si la seva novel·la més coneguda és *L'home que fou dijous*, el seu protagonista més conegut és el capellà detectiu pare Brown, protagonista d'uns cinquanta relats, aplegats després en cinc llibres, només un dels quals, *La innocència del pare Brown*, es trobava en català. El va publicar Kapel el 1986 en versió d'Àlvar Valls. Cal recordar que el 1997 Bromera va publicar un recull de tres relats extrets del llibre amb el títol *El jardí secret* i en traducció de Salvador Montaner.

Ara RBA s'ha decidit a traduir els cinc llibres del pare Brown. El volum apareixerà el mes de novembre a "La Negra" amb el títol *Els relats del pare Brown*. La traducció és d'Imma Estany. Amb la sana intenció que l'hipotètic lector, desconexor dels relats, no reuli en veure que el protagonista és un capellà i l'autor, un catòlic reconvertit, l'editorial indicarà a la contracoberta que "la tèrbola màgia dels misteris de Chesterton es resol sempre amb explicacions d'aquest món terrenal, i mai apel·lant als miracles o a la metafísica".

EL TEMPS

"Chesterton a Sitges", pàgina il·lustrada de la revista *D'Ací d'Allà*, del juliol del 1928.

Les vergonyes del traductor

Lluís Bonada

El lector de la introducció de la primera novel·la d'Anne Brontë traduïda al català trobarà que el paràgraf inicial està protagonitzat per una frase coixa i poca-solta que, per a acabar-ho d'adobar, conté una coma sobrera, la primera: "La més jove dels fills Brontë, és més coneguda per les seves novel·les *Agnes Grey* i *La llogatera de Wildfell Hall*, escrites en gran part a partir de les seves experiències com a institutriu". El lector es pregunta: més coneguda per les seves novel·les que no pas per què?

A la pàgina següent, descobrirà que l'autor de la introducció desconeix el sentit del verb *titllar*, perquè hi diu que la novel·la ha "estat titllada com a primera novel·la feminista de pes", a no ser que pensi, com a masclista repatani, que l'etiqueta *feminista* és pejorativa.

La llogatera de Wildfell Hall

ANNE BRONTË

Traducció de Joan Antoni Cerrato
El Gall Editor. Pollença, 2013.
636 pàgines / 28 euros

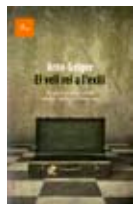
EL TEMPS
Anne Brontë

L'autor de la introducció és el traductor mateix, Joan Antoni Cerrato (Manacor, 1961), mestre de primària, novel·lista i poeta que ja ha girat diverses obres de l'anglès. I això fa greu el cas, perquè a partir d'aquestes relliscades, el lector es malfiarà de la traducció. Si comença a llegir la introducció a la llibreria abans de saber si es decideix a comprar l'exemplar, és possible que es desanimi.

L'editor, que ha fet un gran esforç en publicar una novel·la tan extensa, no hauria d'haver deixat que el traductor ensenyés les seves vergonyes, fàcils d'esmenar, d'altra banda. Però, sobretot, hauria d'haver estat el primer a sospitar de la qualitat de la traducció. Potser llavors hauria vist que el traductor utilitza paraules que no sempre són les més genuïnes, com escassetesa, i hauria optat per contractar un bon corrector.

Els llibres clàssics com la novel·la d'Anne Brontë han de ser girats a un català impecable, indiscutible, modèlic, que provoqui tanta admiració com la novel·la. I han de comptar amb introduccions excel·lents, siguin del traductor o no.

Un pare i un fill, separats i units per l'Alzheimer

El vell rei a l'exili

ARNO GEIGER

Traducció de Ramon Monton
Proa. Barcelona, 2013.
200 pàgines / 17,90 euros

L'August ha viscut sempre al mateix poblet austríac. És un home reservat, pràcticament un desconegut per als seus fills. Des que té Alzheimer, se sent fora de lloc i a tota hora demana de tornar a casa seva. "Vull tornar a casa", reclama insistent, com un vell rei a l'exili. "Ja hi ets", li repeteix l'Arno, el seu fill escriptor. Aquesta és la història de com es teixeix un nou vincle paternofilial a partir d'una malaltia que genera molta incomprensió.

De Benet XVI al sorprenent papa Francesc

L'Església davant de la cruïlla

FRANCESC TORRALBA

Editorial Pòrtic. Barcelona, 2013.
326 pàgines / 17 euros

La notícia de la renúncia del papa Benet XVI, encara en plenitud de facultats intel·lectuals, va agafar a tothom de sorpresa. Francesc Torralba, que el coneix amb profunditat, traça la seva figura i les circumstàncies del seu govern. El llibre també aborda els grans reptes de l'Església en una etapa clau i analitza la figura del nou sant pare, que amb una nova manera de fer il·lusiona i també desconcerta la comunitat cristiana.

Una reina que es debat entre l'amor i el servei al país

Confidències d'una reina

TERESA SAGRERA

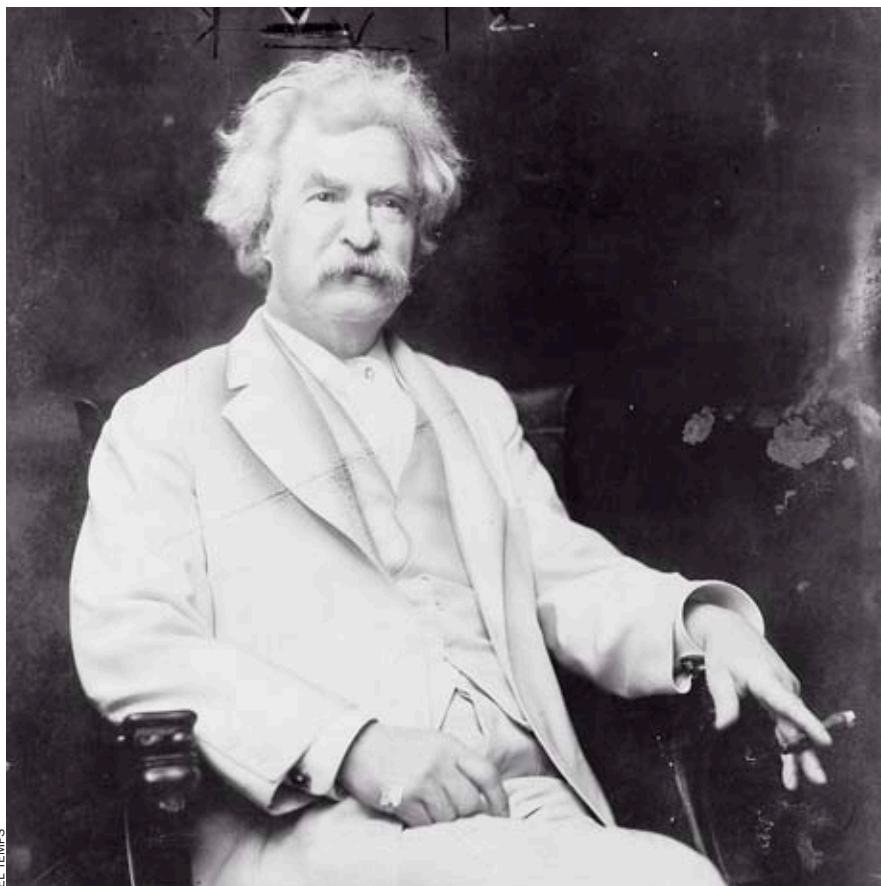
Columna Edicions. Barcelona, 2013.
350 pàgines / 19,90 euros

Peronella d'Aragó és una reina que es debat entre l'amor i l'obligació envers el seu país. Casada a catorze anys amb Ramon Berenguer IV, un home endurit per les batalles i vint anys més gran que ella, descobrirà l'amor al costat d'un trobador, Guillem de Vilarsa. Instal·lada a Vila Maior, també descobrirà el poder de l'amistat amb la seva dama, la Loreto, però no quedarà allunyada de les intrigues entre nobles pròpies d'aquella època.

Tom Sawyer, el nostre gran germanet

Joan Daniel Bezsonoff

Mark Twain

Si definir la mala literatura no costa gaire, distingir la bona literatura no és pas fàcil. Un criteri que proposi rau en el famós lema publicitari de Tintín. “De sept à soixante-dix-sept ans”.

Algunes obres tenen el privilegi de travessar els anys i d'agradar a totes les edats. Pensi en les meravelloses memòries de Marcel Pagnol, *Les lettres de mon moulin* d'Alphonse Daudet.

Les aventures de Tom Sawyer de Mark Twain constitueix un dels cims d'aquesta literatura atemporal. Aquest llibre em va agradar als deu i als vint anys. L'he tornat a llegir al portal dels cinquanta i la màgia ha operat de nou.

Aquesta obra mestra, arraconada en les seccions de la literatura juvenil on els editors la manipulen, l'estripen i la trituren com les novel·les d'Alexandre Dumas i Jules Verne, és sensacional i pot agradar –ho repeteixi amb solemnitat– als lectors de qualsevol edat.

L'home madur hi descobrirà una amargor somrient que un pallago de deu anys no veurà. Feliç el lector que encara no s'ha endinsat pel món deliciós de Sant Petersburg, el poble imaginari vora el Mississipí on viuen en Tom Sawyer, en Huckleberry Finn, el terrible Joe l'Indi, així com la Becky Thatcher,

molt més simpàtica i bonica que la seua homònima britànica.

El llibre no té pas una intriga ben estructurada com les novel·les d'Albert Sánchez Piñol, per exemple. Ans al contrari, es presenta com un enfilall d'històries amb un lligam narratiu molt fluix. Tant se val. La lectura és deliciosa. L'humor, tintat amb una melangia discreta, amara tot el relat. En Tom somia que és Robin Hood. “S'hauria mort si no hagués aterrat en un llit d'ortigues i no s'hagués aixecat massa ràpidament per un cadàver”.

Com ningú, Mark Twain ha sabut recrear el món màgic de la infantesa amb els seus entusiasmes, els seus embadaliments, el seu egoisme i les seues supersticions. A Massy, quan

Les aventures de Tom Sawyer

MARK TWAIN

Editorial La Galera

Traducció Maria Antònia Oliver

Barcelona, 2012

280 pàgines / 10,95 euros

tenia deu anys, també volia ser Robin Hood i, si no em feia por Joe l'Indi, mai no m'hauria aventurat pels subterranis de l'Avenue Saint-Marc on deien que “l'homme des caves” raptava els mainatges per endur-se'ls a la Xina.

Al moment melangiós d'acomiadarnos d'en Tom Sawyer i de tots els seus companys, recordi aquests versos de José María Valverde: “¡Oh Señor, aquel niño que yo era / quiere pedirte, muerto, / que le dejes vivir en mi presente un poco!” (José María Valverde, *Hombre de Dios*).

<http://mitropane.vefblog.net/>

La subtileza d'un plec

EL TEMPS

21.Febrer.2013, peça feta de llautó.

“El descobriment del fet que els materials són dúctils representa la constatació que el món és un objecte voluptuós. La matèria, si ho pensem bé, està feta perquè la toquem, perquè la dobleguem, perquè la palpem. La matèria representa una temptació constant, una incitació que intervinguem sobre ella”. El poeta Carlos Marzal comença així la seua aportació al catàleg que acompanya a l'exposició “Llum i geometria”, de l'artista David Rodríguez Caballero (Palència, 1970). L'observació de les peces que de fa dues setmanes s'exposen al Centre del Carme constata la pulsio de Rodríguez Caballero per intervenir sobre els materials i experimentar en l'àmbit de l'abstracció geomètrica. L'exploració es fa encara més notable i reeixida entre les parets nues i vetustes del refectori gòtic d'aquest antic convent avui reconvertit en centre d'art. El projecte s'ha dissenyat específicament per al Centre de Carme.

A primera vista, el que s'hi trobarà l'espectador serà un bosc de peces metàl·liques de gran format, una selecció d'obres compostes per dues escultures monumentals de més de dos metres d'alçada, tres escultures verticals fetes d'alumini i cinc corbes plegades sobre elles mateixes, quatre fetes de llautó i una de coure. El que hi ha darrere és un llarg període d'exploració artística que portà Rodríguez Caballero, durant la dècada passada, a treballar en el camp de l'escultura metàl·lica, una exploració

Rodríguez Caballero ha evolucionat de la pintura amb disposició escultòrica cap a l'escultura pròpiament dita

que, segons alguns crítics d'art, l'ha aproximat a les tècniques arquitectòniques. De fet, algunes de les peces mostren la verticalitat de què s'ha amarat Rodríguez Caballero durant la seua estada a Manhattan.

Siga com siga, als plegaments i les corbes, l'artista hi incorpora l'element lumínic, de manera que els jocs de llums i ombres es multipliquen i enriqueixen l'obra. El reflex de la llum sobre les superfícies metàl·liques deixa al descobert matisos i textures que l'espectador va descobrint a mesura que passeja entre les peces. “Llum i geometria” constitueix la primera mostra dedicada exclusivament a l'escultura de Rodríguez Caballero, un artista que ha passat part de la seua vida a València.

Per tal d'acompanyar aquestes escultures s'inclouen en la sala una sèrie de vitrines amb una selecció de l'obra sobre paper de Rodríguez Caballero, qui en els seus inicis artístics s'afavorirà en el món de la pintura. Tal com ell mateix ha manifestat, “els dibuixos són recorreguts limitats a manera de xarxes connectades per petits camins plens de sorpreses, les quals es manifesten a través de la irregularitat de les línies, a través d'un pols deficient i la imperfecció formal”.

Per a Carlos Marzal, Rodríguez Caballero és un autor que “ha evolucionat des de la pintura amb disposició escultòrica cap a l'escultura pròpiament dita”. L'artista, diu el poeta, “ha entès la dialèctica d'estirp física que s'estableix entre l'home i les formes geomètriques. D'ací que les seues escultures suposen per a l'espectador una mena de confessió personal a propòsit de les seues relacions amb el món”.

Violeta Tena

“Llum i geometria”, de David Rodríguez Caballero. Centre del Carme, fins l'1 d'octubre.

El Museu del Càntir presenta la gran ceràmica d'Ivana i Saura Vignoli

■ Argentona (Maresme)

Un any més, al Museu del Càntir presentem una exposició de ceràmica d'alt nivell durant la Fira Internacional de Ceràmica i Terrissa; enguany, la producció ceràmica d'Ivana i Saura Vignoli, de Bottega Vignoli, Faenza (Itàlia). Les germanes Vignoli van obrir l'obrador de ceràmica l'any 1976. La seva investigació estilística parteix de la gran tradició renaixentista de la majòlica o pisa de Faenza (Itàlia), que s'expandeix pel Mediterrani per la influència de l'art bizantí, de l'hispano-àrab i de la Roma imperial. La tècnica original de cocció "de reducció al gran foc" utilitzat per les germanes Vignoli permet crear reflexos en la majòlica vidriada a 940 graus. Durant la cocció, els fins òxids metàl·lics utilitzats per a la decoració es dipositen a la superfície, cosa que dóna lloc a una gamma infinita de colors iridescents que fan que cada creació sigui única. Els temes decoratius van des de reinterpretacions històriques fins a motius completament originals.

MUSEU DEL CÀNTIR

Ivana i Saura Vignoli. Museu del Càntir fins el 15 de setembre.

La fotografia, protagonista de la sala Espailamaga

■ Barcelona

La nova sala Espailamaga (carrer del Notariat, 8) presenta l'exposició fotogràfica "Butterfly Days", de Bego Anton. El nou espai creatiu i expositiu vol ser un aparador de la cultura emergent amb propostes arriscades i noves, i es centra en la fotografia i la il·lustració. Fins ara s'hi han mostrat les fotografies de David Datzira, "Llums del nord", i la proposta "Fotómetro", en el circuit de fotografia documental produït per la Photographic Social Vision.

Bego Antón (Bilbao, 1983) es va especialitzar en fotoperiodisme a Barcelona. Gran part dels seus projectes fotogràfics exploren la relació d'amor i desamor entre l'home i la natura. També li interessen especialment els petits col·lectius que resulten estranys a una part de la societat.

"Butterfly Days", de Bego Anton. Espailamaga fins el 18 d'octubre

Exploració pels paisatges abandonats

■ Alacant

Els llocs abandonats no solen cridar l'atenció, precisament perquè solem identificar-ne l'abandonament amb la inutilitat. Ara F. Carlos Campillos i Andrea

LA CIGARRERA

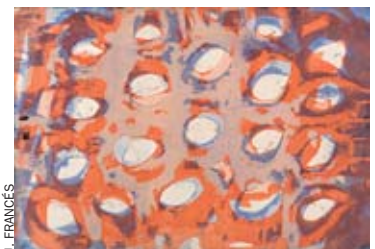
Peñalva ens inviten a explorar aquests indrets en una exposició de 16 fotografies i set píncoles visuals que són el resultat de més de quatre anys de feina i de la gravació, en cinc països diferents (Portugal, França, Anglaterra, Espanya i Itàlia), d'un documental sobre l'exploració urbana. Són antigues fàbriques de tabac, cementiris, una pista d'esquí o l'escenari en desús d'un *spaguetti* western..., espais que, comptat i debatut, ens fan reflexionar a propòsit de la bellesa i el pas del temps.

"Los lugares olvidados". Las Cigarreras fins el 8 de setembre

Dones, identitat femenina i art a l'IVAM

■ València

"Identitat femenina en la col·lecció de l'IVAM" reuneix 63 obres de 49 dones artistes dels segles XX i XXI que formen part de la col·lecció del museu, l'obra de les quals és el resultat de la vindicació de la seua identitat. Aquesta mostra,

J. FRANCÉS

Sèrie "Fondo submarino", 1980.

que ja ha passat pel Brasil, Colòmbia, Xile, l'Uruguai i l'Argentina, es va projectar amb motiu de l'organització de Woman Together per a impulsar els objectius del mil·lenni de les Nacions Unides.

En l'exposició es poden veure obres, entre més, de Magdalena Abakanowicz, Ida Barbarigo, Victoria Civera, Susy Gómez, Carmen Laffon, Eva Lootz, Barbara Schwartz, Laurie Simmons o Sue Williams.

"Identitat femenina". Institut Valencià d'Art Modern fins l'1 de setembre.

La història prodigiosa de Lupita i Don Manuel

Àlex Gorina

Fent una recerca que ara no cal determinar, trobo el nom de Lupita Tovar, l'actriu mexicana d'Oaxaca instal·lada a Hollywood que va interpretar el paper d'Eva, la protagonista de la versió llatina dirigida per George Melford, també al 1931, del *Dràcula* de Tod Browning, el de Bela Lugosi. El 27 de juliol va fer 103 anys i, pel que veig en una entrevista recent, està súper bé de cap i d'aspecte. És un testimoni importantíssim dels primers temps del sonor, quan actors autòctons interpretaven la segona versió dels films americans per a cada país; a més, és l'estrella de la primera pel·lícula sonora mexicana: *Santa*, d'Antonio Moreno.

Lupita Tovar es va retirar el 1945 després d'un bon matrimoni amb el productor Paul Kohner i de ser mare del també

productor Pancho Kohner (molt aficionat a Charles Bronson) i de l'actriu Susan Kohner, que arribaria a la final d'un Oscar gràcies a aquell melodrama de melodrames amb Lana Turner, *Imitació a la vida*. També és àvia de Paul Weitz i Chris Weitz, el de *Crepúsculo: Luna nueva* i *La brújula dorada*. Quines nissagues!!!

De tota aquella etapa de versions en molts idiomes, us recomano *Hollywood Talkies*, d'Òscar Pérez i Mia de Ribot, una aproximació afectiva a l'aventura d'aquells grans professionals.

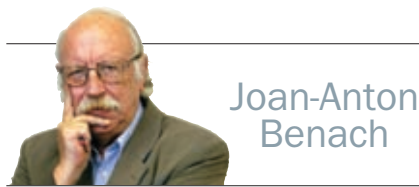
Entre tots plegats hi era Manuel Arbó, o Manuel Arbó del Val, un actor madrileny molt ben considerat abans de la Guerra Civil, que també apareix al *Dràcula* hispanoparlant interpretant el paper de Martin, un empleat del manicomi on tanquen Renfield, i que no pot amagar el seu parlar castís amb un deix aragonès que recorda el de Martínez Soria. Curiosament, els darrers anys de la seva vida, havent retornat al cinema espanyol, va treballar a *La ciudad no es para mí*, a més de *Con el viento solano*, de Camus; per

a mi el que em crida més l'atenció és el seu debut, molt abans (1915), quan va aparèixer en la producció catalana més important de la història, ara perduda.

Es tracta d'*Els misteris de Barcelona*, un serial per episodis dirigit per Albert Marro, també conegut pel títol *Barcelona y sus misterios*, que correspon a les produccions franceses de Feuillade, i que Georges Franju deia haver vist i admirat. Amb vuit capítols i una segona part que es va dir *El testament de Diego Rocafort*, va ser una superproducció de gran èxit i creativitat típica de la productora Hispano que ens ajudaria a definir molt millor el nivell de progrés narratiu i visual d'un cinema català que llavors vivia un dels seus moments de glòria, i que s'exportava sense problemes. Malauradament, no ens en queda cap còpia. La desídia i les destruccions dels bombardejos de la Guerra Civil en poden ser la causa, i em consta que Mariona Bruzzo, cap de l'arxiu de la Filmoteca de Catalunya, donaria molt per a rescatar i restaurar aquest clàssic. Seria gairebé l'obra d'una vida!

TEATRE

El Grec de cara al 2014

Joan-Anton Benach

Quan dimarts de la setmana passada va aparèixer davant dels mitjans de comunicació, Ramon Simó, el director del Grec, era la imatge de l'home raonablement alleujat. Tranquil. Després que la temporada 2012-2013 va suposar per a les arts escèniques locals una patacada notable pel que fa a la xifra d'espectadors, es podia témer que el públic del festival d'estiu de Barcelona tindria una davallada important. Sembla, però, que el consumidor de teatre, dansa i música ha pres consciència que en l'oferta del Grec

hi ha quelcom excepcional i prefereix estalviar en unes altres opcions espectaculars per a assistir a les propostes de la temporada estiuenca. D'entrada, Simó es felicitava d'haver aguantat el temporal i mantingut la mobilització general del públic en els 120.000 espectadors de l'any passat, una quantitat coronada per al petit augment del nombre d'espectadors de pagament.

El balanç que Ramon Simó ha fet del Grec 2013 ha estat ple de clarobscur. Examinant els índexs d'ocupació per gèneres, els resultats indiquen que els quatre espectacles de circ han interessat a 5.574 espectadors, els quals han ocupat el 86% de les places que els havien assignat. Les vuit propostes de dansa han estat vistes per 10.652 espectadors i han assolit un índex d'ocupació del

Ramon Simó

70%. El teatre, amb 27 espectacles programats, ha reunit, com és lògic, la xifra més alta d'espectadors (35.878), però, en canvi, l'ocupació dels locals només ha estat del 54%. La música, amb algunes ocupacions del 100%, i el Mini-Grec, per al públic familiar, completen el panorama del festival.

Una nota ben positiva del Grec 2013 la donen els 13 projectes de coproduccions internacionals que han sorgit per a l'edició de l'any vinent. També és encorat-

La mexicana Lupita Tovar, protagonista de la versió llatina de *Dràcula*.

Doncs bé, Manuel Arbó, amic i actor de molts dels grans directors espanyols de la República i del franquisme, va explicar a Lupita Tovar, durant la seva convivència a la Universal i *Dràcula*, que havia viscut al carrer de Flassaders de Barcelona mentre es feia el rodatge, en què la productora aprofitava un magatzem de pinsos i garrofes de l'apoderat de l'empresa per a deixar-hi les segones preses descartades, preparades per a una reexplotació en cinemes de poble.

Vés a saber si en unes golfes closes del barri antic encara ara no s'hi amaga aquest tresor del cinema català! O fins i tot si Lupita Tovar no en té una còpia regalada...

jador que els espectacles internacionals hagin tingut una ocupació del 77%. La part més negativa, però, era veure que uns espectacles veritablement superbs com "Hate Radio", sobre la guerra civil a Ruanda, o les "Tragèdies romanes" de Shakespeare, extraordinàriament innovadores, deixaven massa espais buits en el teatre en algunes sessions. Penso que Ramon Simó farà santament si abona i enforteix la línia internacional del Grec, la qual enguany ha estat, com es preveia en aquesta secció, magnífica en conjunt. Més que no pas afavorir el que ja funciona prou bé –que és la temptació "política" d'una campanya que al capdavant depèn de l'administració pública–, el Grec ha de potenciar el que li ha donat prestigi i presentar produccions autòctones potents, la gran llacuna del 2013, que incideixin en la qualitat de la temporada ordinària, que començarà a la tardor. Els millors festivals d'Europa s'ho plantegen així.

ART

Picasso, caparrut

Ricard Mas Peinado

El Museu Picasso de Barcelona té una mostra de les de gabinet, petita i exquisida. Bé, petita, no tant, però comprèn tot el recorregut picassià en el gènere autoreferencial. Per a entendre'ns, l'autoretrat.

Pensem-hi: Picasso és el jove ambiciós que sap que és superior –i ho és– als artistes i als amics estimats que l'envolten, i aspira al lideratge del món artístic. I això exigeix, entre unes altres habilitats, la construcció d'un rostre i d'una mirada. Una vegada establert, amb l'inici del cubisme ho deixa de practicar. Tan sols ho reprendrà al final de la seva vida en un exercici mig exorcista mig autoflagel·lador davant la mort. Pel camí, nombroses representacions de l'artista i la model, sempre a mig camí entre el simi alfa i el mico de fira, entre la supèrbia i el ridícul més humiliant.

Una exposició que ha estat comissariada per Eduard Vallès i Isabel Cendoya, els quals han passat hores i més hores repassant catàlegs raonats i catàlegs de subhastes per a construir un discurs que fascinarà qualsevol mirada mínimament sensible.

I dit això, un toc d'atenció: un país com el nostre tan sols ha estat capaç de donar, en tants anys, un sol picassià? Tant és que sigui de la talla de Palau i Fabre. Aquí falla alguna cosa. Eduard Vallès, la seva tasca persistent i coherent, em tranquil·litza, però, òndia, que no hi ha ningú més? Aquest refotut país només fabrica gestors culturals i funcionaris. Investigar? Pecadets de joventut...

L'exposició arrenca amb un autoretrat amb un parent, fet a Màlaga el 1895, a 14 anys. Des d'aleshores fins al canvi de segle, veurem una vertiginosa evolució, no mancada d'influències artístiques contemporànies. Del 1899 hi ha un autoretrat en què l'artista ens clava la mirada per primera vegada. "Ja sóc aquí!", proclama.

Picasso amb copalta, 1901. Col·lecció particular.

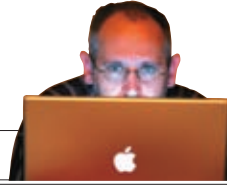
I després, joies com la seva caricatura com a mico pintor, a la manera de Toulouse-Lautrec amb copalta, de tres quarts amb bigoti en l'estudi per a *La vida*, tots del 1903. O els autoretrats de l'estiu a Gósol (1906), amb un ull de vellut, traços ametllats, i fins i tot predecessor del Miró més arrelat en una composició del 1907, l'any de les *Demoiselles*, com bé demostra un altre retrat precubista conegut de tot el públic.

Després de casar-se amb la ballarina russa Olga Koklova abandona tot remugant la bohèmia per a instal·lar-se en una asfixiant vida burgesa. Ho evidencia un autoretrat del 1919 en què es mira, de tu a tu, un ocell a la gàvia. Com que Matisse encara és viu, suplanta Ingres i es retrata en nombrosos dibuixos deliciosos amb llapis... Picasso fa *scratching* estil·lístic com si fos un discjòquei amb la marca de la casa que conté trets inconfusibles. I així, de retrat en retrat subterrani fins a la seva darrera etapa, en què recupera una imatge que s'acomia lentament d'allò que estima més. Una darrera imatge ens gela l'ànima: el retrat que va fer poc abans de morir, el juny del 1972, tot descobrint l'abisme estigi.

www.ricardmas.com

Planeta Pikmin

Sam Dracir

Pikmin va ser la darrera gran nissaga de Shigeru Miyamoto, un dels genis imprescindibles de la història del videojoc. El primer Pikmin va néixer fa dotze anys i rememora les aventures infantils de Miyamoto al jardí de casa. De què anava? Una nau amb dos astronautes s'estavella en un planeta misteriós, tenim les dimensions d'una formiga... Hi trobarem uns éssers mig planta mig animal anomenats *pikmin*; n'hi ha de diverses menes. Tenim un temps concret per a refer la nau, explorem i superem obstacles ajudats per aquests éssers extraordinaris. Per tant, sota una aparent aventura exploratòria s'hi amaga un joc d'estratègia encisador i seriós.

Va haver-hi un segon Pikmin, ara fa nou anys. I prou. Sembla estrany, quan Nintendo acompanya cada consola d'un nou Super Mario, un Mario Kart, etc. El cas és que el temps l'havia con-

Pikmin 3

www.nintendo.es

Preu: 47,95 euros

WiiU

vertit en un joc de culte, i això podia perjudicar la nova versió. Ja se sap, els nostàlgics...

Però no, el Pikmin 3 de la WiiU es renova tot conservant l'encant de l'original. Els gràfics són harmoniosos, suaus i hipnòtics, les mecàniques han millo-

rat, per bé que recomano el *nunxaku* de la Wii per damunt del comandament de la WiiU, i tan sols han canviat els astronautes protagonistes, que ara són tres, i cap d'ells no es diu Olimar...

Cada jornada dura vint minuts, i els *pikmin*, cultivables fins al nombre de cent, han d'aconseguir la quantitat necessària de suc mentre els tres astronautes els controlen i trien quina varietat és la més idònia per a cada obstacle.

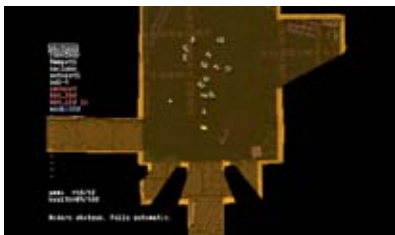
La fauna del planeta és variada d'allò més, i mentre tinguem suc podem trigar tant com vulguem a acabar la missió. Si no ens agrada el progrés del joc, sempre podem tornar a la nau, rebobinar i recomençar en el punt més idoni que hàgim aconseguit. Els *pikmin* parlen un idioma propi, intel·ligible; al principi hi ha una breu introducció en anglès, subtitulada. No tindrem, doncs, problemes de comunicació.

Hi ha enemics finals que entaularan combats de més d'un dia, però no podem parlar d'un joc violent, ans al contrari. Som davant d'un joc relaxant, poètic fins i tot, que esperona la nostra creativitat. Un dels millors apareguts recentment per a la WiiU.

JOCS

Teleglitch: Die More Edition

<http://diemore.teleglitch.com> Preu: 12,99 euros Windows, OSX

Un *roguelike* és un joc de masmorres l'escenari del qual és dibuixat mitjançant codi ASCII. Aquest Teleglitch té alguna cosa d'aquest gènere primitiu. Un retorn al passat molt de

moda en ambients *indie*, que ho aprofita per a construir un disparador en visió zenital on mourem el nostre personatge per una sèrie de búnquers infestats d'enemics. L'entorn del joc simula un ordinador del final de la dècada dels setanta, i això és una mica incòmode, però ja sabem que som davant d'una experiència tan marciana com insana. Recomanable.

New Super Luigi U

<http://newsupermariobrosu.nintendo.com/newsuperluigi/> Preu: 39,95 euros WiiU

Contingut extra, descarregable del New Super Mario Bros U, amb 82 nivells més. Una aventura renovada per a celebrar l'any Luigi, amb tots els nivells del joc anterior adaptats a les característiques d'aquest personatge: salta molt més que Mario, corre més de pressa i triga molt més a frenar. Això, que sembla poc, condiciona les fases a 100 segons, de manera que hem d'anar molt més de pressa. No podreu pas collir totes les monedes. Hi ha més enemics per pantalla; acabarem, doncs, bojós, histèrics..., i agraïts.

AGENDA

1. Banyoles

Pla de l'Estany. Exposició. Fins l'1 de setembre

Exposició del XII Concurs de Fotografia de la Natura "Natura urbana". S'hi pot veure una selecció de les millors fotografies que s'han presentat en l'edició d'enguany. Museu Darder-Espai d'Interpretació de l'Estany.

2. Girona

Gironès. Exposició. Fins el 31 d'agost

Exposició del quadre *Escena amb Dant i Virgili*, d'Antonio Graner Viñuelas en el cicle "Un mes, una obra". Es tracta d'un oli sobre tela de 204 x 116 cm que data de 1870, aproximadament. Pertany al Museu d'Art de Girona (fons de la Diputació de Girona). L'estudi ha anat a càrrec de Josep M. Trullén i Thomàs. Museu d'Art de Girona.

Gironès. Concert. 8 d'agost

Concert de Balkan Noise en el cicle "Nits de música al Call". Hi presenten el programa "De Balkan a jazz". Centre Bonastruc ça Porta (pati) a les 22 h.

3. Bescanó

Gironès. Teatre. 8 d'agost

Representació de *Temps*. A càrrec de Quim Masferrer (Teatre de Guerrilla). Teatre Municipal a les 22 h.

4. Palafrugell

Baix Empordà. Concert. 8 d'agost

Actuació del Quartet Gerhard amb el concert titulat "Mozart & Schuman". Església de Sant Pere a les 22 h.

5. Pontils

Conca de Barberà. Concert. 10 d'agost

Concert de Toni Marsol (baríton), Josep Ferrer (baix) i Jordi Castellà (piano) amb el programa "Els duets més famosos per a baríton i baix". Interpretaran peces de Salieri, Rossini, Verdi, Cimarosa i Donizetti. El concert serà al Santuari de Sant Magí de la Brufaganya a les 21.30 h.

6. El Vendrell

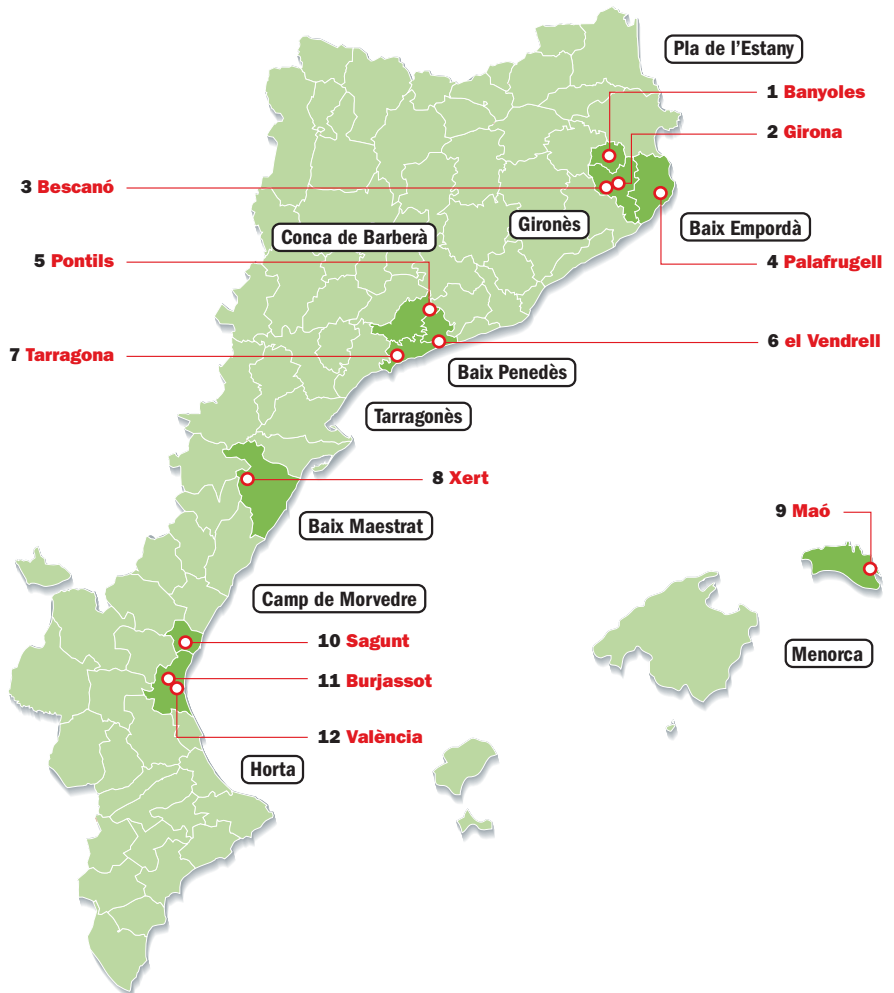
Baix Penedès. Exposició. Fins el 2 de setembre

Exposició col·lectiva "Temporada d'estiu 2013". Pintura, escultura i joieria. Artistes: Ana Andras, Joan A. Lledó, Gomballest, Paul Andras, Leticia Parra, Anna Barcons, Mercè Pla, M. Rosa Romeu. Sala d'Art Anna Barcons. Cada dia de les 18.30 a les 22 h.

7. Tarragona

Tarragonès. Exposició. Fins el 25 d'agost

"On the Rocks", de l'artista Emili Armengol. Escultura. Integrada per una col·lecció d'un centenar de peixos de bronze, ferro, acer inoxidable o alumini amb suport de pedres o rocs de llera de riu o de vora

mar. "On the rocks" pretén retre homenatge a tots els pescadors artesanals que encara lluiten i malden per a viure de la mar. Sala d'actes del Museu del Port (Refugi 2).

8. Xert

Baix Maestrat. Concert. 11 d'agost

L'Ajuntament de Xert i les associacions del municipi organitzen cada any la setmana cultural. Aquest any un dels elements principals és el concert del cantautor Pau Alabajos. A la Plaça Vella a les 22.30 h.

9. Maó

Menorca. Concert. 13 d'agost

"Elegia" és la proposta amb la qual Kiev Portella ens vol fer arribar els seus sentiments més profunds. Aquest recital de piano proposa un viatge al nostre interior passant per moments de delicadesa, lirisme, virtuosisme i tendresa. Teatre Principal de Maó a les 21 h.

10. Sagunt

Camp de Morvedre. Teatre. 9 d'agost

La companyia Mumusic Circus porta a escena un espectacle que es basa en una roda, una estructura mòbil que gira, es desplaça... Dos personatges inviten el públic a viatjar per un univers de màgia i poesia. A l'Off Romà (plaça de la Pujada al Castell) a les 21.30 h.

11. Burjassot

Horta. Concert. 12 d'agost

Portada del darrer maxisingle d'Orxata.

Burjassot celebra les festes patronals i ho fa programant un concert d'Orxata, que presenta les seues darreres creacions. A la plaça de l'Ajuntament a les 23 h.

12. València

Horta. Exposició. Fins el 31 d'octubre

Gervasio Sánchez ha recorregut bona part dels conflictes bèl·lics que s'han esdevingut els darrers 25 anys. En aquest trajecte ha copsat amb la càmera el dolor que provoca la desaparició dels éssers estimats. D'aquest treball en naix la mostra "Desaparreguts". Museu Valencià d'Etnologia.

Taula parada

A LA COPA

Una exquisitat amagada

Joan Nebot

Castillo Peralada. Garnatxa de l'Empordà, 12 anys

DO Empordà

Preu aproximat: 14 euros

Etiquetat en castellà, català i anglès

Telèfon: 972 538 011

Ja es pot escriure amb tota fermesa i sense gens de por que als Països Catalans s'hi elaboren vins del nivell dels millors del món: blancs i rosats mediterranis aromàtics i amb caràcter, negres i escumosos de tota mena, des dels més joves fins als de criança més llarga, amb les màximes puntuacions en guies i concursos mundials. Però també és veritat que els nostres millors vins encara continuen amagats i sense el reconeixement que mereixen. Són els vins dolços, des dels fondellols alacantins fins als Maurí, Ribesaltes i Banyuls nord-catalans. I entremig, dolços i rancis tarraçonins i del Priorat i, és clar, les garnatxes empordaneses, que en realitat no són gaire diferents dels vins dolços nord-catalans, dels quals els separa més una ratlla fron-

terera política que no pas diferències notables d'elaboració. Afortunadament, cada cop hi ha més cellers empordanesos que n'elaboren o, més ben dit, en recuperen l'elaboració. El fet que el celler més gran de la DO, el del castell de Peralada, faci aquesta garnatxa de 12 anys ja és un bon símptoma de normalització. L'elabora amb lledoner (nom local de la garnatxa) roig (80%) i lledoner blanc, que es veremen lleugerament sobremadurats. El most fermenta parcialment a baixa temperatura, i quan el contingut de sucre és el volgut, s'atura la fermentació amb l'addició d'alcohol vínic fins a arribar a 15° d'alcohol. Posteriorment fa una criança pel mètode de soleres d'uns 12 anys de mitjana. Doncs bé, amb aquest procés s'elabora una exquisitat de color de caramel amb reflex rogenç. A les aromes hi ha notes lleugerament rànçies, de fruita confitada, prunes, cirera en almívar, orellanes i un torrat lleuger de les botes. A la boca és llaminer i alhora fresc, complex, delicat. De debò, val més que el tasteu per a fer-vos-en una idea.

DE BOCA EN BOCA

És una barbaritat demanar una sangria a l'estiu? Un amic m'ho critica, però a l'estiu a mi m'agrada amb un arròs de peix.

Ferran Marqués (Barcelona)

Si, com dieu, us agrada la sangria a l'estiu, ningú no hi ha de tenir res a dir. De sangries, com de tot, n'hi ha de bones i de dolentes, i hi ha moments, en llocs determinats i amb plats concrets, en què una sangria, de les bones, pot venir més de gust que qualsevol vi de qualitat, per car i prestigiós que sigui. Si és una sangria per a beure d'aperitiu, pot ser dolçeta, que entra millor. Ara bé, si és per a acompanyar el menjar, com l'arròs de peix que esmenteu, jo sí que recomano demanar-la més aviat seca. En un restaurant és complicat de triar la classe de vi, però a casa és més factible. No cal un vi car, de criança; al contrari, és millor un vi negre jove, afruïtat, però de qualitat. Són molt adequats els de garnatxa o monestrell, llaminers i no gaire astringents. En canvi, un vi més dur i tànnic, com ara cabernet sauvignon, no va tan bé, atès que combinat amb la llimona pot ser massa agressiu i assecant a la boca.

Envia les teves consultes a jnebot@eltemps.net

DE CASA NOSTRA

VINIFEST, dos anys de VINitCultura

Cooperativa Vinícola de Nulles, 17 d'agost

La Cooperativa Vinícola de Nulles (Alt Camp) organitza la segona edició del VINIFEST, que arriba el divendres 9 d'agost al celler modernista en una jornada que combinarà música, vi, cava i gastronomia. El programa d'enguany proposa la degustació dels vins i caves Adernats mentre es gaudeix de música i bon menjar. La banda sonora la posaran Bandarra Street Orkestra, la Stromboil Jazz Band i La Colònia. La gastronomia, a base de tapes, anirà a càrrec del Rebost de Valls, Restaurant Mulsum de la Riera i uns altres establiments col·laboradors. Una de les novetats d'aquesta edició

serà la presència de quatre artistes que crearan en directe o exposaran les seves obres al llarg de la jornada festiva. Es tracta de Sergi Pahissa, ceramista; Quim Rifà, escultor de materials reciclats; Carme Roca, pintora i il·lustradora, i Adrià Batet, Zenta, artista visual. Les entrades es poden comprar a les botigues Adernats dels cellers de Nulles i Santes Creus, i en uns altres establiments de la marca per un preu de 30 € i es vendran a 35 € el mateix dia a la taquilla.

La vella que no va poder menjar ous passats per aigua

Jaume Fàbrega

Al diari *Libération* el xef Arnaud Daguin explica que una senyora de 98 anys que vivia en una llar d'avis no va poder menjar cap ou passat per aigua uns dies abans de la seva mort. En efecte, a França en particular, a Europa en general, hi ha massa reglaments, normes i proteccions que condueixen a l'absurd en la vida quotidiana, sigui dels ancians o de tots nosaltres.

Tot això en nom d'una hipotètica seguretat alimentària; vivim en la por i sovint oblidem que aquestes regles fan mal real a la nostra llibertat i de vegades als drets més bàsics.

Moltes d'aquestes normes, aplicades als restaurants, són completament absurdes: cares i destructores de la cuina tradicional. No poder utilitzar ous frescos, congelar el peix abans de cuinar-lo... A part del control sobre les pròpies instal·lacions –que no dic que no hi hagi de ser, però també caldria una mica de flexibilitat.

A França aquestes severes normes han portat a la bogeria. Així l'únic lloc on es pot menjar a bona part del país és el Mcdonald's, ja que només aquí et poden servir a qualsevol hora. Altrament, els bars francesos són pitjors que els dels països islàmics: tristos, avorrits, ja que

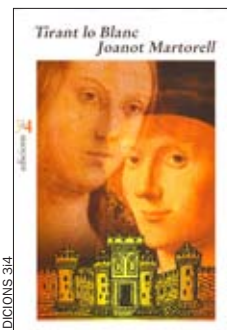

MILFULLS

El 'Tirant'

La litúrgia de l'àpat –tot allò que anomenem comen-salitat, i que, expressada en el transcurs del convit, els medievals anomenaven “comport”– és una matèria fonamental del gran clàssic medieval valencià *Tirant lo Blanc*.

No és estrany, doncs, que aquesta qüestió sorpren-gués el mateix Cervantes (que alguns sostenen que era el valencià Sirvent) que no solament diu que és la millor novel·la del món, sinó que, d'una manera indubtable, s'hi inspira en escriure el *Quixot* i, per tant, també hi fa servir el menjar com a reflex de l'ordre social, de les normes de convivència i, fins i tot, de simbologies religioses i de les relacions interculturals. En la novel·la valenciana, en efecte, els seus autors hi esmenten constantment els convits i fins la preparació dels menjars; el seu començ i el seu acabament.

no s'hi pot servir res de menjar, ni un entrepà! Les mateixes tapes espanyoles, tan populars a Espanya, al País Basc, a Galícia i també als Països Catalans, segons la legislació europea són il·legals i així fins a un munt de normes de funcio-naris que, com que no tenen feina, el gat pentinen. L'últim episodi d'aquest lamentable culobrot ha estat els de les setrilleres. En proposaven la prohibició a taula, i la substitució per ampolles d'oli petites, teòricament no reomplibles. Mentre els productors d'oli ho defensa-ven, els restauradors hi estaven en con-tra. Marquina, a.c.s., sortosament no ho ha pogut veure! Finalment, però, sembla que han rectificat, i així sembla que s'ha salvat aquesta institució mediterrània de les setrilleres. Altrament, un objecte present gairebé només a la Mediterrània occidental.

Cines Babel Vicente Sancho Tello, 10. · València

Un plan parfait

de Pascal Chaumell

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS : 4,40 € De dilluns a dijous i 6€ cap de setmana. (Cal acompanyar el justificant de pagament)	Si ets lector d'EL TEMPS: 5,60€ de dilluns a dijous excepte vespra de festiu i festius.
--	---

Sobre la modernitat

La tendència general dels humans és considerar que allò que fem és bo i allò queensem és cert; dic la tendència general, no la dels escèptics de tota època i raça, ni la dels qui practiquen allò que és moda anomenar “pensament crític”, que, d’una altra banda, no és cap novetat contemporània. Llavors, si suposem que allò que fem o pensem ho hem inventat nosaltres –vull dir els del temps nostre–, ens atribuïm el mèrit de la novetat, i si ho hem heretat dels antics, el mèrit de la conservació. Ja sé que el mite del passat com a temps millor (el paradís dels orígens, l’edat d’or) actua sovint com a contrapès o com a moderador de la vanitat dels vius, però la visió habitual és diferent: o bé el món, el nostre món, és immutable, tal com l’han imaginat i viscut la major part de les societats “primitives” o preurbanes –així és com era pensat, posem per cas, el món de la Xina clàssica–, o bé el podem fer canviar a poc a poc o de pressa, podem “progressar”, fer revolucions, anar endavant, i llavors la gent de cada temps es considera més “avançada” en el recorregut d’aquest camí. Vist així, els moderns som millors que els antics, o almenys això hem de creure, ja que creiem en el progrés. Per tant, els moderns i els antics, en la història d’Europa, sempre han estat oposats, enfrontats: els paleo- i els neo-, els d’abans i els d’ara, els nous i els vells. Enfrontament que sol coincidir, òbviament, amb l’antagonisme entre generacions: els joves pensen que han superat els vells, siga en el que siga (en estètica, en política o en intel·ligència). Passava a Grècia amb Èsquil i amb Eurípides, passava a Roma, passava a l’Europa medieval a penes es van recuperar el pensament metòdic i la literatura –repassem Dante i el seu *stil nuovo*–, i passava sobretot en el Renaixement i amb la repetida *querelle des anciens et des modernes*. Sense oblidar que el temps “modern” és sempre el temps actual, el present, el que vivim els qui som vius, o com a mínim el temps que encara no ha passat del tot, el més recent, l’inacabat. En definitiva, *modern* ve del llatí *modo*, que vol dir ‘ara mateix’ o ‘fa molt poc’. I no és casualitat que, en el camp de les arts

Joan Francesc Mira

plàstiques (i dels seus innumbrables museus...), l’expressió *art modern* és intercanviable amb *art contemporani*. Oblidant que tot art ha sigut sempre *contemporani*.

Sembla, en tot cas, que, almenys mentre durarà la nostra

contemporaneïtat –que implacablement serà un temps curtíssim, com totes–, l’última *querelle* serà encara la dels postmoderns i els moderns, o com en vulguen dir, que no passarà de ser, com les altres, un episodi més d’aquesta història. Sobretot perquè la modernitat és no solament un concepte circumstancial i reduït, sinó una condició recurrent. La modernitat és no solament aquell conjunt d’actituds i d’idees que naix més o menys amb el racionalisme del segle XVII, la il·lustració del XVIII, amb els avenços de la ciència i de la tècnica, i les idees sobre democràcia, progrés i drets humans i tot això. Aquesta és una definició més o menys ideològica, que ara mateix s’utilitza sobretot per a lamentar-ne el final implacable, per a contraposar-la amb la postmodernitat. Però llavors, si els *temps moderns* s’han acabat –els de l’*Encyclopédie*, els de Karl Marx, o els del film cèlebre de Charles Chaplin?–, si allò que ve darrere és una cosa indefinida i sense nom –tan sense nom que només li podem dir *postmoderna*– i que només es delimita per oposició, el resultat és que la modernitat clàssica és antiga i allò que ve darrere és la modernitat nova. Curiosament, sembla que també circula amb molt d’èxit una certa visió catastrofista del present, segons la qual, sembla que hi hagué un temps passat recent, el *temps modern*, en què les desgràcies que patim ara no existien. Llàstima no haver nascut cent anys abans, perquè el present, pel que es pot veure, és un horror inhabitable, tant en política com en literatura. En fi, és el que sol passar: l’antic principi d’oposar-se al present oposant-se als qui se suposa que l’encarnen. A mi, que no he deixat de ser *modern*, que tinc vocació d’*il·lustrat*, i que no he cregut mai en postmodernitats estètiques o ideològiques, aquesta oposició em semblaria perfecta si no fóra que és perfectament falsa i estúpida. I qualsevol temps és bo per a recordar-ho, fins i tot la calor de l’estiu.

“Sembla, en tot cas, que, almenys mentre durarà la nostra contemporaneïtat –que implacablement serà un temps curtíssim, com totes–, l’última ‘querelle’ serà encara la dels postmoderns i els moderns, o com en vulguen dir, que no passarà de ser, com les altres, un episodi més d’aquesta història. Sobretot perquè la modernitat és no solament un concepte circumstancial i reduït, sinó una condició recurrent”

**Mentre tu
penses a no
malgastar
energia,**

**nosaltres pensem
en sistemes intel·ligents
per aprofitar-la millor.**

A Gas Natural Fenosa treballem
per tal que abans del 2014
estiguin instal·lats **800.000**
comptadors intel·ligents a les
llars espanyoles.

**Tu pensa en el teu benestar.
Nosaltres, en el de tots.**

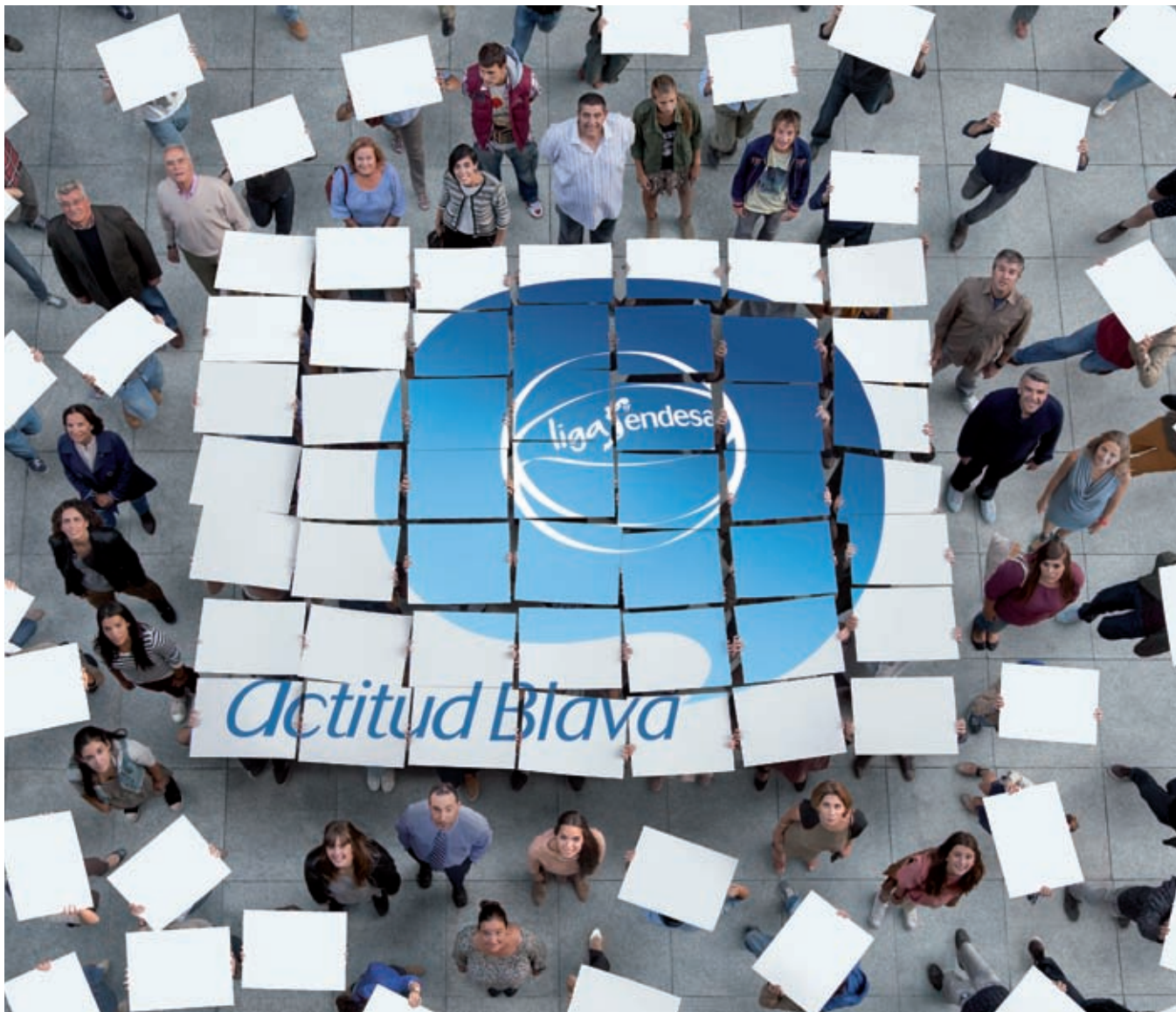
www.gasnaturalfenosa.es

gasNatural
fenosa

l'energia que pensa

70
anys *junts*

La Liga Endesa, la fem entre tots

Som capaços de treure el millor de nosaltres quan ens unim, quan un "jo" es converteix en un "NOSALTRES". Per això volem que aquest gran EQUIP que formem entre tots continuï creixent, motivat pel talent i l'afany de superació.

JUNTS podem assolir qualsevol fita que ens proposem, perquè els que creuen que les coses es poden fer són els que aconsegueixen fer-les. Això és Actitud Blava.

actitudazul.com

24 seleccions, 80 partits,
totes les estrelles del bàsquet mundial

llum · gas · persones